

Lik boginje
pravde

B i l t e n

sudske prakse
Vrhovnog suda
Federacije
Bosne i
Hercegovine

broj 1-2

**Sarajevo,
januar-decembar
siječanj-prosinac 2015. godine**

**BILTEN SUDSKE PRAKSE
VRHOVNI SUD FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE**

OSNIVAČ:

Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine
Sarajevo, Valtera Perića 15

GLAVNI I ODGOVORNI UREDNIK:

Predsjednik suda **AMIR JAGANJAC**

UREĐUJE:

ODJELJENJE ZA PRAĆENJE I PROUČAVANJE SUDSKE PRAKSE

Amir JAGANJAC
Malik HADŽIOMERAGIĆ
dr Ljiljana FILIPOVIĆ
Zdravka GREBO-JEVTIĆ
Goran NEZIROVIĆ
Radenko BLAGOJEVIĆ
Zdenko ETEROVIĆ
Mevsuda PLOSKIĆ

Javno preduzeće
Novinsko-izdavačka organizacija
Službeni list Bosne i Hercegovine
Sarajevo, Džemala Bijedića 39

ZA IZDAVAČA: Dragan PRUSINA, direktor

Lik boginje
pravde

B i l t e n

sudske prakse
Vrhovnog suda
Federacije
Bosne i
Hercegovine

broj 1-2

**Sarajevo,
januar-decembar
siječanj-prosinac 2015. godine**

S A D R Ź A J

KRIVIČNO PRAVO

- sudske odluke

GRAĐANSKO PRAVO

- sudske odluke

UPRAVNO PRAVO

- sudske odluke

ABECEDNI STVARNI REGISTAR

- za krivično pravo
- za građansko pravo
- za upravno pravo

REGISTAR PRIMIJENJENIH PROPISA

- za krivično pravo
- za građansko pravo
- za upravno pravo

KRIVIČNO PRAVO

KRIVIČNI ZAKON FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

Dejstvo osude koja je brisana

1.

Član 125. stav 7. Krivičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine

OSUDA KOJA JE BRISANA NE MOŽE SE OPTUŽENOM CIJENITI KAO OTEŽAVAJUĆA OKOLNOST PRILIKOM ODMJERAVANJA KAZNE ZA NOVO KRIVIČNO DJELO S OBZIROM DA NI KZ FBiH NI ZKP FBiH NE PREDVIĐAJU IZRIČITO DOSTAVLJANJE SUDU PODATAKA O BRISANOJ OSUDI OSOBE PROTIV KOJE SE VODI KRIVIČNI POSTUPAK, TE S OBZIROM DA ODREDBA ČLANA 125. STAV 7. KZ FBiH IZRIČITO PROPISUJE DA SE BRISANJEM OSUDE UČINITELJ KRIVIČNOG DJELA SMATRA NEOSUĐIVANIM.

Iz obrazloženja:

“Nadalje, branitelj optuženog J.A. u žalbi ističe tvrdnju da se ovom optuženom prilikom odmjerenja kazne nije mogla cijeliti ranija osuđivanost jer se radi o osudi koja je brisana iz kaznene evidencije. Pri tome, branitelj se pozvao na odredbu člana 125. stav 7. KZ FBiH kojom je propisano da brisanjem osude iz kaznene evidencije, pod uvjetima propisanim tim zakonom, učinitelj krivičnog djela se smatra neosuđivanim.

Ovi žalbeni navodi branitelja optuženog J.A. su osnovani. Naime, Zakonom o izmjenama i dopunama KZ FBiH („Službene novine FBiH“, broj 42/10) izmijenjena je odredba člana 125. KZ FBiH i novim stavom 7. tog člana propisano da se brisanjem osude iz kaznene evidencije, pod uslovima iz stava 1. do 3. tog člana, učinitelj krivičnog djela smatra neosuđivanim. Osim što je izmijenjen član 125., navedenim Zakonom o izmjenama i dopunama KZ FBiH uveden je i novi član – član 125a., koji nosi naziv - Podaci iz kaznene evidencije. Odredba člana 125a. KZ FBiH kao ni od ranije postojeća odredba člana 227. ZKP FBiH, koja se odnosi na davanje podataka iz kaznene evidencije, ne predviđa mogućnost dostavljanja podataka o brisanoj osudi sudu, tužiteljstvu i organima unutarnjih poslova u vezi sa krivičnim postupkom koji se vodi protiv osobe čija je osuda brisana, kakvu je odredbu sadržavalo naše ranije krivično zakonodavstvo (na primjer, član 120. stav 3. ranijeg KZ FBiH - „Službene novine FBiH“, broj 43/98). S obzirom da ni KZ FBiH ni ZKP FBiH ne predviđaju izričito dostavljanje sudu podataka o brisanoj osudi

osobe protiv koje se vodi krivični postupak, te s obzirom da odredba člana 125. stav 7. KZ FBiH izričito propisuje da se brisanjem osude učinitelj krivičnog djela smatra neosuđivanim, ovaj sud smatra da se ispravno žalbom branitelja optuženog J.A. tvrdi da se ovom optuženom ranija osuda, budući da je ona brisana, nije mogla cijeliti kao otežavajuća okolnost prilikom odmjeravanja kazne za novo krivično djelo.”

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine, broj: 04 0 K 006123 15 Kž 6 od 04.03.2015. godine)

Postojanje umišljaja da se oštećena liši života

2.

Član 166. stav 1. u vezi sa članom 28. Krivičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine

ČINJENICE DA JE OPTUŽENI NANIO VIŠE LAKIH TJELESNIH POVREDA OŠTEĆENOJ NE MOGU SE SVESTI NA ZAKLJUČAK DA JE ISKLJUČEN NJEGOV UMIŠLJAJ U ODNOSU NA SVAKU DRUGU POSLJEDICU SEM NA NANOŠENJE LAKIH TJELESNIH POVREDA. PRI OCJENI DA SE UMIŠLJAJ OPTUŽENOG ODNOSIO NA USMRĆENJE OŠTEĆENE SUD JE IMAO U VIDU UTVRĐENE ČINJENICE PREMA KOJIMA JE OPTUŽENI U HODNIKU SUDA PRIJE ODRŽAVANJA RASPRAVE OŠTEĆENU UBO HEMIJSKOM OLOVKOM U PREDJELU VRATA I POTOM JE UDARIO U USTA KADA JOJ JE REKAO DA ĆE JE UBITI, A ONDA U SUDNICI UZEAO MAKAZE KOJE PREDSTAVLJAJU OPASNO ORUĐE I SA ISTIM OŠTEĆENOJ NANOSIO TJELESNE POVREDE PO NJENIM VITALNIM DIJELOVIMA TIJELA I TO PRVO U PREDJELU LICA, ZATIM U PREDJELU OBRVE, A ONDA SLJEDEĆU U PREDJELU VRHA NOSA KADA JOJ JE OTKINUO NJEGOV VRH. DAKLE PRIJETNJA OPTUŽENOG DA ĆE UBITI OŠTEĆENU I NAKON TOGA PREDUZIMANJE REALNE DJELATNOSTI U VIDU NANOŠENJA OPASNIM ORUĐEM VIŠE TJELESNIH POVREDA PO VITALNIM DIJELOVIMA TIJELA OŠTEĆENE UKAZUJE DA JE BIO SVJESTAN DA OŠTEĆENU MOŽE LIŠI ŽIVOTA I DA JE HTIO NASTUPANJE TAKVE POSLJEDICE.

Iz obrazloženja:

Prije svega, treba ukazati na činjenicu da kvalifikacija tjelesnih povreda koje su u konkretnom slučaju od strane vještaka za sudsku medicinu zaista kvalifikovane kao lake tjelesne povrede ni u kom slučaju ne isključuje mogućnost da su te povrede nastale u pokušaju izvršenja krivičnog djela ubistva. Obje tjelesne povrede konstatovane kod oštećene su nanijete opasnim oruđem makazama, obje u predjelu lica, jedna u predjelu obrve uz obilno krvarenje, a druga u predjelu vrha nosa i prilikom nanošenja povrede u predjelu nosa došlo je do takvog oštećenja da je oštećenoj otkinut vrh nosa u veličini kovanice od 50 feninga, što je zahtjevalo hitnu medicinsku intervenciju, te operaciju u predjelu nosa. Činjenice intenziteta napada optuženog, lokacija mjesta na kojem su nanijete povrede u predjelu lica i blizini oka čije povređivanje može dovesti do vrlo teških posljedica, osnovano upućuju na zaključak prvostepenog suda da je nanošenjem udaraca makazama u predjelu lica optuženi pokušao lišiti života oštećenu, a samo je splet okolnosti doveo do toga da posljedice ovog napada ne budu fatalne. Netačno je da prvostepeni sud zaključak o karakteru napada optuženog na

oštećenu, te pravnu kvalifikaciju radnji koje preduzima optuženi, zasniva samo na karakteru i vrsti tjelesnih povreda konstatovanih kod oštećene. Svoj zaključak prvostepeni sud, poklanjajući vjeru iskazu oštećene saslušane kao svjedoka, zasniva i na ponašanju optuženog u hodniku suda prije održavanja rasprave o povjerenju djeteta, kada optuženi ubada hemijskom olovkom oštećenu u predjelu vrata govoreći joj kako nije mogao unijeti drugo sredstvo za napad u zgradu suda zbog kontrole na ulazu u zgradu, udara je u predjelu usta, kojom prilikom dolazi do krvarenja oštećene i govori joj da će je ubiti. Ovakve radnje optuženog, prijetnje upućene oštećenoj, prvostepeni sud pravilno povezuje sa daljim napadačkim aktivnostima optuženog u odnosu na oštećenu i na osnovu tako utvrđenog činjeničnog stanja prvostepeni sud je pravilno i potpuno utvrdio činjenično stanje, kada je optuženog oglasio krivim za krivično djelo ubistva u pokušaju.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj: 09 0 K 016592 13 Kž 5 od 23.10.2014.godine)

Stjecaj krivičnih djela Neovlaštena proizvodnja i stavljanje u promet opojnih droga iz člana 238. stav 2. i Neovlaštena proizvodnja i stavljanje u promet opojnih droga iz člana 238. stav 1. Krivičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine

3.

Član 238. stav 2. i član 238. stav 1. Krivičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine

KRIVIČNO DJELO NEOVLAŠTENA PROIZVODNJA I STAVLJANJE U PROMET OPOJNIH DROGA IZ ČLANA 238. STAV 2. KZ FBIH ČINI ONAJ KO ORGANIZIRA GRUPU LJUDI U CILJU UČINJENJA KRIVIČNOG DJELA IZ STAVA 1. TOG ČLANA ILI KO POSTANE ČLANOM TAKVE ORGANIZIRANE GRUPE LJUDI. OVAJ OBLIK KRIVIČNOG DJELA NEOVLAŠTENA PROIZVODNJA I STAVLJANJE U PROMET OPOJNIH DROGA PREDSTAVLJA POSEBAN OBLIK KRIVIČNOG DJELA UDRUŽIVANJE RADI ČINJENJA KRIVIČNIH DJELA IZ ČLANA 340. STAV 1. I 2. KZ FBIH I, PO SVOJOJ SADRŽINI, RADNJE UČINJENJE OVOG KRIVIČNOG DJELA PREDSTAVLJAJU PRIPREMNE RADNJE, KOJE SU ZBOG SVOJE IZUZETNE OPASNOSTI INKRIMINIRANE KAO SAMOSTALNO KRIVIČNO DJELO. STOGA, OVA INKRIMINACIJA KOJA OBUHVATA DJELATNOST STVARANJA KRIMINALNOG UDRUŽENJA JE SAMOSTALNOG KARAKTERA I NE GUBI SVOJU KRIVIČNOPRAVNU AUTONOMIJU U SLUČAJU IZVRŠENJA KRIVIČNOG DJELA RADI KOGA JE UDRUŽENJE STVORENO TJ. KRIVIČNOG DJELA NEOVLAŠTENA PROIZVODNJA I STAVLJANJE U PROMET OPOJNIH DROGA IZ ČLANA 238. STAV 1. KZ FBIH, PA ĆE U TOM SLUČAJU POSTOJATI STICAJ OVA DVA KRIVIČNA DJELA.

Iz obrazloženja:

“Pobijajući prvostepenu presudu zbog povrede krivičnog zakona tužitelj u žalbi iznosi stav da je prvostepeni sud na osnovu pravilno utvrđenog činjeničnog stanja izveo pogrešan zaključak da su se u radnjama optuženih, opisanim u tački 1. izreke presude, za čije učinjenje su

svi optuženi priznali krivnju, stekla obilježja krivičnog djela Neovlašćena proizvodnja i stavljanje u promet opojnih droga iz člana 238. stav 2. u vezi sa stavom 1. KZ FBiH, a ne obilježja krivičnog djela Neovlašćena proizvodnja i stavljanje u promet opojnih droga iz člana 238. stav 2. KZ FBiH u sticaju sa produženim krivičnim djelom Neovlašćena proizvodnja i stavljanje u promet opojnih droga iz člana 238. stav 1. KZ FBiH...

Ovi žalbeni navodi kantonalnog tužitelja su osnovani.

Prije svega valja ukazati na to da se odredbama člana 238. i člana 239. KZ FBiH osigurava cjelovitost krivičnopravne zaštite od različitih oblika zloupotrebe opojnih droga. Prema članu 238. KZ FBiH, krivično djelo Neovlašćena proizvodnja i stavljanja u promet opojnih droga ima tri oblika...

... djelo iz stava 2. člana 238. KZ FBiH čini onaj ko organizira grupu ljudi u cilju učinjenja krivičnog djela iz stava 1. ovog člana ili ko postane članom takve organizirane grupe ljudi. Iz samog zakonskog određenja slijedi da se ovo djelo iscrpljuje u samom organiziranju grupe ljudi radi činjenja djela iz stava 1. ovog člana, odnosno u postajanju članom takve organizirane grupe, a organizirana grupa ljudi u smislu člana 2. stav 17. KZ FBiH je grupa ljudi koja je formirana, a nije nastala spontano, radi izravno slijedećeg učinjenja krivičnog djela, čiji članovi ne moraju imati formalno određene uloge, koja ne mora imati slijed članstva, niti razvijenu organizaciju... Ovo djelo predstavlja poseban oblik krivičnog djela Udruživanje radi činjenja krivičnih djela iz člana 340. stav 1. i 2. KZ FBiH i po svojoj sadržini radnje učinjenje ovog krivičnog djela predstavljaju pripremne radnje, koje su zbog svoje izuzetne opasnosti inkriminisane kao samostalno krivično djelo. Stoga, ova inkriminacija koja obuhvata djelatnost stvaranja kriminalnih udruženja je samostalnog karaktera i ne gubi svoju krivično pravnu autonomiju u slučaju izvršenja krivičnog djela radi koga je udruženje stvoreno, pa će u tom slučaju postojati sticaj ova dva djela.”

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine, broj: 03 0 K 011262 14 Kž 5 od 18.03.2015. godine)

ZAKON O KRIVIČNOM POSTUPKU FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

Zakonitost dokaza

4.

Član 11. Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine

U SLUČAJU KADA ZKP FBIH NE PROPISUJE IZRIČITO DA KRŠENJE ODREĐENE ZAKONSKE ODREDBE IMA ZA POSLJEDICU NEMOGUĆNOST ZASNIVANJA SUDSKE ODLUKE NA DOKAZU PRIBAVLJENOM KRŠENJEM TE ODREDBE, ZAKLJUČAK DA JE TAKO PRIBAVLJENI DOKAZ NEZAKONIT I DA SE NA NJEMU NE MOŽE ZASNIVATI SUDSKA ODLUKA NE MOŽE SE TEMELJITI ISKLJUČIVO NA SAMOJ

ČINJENICI KRŠENJE ODNOSNE ZAKONSKE ODREDBE NEGO JE POTREBNO IMATI U VIDU CILJ TE ODREDBE, ZNAČAJ PROPUSTA DA SE POSTUPI U SKLADU SA NJOM ZA OSNOVNA PRAVA I SLOBODE OPTUŽENOG I DRUGIH UČESNIKA U POSTUPKU KAO I UTJECAJ TOG PROPUSTA NA OSNOVNA NAČELA KRIVIČNOG POSTUPKA.

Iz obrazloženja:

“Međutim, odredba člana 104. ZKP FBiH a niti neka druga odredba ZKP FBiH ne sadrži izričitu zabranu zasnivanja sudske odluke na iskazu koji nije pribavljen u skladu sa članom 104. ZKP FBiH kao što je to u slučaju povrede nekih drugih zakonskih odredaba (na primjer, kao što to propisuje član 97. stav 4. ZKP FBiH, u slučaju povrede odredaba prethodnih stavova tog člana). Iz tog razloga, samo na činjenici da prilikom saslušanja oštećene u PU Travnik nije postupljeno u skladu sa odredbom člana 104. ZKP FBiH ne može se zasnivati zaključak da se u konkretnom slučaju radi o nezakonitom dokazu u smislu člana 11. ZKP FBiH. Za donošenje takvog zaključka neophodno je, osim same činjenice da pri saslušanju oštećene nije postupljeno u skladu sa odredbom člana 104. ZKP FBiH, cijeliti i cilj te odredbe, značaj propusta da se postupi u skladu sa njom za osnovna prava i slobode optuženog i oštećene kao i utjecaj tog propusta na osnovna načela krivičnog postupka.

U protivnom, to bi značilo da povreda bilo koje odredbe ZKP FBiH prilikom pribavljanja ili izvođenja nekog dokaza ima za posljedicu nezakonitost tog dokaza.

Kako u konkretnom slučaju prvostepeni sud nije cijenio cilj navedene odredbe, značaj navedenog propusta za osnovna prava i slobode navedenih učesnika krivičnog postupka i osnovna načela krivičnog postupka, ovaj sud nije bio u mogućnosti, a u vezi sa žalbenim navodima branitelja, ispitati ispravnost navedenog zaključka prvostepenog suda.”

(Rješenje Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine, broj: 06 0 K 005470 14 Kž od 03.09.2014. godine)

Sudjelovanje člana raspravnog vijeća u donošenju odluke vanraspravnog vijeća

5.

Član 25. stav 6. Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine

ČLAN VANRASPRAVNOG VIJEĆA KOJE VRŠI REDOVNU KONTROLU OPRVDANOSTI PRITVORA U SMISLU ČLANA 151. STAV 1. ZKP FBiH MOŽE BITI I SUDIJA KOJI JE ČLAN SUDEĆEG ILI RASPRAVNOG VIJEĆA U ISTOM PREDMETU.

Iz obrazloženja:

“Pobijajući prvostepeno rješenje zbog bitnih povreda odredaba krivičnog postupka, branitelj optuženog u žalbi najprije ističe da je u sastavu vanraspravnog vijeća, koje je donijelo to rješenje, bio i sudija T.N., koji je u istom krivičnom predmetu predsjednik sudećeg vijeća... Prema mišljenju branitelja, sudija T.N. nije imao zakonsko ovlaštenje da učestvuje u donošenju

odluke povodom kontrole opravdanosti pritvora. Usljed toga, vijeće koje je donijelo pobijano rješenje nije bilo u potpunosti vanraspravno vijeće, te je time učinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka a) i d) ZKP FBiH.

Ovi žalbeni navodi branitelja su neosnovani. Iako tvrdi da sudija T.N. nije imao zakonsko ovlaštenje da sudjeluje u donošenju pobijanog rješenja, branitelj u žalbi ne navodi zakonsku odredbu iz koje proizilazi takva tvrdnja. Odredbom člana 25. stav 6. ZKP FBiH propisano je da u vijeću sastavljenom od trojice sudija sud odlučuje o žalbama protiv rješenja kada je to određeno tim zakonom i donosi druge odluke izvan glavne rasprave. Zakon, prema tome, u odredbi na koju se u žalbi pozvao branitelj, ne isključuje mogućnost da član vanraspravnog vijeća bude i sudija koji je član sudećeg ili raspravnog vijeća u istom predmetu. Vijeće iz člana 25. stav 6. ZKP FBiH se uobičajeno naziva vanraspravno vijeće samo zbog toga što odluke donosi izvan glavne rasprave. S obzirom na to, neosnovano se žalbom branitelja prvostepeno rješenje pobija zbog bitne povrede odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka a) ZKP FBiH tj. tvrdnjom da je sud bio nepropisno sastavljen pri donošenju pobijanog rješenja.”

(Rješenje Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine, broj: 04 0 K 007012 15 K od 02.07.2015. godine)

Pretres vozila

6.

Član 67. st. 1. i 2. Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine

PREGLED UNUTRAŠNOSTI PUTNIČKOG VOZILA S CILJEM PRONALAZENJA TRAGOVA KRIVIČNOG DJELA I PREDMETA VAŽNIH ZA KRIVIČNI POSTUPAK KOJI SE VRŠI UZ OTVARANJE VOZILA OD STRANE OVLAŠTENIH SLUŽBENIH OSOBA PREDSTAVLJA RADNJU PRETRESANJA, ZA ČIJE JE ZAKONITO PROVOĐENJE POTREBNA NAREDBA SUDA.

Iz obrazloženja:

“Kada je u pitanju sporni zapisnik iz njegovog sadržaja proizlazi da su ovlašteni djelatnici MUP Z. ... dana 18.09.2011. godine na parking prostoru MUP-a ... izvršili kriminalističko-tehnički pregled putničkog motornog vozila marke „Audi TT“, registarske oznake ..., vlasništvo A.V., te da su na istom konstatirali uočena oštećenja i evidentirali pronađene tragove i predmete. Za istaći je da ZKP FBiH ne poznaje radnju dokazivanja pod nazivom kriminalističko-tehnički pregled vozila, te da se ovlašteni djelatnici policije u samom zapisniku nisu pozvali na odgovarajuću odredbu procesnog zakona temeljem koje su konkretnu radnju obavili. Nije sporno da je prilikom obavljanja ranije navedene radnje predmetno vozilo otvarano i da su iz istog izuzeti razni predmeti radi provođenja naknadnih vještačenja. Upravo ova okolnost da je prilikom obavljanja kriminalističko-tehničkog pregleda došlo do otvaranja vozila, da je, dakle, narušen njegov integritet, opravdava stav po kojem se u konkretnom slučaju radi o pretresu kao radnji dokazivanja za čije je zakonito provođenje uvijek neophodna odgovarajuća naredba suda. U spisu predmeta takva naredba nije sadržana. Dodatno treba istaći da je na pretresima održanim pred ovim sudom federalna tužiteljica istakla da nema pismene naredbe suda za prijevoz vozila marke „Audi TT“ ispred PS Ž. na parking prostor MUP-a ... i da su ovu radnju pratile službene

zabilješke policije ..., te da je za ranije navedenu primopredaju vozila i prikupljanje tragova iz istog usmene naredbe izdao kantonalni tužitelj koji je rukovodio istragom ,,

(Rješenje Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine, broj 04 0 K 003843 14 Kžk od 17.02.2015. godine)

Propuštanje da se audio ili audio-vizuelno snimi iskaz iz istrage maloljetne oštećene

7.

Član 104. Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine

PROPUST DJELATNIKA PU DA, U SKLADU SA ČLANOM 104. ZKP FBiH, IZVRŠE AUDIO ILI AUDIO-VIZUELNO SNIMANJE SASLUŠANJA MALOLJETNE OŠTEĆENE MLAĐE OD 16 GODINA NE PREDSTAVLJA POVREDU LJUDSKIH PRAVA I SLOBODA OŠTEĆENE A NI OPTUŽENOG PROPISANIH USTAVOM I MEĐUNARODNIM UGOVORIMA KOJE JE BOSNA I HERCEGOVINA RATIFIKOVALA NITI IMA KARAKTER BITNE (TJ. TEMELJNE) POVREDE ODREDBA KRIVIČNOG POSTUPKA U SMISLU ČLANA 11. STAV 2. ZKP FBiH, USLJED KOJE BI SUŠTINSKI, ZBOG SAME POVREDE NAVEDENE ODREDBE, BILA OZBILJNO DOVEDENA U PITANJE OBJEKTIVNOST TOG DOKAZA NEOVISNO OD NJEGOVE KONKRETNE POUZDANOSTI. STOGA TI PROPUSTI NE ČINE TAKAV ISKAZ MALOLJETNE OŠTEĆENE DAT U PU NEZAKONITIM DOKAZOM.

Iz obrazloženja:

“Naime, odredbe člana 100. ZKP FBiH kao ni druge odredbe tog zakona ne propisuju da se na iskazu maloljetne osobe čije saslušanje nije izvršeno uz pomoć psihologa, pedagoga ili druge stručne osobe, kako je to propisano u članu 100. stav 4. ZKP FBiH kao ni na iskazu maloljetne osobe koja nije navršila 16 godina života i koja je oštećena krivičnim djelom, čije saslušanje nije snimljeno audio ili audio-vizuelnim sredstvima, kako to propisuje član 104. ZKP FBiH, ne može zasnovati sudska odluka. U ZKP FBiH nije izričito navedeno ni da su tako pribavljeni dokazi – pribavljeni na nedozvoljen način.

Sljedstveno, odluka o tome da li su dokazi pribavljeni na način koji nije u saglasnosti sa tim zakonskim odredbama – nezakoniti dokazi, mora se zasnovati na odredbama člana 11. stav 2. i 3. ZKP FBiH. Članom 11. stav 2. ZKP FBiH propisano je da sud ne može zasnovati svoju odluku na dokazima pribavljenim povredama ljudskih prava i sloboda propisanih ustavom i međunarodnim ugovorima koje je Bosna i Hercegovina ratifikovala niti na dokazima koji su pribavljeni bitnim povredama tog zakona. Stavom 3. istog člana propisano je da sud ne može zasnovati svoju odluku na dokazima koji su dobiveni na osnovu dokaza iz stava 2. tog člana.

Propust djelatnika PU T. da audio ili audio-vizuelnim sredstvima snime saslušanje maloljetne oštećene P.A., obavljeno dana 29.08.2012. godine, ne predstavlja povredu ljudskih prava i sloboda oštećene a ni optuženog propisanih ustavom i međunarodnim ugovorima koje je Bosna i Hercegovina ratifikovala. Riječ je o odredbi koja ima isključivo procesni značaj i njen

cilj je da se osigura eventualna provjera vjerodostojnosti iskaza maloljetne oštećene konstatovanog u zapisniku, te, po potrebi, spriječi njeno suviše pojavljivanje pred organima krivičnog postupka u daljem toku krivičnog postupka. Imajući to u vidu, te činjenicu da iz spisa predmeta ne proizilazi da je saslušanje maloljetne P.A. u PU T. dana 29.08.2012. godine izvršeno uz povredu nekih drugih zakonskih odredaba, ovaj sud nalazi da propust djelatnika PU Travnik da izvrše audio ili audio-vizuelno snimanje saslušanja oštećene P.A. nema karakter ni bitne (tj. temeljne) povrede odredaba krivičnog postupka u smislu člana 11. stav 2. ZKP FBiH, usljed koje bi suštinski, zbog same povrede navedene odredbe, bila ozbiljno dovedena u pitanje objektivnost tog dokaza neovisno od njegove konkretne pouzdanosti. Stoga ti propusti ne čine iskaz maloljetne oštećene P.A. dat u PU T. dana 29.08.2012. godine nezakonitim dokazom.”

(Rješenje Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine , broj: 06 0 K 005470 15 Kž 2 od 13.05.2015. godine)

Zakonitost dokaza dobivenog uzimanjem tjelesnih uzoraka od osumnjičenog odnosno optuženog

8.

Član 123. stav 2. i 3. Zakona o krivičnom postuku Federacije Bosne i Hercegovine

S OBZIROM DA, PREMA ODREDBI ČLANA 123. STAV 3. ZKP FBiH, PODUZIMANJE TJELESNOG PREGLEDA OSUMNJIČENOG ODNOSNO OPTUŽENOG I DRUGE RADNJE U VEZI S TIM NAREĐUJE SUD, A AKO POSTOJI OPASNOST OD ODLAGANJA – TUŽITELJ, UZIMANJE TJELESNIH UZORAKA OD OSUMNJIČENOG U SVRHU DNK ANALIZE MOGUĆE JE SAMO NA OSNOVU NAREDBE SUDA ODNOSNO – KADA POSTOJI OPASNOST OD ODLAGANJA – NA OSNOVU NAREDBE TUŽITELJA. U SUPROTNOM, SAM UZETI TJELESNI UZORAK KAO I NALAZI I MIŠLJENJA VJEŠTAKA KOJIMA JE IZVRŠENA NJEGOVA ANALIZA – NEZAKONIT SU DOKAZ (ČLAN 11. STAV 2. I 3. ZKP FBiH).

Iz obrazloženja:

“Tako se tokom provođenja kaznenog postupka u skladu sa članom 123. stav 2. ZKP FBiH, kada je to potrebno radi utvrđivanja važnih činjenica, može izvršiti uzimanje tjelesnih uzoraka od optuženog, pa čak i bez njegovog pristanka, provedena radnja nije zakonita iz razloga jer je prilikom uzimanja brisa bukalne sluznice od tada osumnjičenog D.M. postupljeno suprotno odredbi člana 123. stav 3. ranije navedenog zakona, koja na izričit način propisuje da poduzimanje tjelesnog pregleda osumnjičenog, odnosno optuženog i druge radnje u vezi s tim naređuje sud, a ako postoji opasnost od odlaganja – tužitelj. Ovako pribavljeni dokaz je zbog ranije navedenog propusta nezakonit, isti se kao takav nije mogao koristiti kod izrade nalaza koji se sačinjen od strane JU Zavod za sudsku medicinu Republike Srpske Banja Luka, pa je dio tog nalaza gdje je došlo do njegovog korištenja valjalo izdvojiti iz spisa predmeta. Nezakonit je primarno pribavljeni dokaz pa slijedom toga i dokaz dobijen na osnovu tog dokaza. Istovjetno se zaključuje i kada je u pitanju dio predmetnog nalaza u kojim je ovaj nesporni uzorak doveden u vezu sa tragovima koji su pribavljeni prilikom kriminalističko-tehničkog pregleda vozila -

zapisnik MUP Z., Uprava policije, Odsjek za kriminalističku tehniku i KDZ Z. od 19.09.2011. godine.”

(Rješenje Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine, broj: 04 0 K 003843 14 Kžk od 17.02.2015. godine)

Potreba ponovnog održavanja sjednice vijeća nakon ukidanja rješenja o pritvoru

9.

Član 145. stav 2. Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine

NAKON ŠTO JE OSUMNJIČENOM I NJEGOVOM BRANITELJU DATA MOGUĆNOST DA SE, U SKLADU SA ČLANOM 145.STAV 2. ZKP FBiH, IZJASNE O OKOLNOSTIMA RAZLOGA ZBOG KOJIH JE PREDLOŽENO PRODUŽENJE PRITVORA ŠTO SU ONI I ISKORISTILI NA ODRŽANOM ROČIŠTU, TE SE IZJASNILI O TIM OKOLNOSTIMA NAKON ČEGA JE PRVOSTEPENI SUD DONIO RJEŠENJE O PRODUŽENJU PRITVORA, KOJE JE UKINUTO I PREDMET VRAĆEN PRVOSTEPENOM SUDU NA PONOVO ODLUČIVANJE, ONDA POVODOM ISTOG PRIJEDLOGA TUŽITELJA ZA PRODUŽENJE PRITVORA NIJE POTREBNO PONOVO ODRŽAVANJE SJEDNICE, TE IZJAŠNENJE OSUMNJIČENOG I NJEGOVOG BRANITELJA O OKOLNOSTIMA RAZLOGA ZA PRODUŽENJE PRITVORA, JER SU SE VEĆ O NJEMU IZJASNILI.

Iz obrazloženja:

Pobijajući prvostepeno rješenje zbog bitne povrede odredaba krivičnog postupka, branitelj osumnjičenog P.M. najprije ističe da je rješenje donijeto a da prethodno osumnjičeni, u skladu sa odredbom člana 145. stav 2. ZKP FBiH, nije saslušan na okolnosti razloga zbog kojih je od strane tužiteljstva predloženo produženje pritvora.

Ovaj žalbeni navod branitelja osumnjičenog P.M. je neosnovan.

Iz obrazloženja pobijanog rješenja kao i spisa predmeta proizilazi da je konkretno rješenje doneseno povodom prijedloga Kantonalnog tužiteljstva u Bihaću broj T01 0 KT 0003798 15 od 26.10.2015. godine za produženje pritvora osumnjičenom P.M. Iz spisa predmeta proizilazi, takođe, da je osumnjičenom i njegovom branitelju data mogućnost da se, u skladu sa članom 145. stav 2. ZKP FBiH, izjasne o okolnostima razloga zbog kojih je predloženo produženje pritvora. I osumnjičeni i njegov branitelj su tu mogućnost iskoristili i na ročištu, koje je, povodom prijedloga tužitelja za produženje pritvora, održano u Kantonalnom sudu u Bihaću dana 29.10.2015. godine, su se izjasnili o okolnostima razloga zbog kojih je predloženo produženje pritvora osumnjičenom P.M. Tek nakon toga prvostepeni sud je donio rješenje o produženju pritvora osumnjičenom P.M. broj 01 0 K 010510 15 Kv 2 od 29.10.2015. godine, koje je ukinuto rješenjem Vrhovnog suda FBiH broj 01 0 K 010510 15 Kž od 09.11.2015. godine, a predmet vraćen prvostepenom sudu na ponovno odlučivanje. Nakon toga, prvostepeni sud je donio novo rješenje o produženju pritvora osumnjičenom P.M. broj 01 0 K 010510 15 Kv 3 od 12.11.2015. godine, koje je, takođe, ukinuto rješenjem Vrhovnog suda FBiH broj 01 0 K 010510

15 Kž 2 od 24.11.2015. godine a predmet ponovo vraćen prvostepenom sudu na ponovno odlučivanje. Pobijano rješenje od 03.12.2015. godine donijeto je, dakle, povodom prijedloga Kantonalnog tužiteljstva u Bihaću broj T01 0 KT 0003798 15 od 26.10.2015. godine za produženje pritvora osumnjičenom P.M., u odnosu na čije navode su se osumnjičeni i njegov branitelj izjasnili na ročištu održanom dana 29.10.2015. godine, pa, stoga, suprotno žalbenim navodima branitelja, prije njegovog donošenja nije bilo neophodno ponovno izjašnjavanje osumnjičenog P.M. o okolnostima razloga za produženje pritvora. Stoga se neosnovano žalbom branitelja ukazuje da je pri donošenju pobijanog rješenja povrijeđena odredba člana 145. stav 2. ZKP FBiH.

Pošto je pobijano rješenje donijeto povodom prijedloga tužitelja za produženje pritvora prema osumnjičenom P.M. od 26.10.2015. godine, dakle, povodom prijedloga tužitelja za produženje pritvora podnesenom tokom istrage protiv osumnjičenog P.M. na navedeni stav ovog suda nema utjecaja okolnost da je u međuvremenu potvrđena optužnica protiv sada optuženog P.M. Naime, na pritvor nakon potvrđivanja optužnice primjenjuju se posebne zakonske odredbe (član 151. ZKP FBiH).

(Rješenje Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine, broj: 01 0 K 010510 15 Kž 3 od 09.12.2015. godine)

Pritvor zbog koluzijske opasnosti nakon što su u istrazi saslušani svjedoci 10.

Član 146. stav 1. tačka b) Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine

OKOLNOST DA SU U ISTRAZI SASLUŠANI SVJEDOCI U VEZI KOJIH SE PREDLAŽE PRODUŽENJE PRITVORA NA OSNOVU ČLANA 146. STAV 1. TAČKA B) ZKP FBIH, SAMA PO SEBI, NE ISKLJUČUJE MOGUĆNOST PRODUŽENJA PRITVORA PO OVOM OSNOVU SVE DOK POSTOJE NAROČITE OKOLNOSTI KOJE UKAZUJU NA OMETANJA KRIVIČNOG POSTUPKA UTJECAJEM NA SVJEDOKE.

Iz obrazloženja:

“Imajući u vidu način na koji su ovi osumnjičeni pokušali utjecati na svjedoke iznesen u obrazloženju pobijanog rješenja, te činjenicu da saslušanjem svjedoka u istrazi nisu u potpunosti osigurani ti dokazi nego je samo izvršeno pribavljanje dokaza radi ostvarenja cilja istrage, a da odredba člana 146. stav 1. tačka b) ZKP FBiH mogućnost produženja pritvora vezuje za postojanje naročitih okolnosti koje ukazuju na ometanje, utjecajem na svjedoke, krivičnog postupka u cjelini, ovaj sud nalazi da je za ocjenu pravilnosti zaključka prvostepenog suda o postojanju razloga za pritvor iz člana 146. stav 1. tačka b) ZKP FBiH, u odnosu na osumnjičene N.D. i P.S., irelevantno što su svjedoci, na koje se pozvao sud pri utvrđivanju postojanja ovog osnova za pritvor, već saslušani u istrazi. Ovo tim prije što iz pobijanog rješenja proizilazi da su svjedoci A.S. i H.S. prijetnje u vezi svjedočenja u ovom predmetu primili i nakon što su u istrazi saslušani kao svjedoci, a te se okolnosti ne osporavaju žalbama branitelja.”

(Rješenje Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine, broj: 09 0 K 024411 15 Kž od 03.09.2015. godine)

Višestruko prekršajno kažnjavanje kao naročita okolnost koja opravdava bojazan od ponavljanja krivičnog djela

11.

Član 146. stav 1. tačka c. Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine

RANIJE KAŽNJAVANJE OPTUŽENOG ZBOG SAOBRAĆAJNIH PREKRŠAJA ZA KOJE SU MU VIŠE PUTA IZREČENE I ZAŠTITNE MJERE ZABRANE UPRAVLJANJA VOZILOM PREDSTAVLJAJU NAROČITE OKOLNOSTI KOJE OPRAVDAVAJU BOJAZAN DA BI OPTUŽENI BORAVKOM NA SLOBODI MOGAO PONOVI TI KRIVIČNO DJELO ZA KOJE SE MOŽE IZREĆI KAZNA ZATVORA OD TRI GODINE ILI TEŽA KAZNA, UPUĆUJE NA PRAVNI ZAKLJUČAK DA JE PRVOSTEPENI SUD PRAVILNO POSTUPIO KADA JE OPTUŽENOM PRODUŽIO PRITVOR IZ OSNOVA ČLANA 146. STAV 1. TAČKA C) ZKP FBiH.

Iz obrazloženja:

Pobijajući prvostepeno rješenje u dijelu koji se odnosi na poseban osnov za pritvor iz člana 146. stav 1. tačka c) ZKP FBiH, u žalbi branitelja osumnjičenog se navodi da se, u konkretnom slučaju, nisu kumulativno ispunili posebni uslovi za određivanje pritvora predviđeni navedenom odredbom, niti je prvostepeni sud dao valjane razloge koji se odnose na uslove za produženje pritvora po tom zakonskom osnovu.

Nasuprot tome, ovaj sud je ocijenio da je prvostepeni sud naveo sasvim jasne i određene razloge na osnovu kojih je izveo zaključak da postoje naročite okolnosti koje opravdavaju bojazan da će osumnjičeni ponoviti krivično djelo za koje se može izreći kazna zatvora od 3 (tri) godine ili teža kazna, čime su ispunjeni uslovi za produženje pritvora prema njemu, na osnovu tačke c) naprijed navedene zakonske odredbe. Okolnosti da je optuženi samo u toku 2013. i 2014. godine petnaest puta evidentiran u prekršajnoj evidenciji zbog različitih prekršaja počinjenih protivno odredbama ZOBS-a BiH i to uglavnom zbog prekršaja počinjenih prekoračenjem brzine, da su mu više puta bile izrečene i zaštitne mjere zabrana upravljanja vozilom i to tri mjere u 2013. godini, a koje okolnosti se ne osporavaju ni žalbom, te i način izvršenja krivičnog djela za koje se optuženi osnovano sumnjiči u ovom predmetu, i po ocjeni ovog suda, ukazuju na naročite okolnosti koje opravdavaju bojazan da bi isti boravkom na slobodi mogao ponoviti krivično djelo za koje se može izreći kazna zatvora od 3 (tri) godine ili teža kazna. Dakle, i dalje postoji poseban osnov za pritvor iz člana 146. stav 1. tačka c) ZKP FBiH, kako je to zaključio i prvostepeni sud.

Pravilnost navedenog zaključka prvostepenog suda ne može se dovesti u sumnju navodima žalbe da optuženi nije ranije osuđivan. Zakonska odredba za određivanje, odnosno produženje pritvora, na osnovu člana 146. stav 1. tačka c) ZKP FBiH, ne zahtijeva utvrđenje da je optuženi ranije osuđivan za istovrsna krivična djela, nego postojanje naročitih okolnosti koje opravdavaju bojazan da će optuženi između ostalog, ponoviti krivično djelo. Kako je već

navedeno, naročite okolnosti su pravilno utvrđene od strane prvostepenog suda, a upravo te okolnosti predstavljaju valjan pravni osnov za produženje pritvora, a što nije suprotno ni praksi Evropskog suda za ljudska prava.

(Rješenje Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine, broj: 09 0 K 022420 15 Kž 2 od 13.01.2015. godine)

Sadržina prijedloga za produženje pritvora

12.

Član 149. st. 2., 3. i 4. Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine

POSTOJANJE OBRAZLOŽENOG PRIJEDLOGA TUŽITELJA ZA PRODUŽENJE PRITVORA KAO UVJETA ZA PRODUŽENJE PRITVORA NA OSNOVU ČLANA 149. STAV 2., 3. ILI 4. ZKP FBiH PODRAZUMIJEVA POSTOJANJE ODREĐENOG IZJAŠNENJA TUŽITELJA U PRIJEDLOGU ZA PRODUŽENJE PRITVORA O POSTOJANJU ZAKONOM PROPISANIH UVJETA ZA PRODUŽENJE PRITVORA NA OSNOVU ČLANA 146. STAV 1. TAČKA A) DO D) ZKP FBiH, TE ODREĐENO IZJAŠNENJE TUŽITELJA O ČINJENICAMA I DOKAZIMA IZ KOJIH PROIZILAZI POSTOJANJE TIH ZAKONSKIH UVJETA.

Iz obrazloženja:

„Osporavajući pravilnost zaključka prvostepenog suda o daljem postojanju osnova za pritvor iz člana 146. stav 1. tačka d) ZKP FBiH, branitelj osumnjičenog M.M. u žalbi ističe da je prijedlog kantonalnog tužitelja za produženje pritvora po ovom osnovu neargumentovan i da se u njemu ne konkretizuje iz čega proizilazi da se u ovom slučaju radi o posebno teškom krivičnom djelu, da je ono počinjeno u vanrednim okolnostima i da bi puštanje na slobodu ovog osumnjičenog rezultiralo stvarnom prijetnjom narušavanja javnog reda.

U vezi sa ovim žalbenim navodima, ovaj sud je utvrdio da je u prijedlogu za produženje pritvora osumnjičenim M.M., M.A. i V.A. broj ... kantonalna tužiteljica navela razloge zbog kojih smatra da u konkretnom slučaju postoje vanredne okolnosti i da bi puštanje na slobodu osumnjičenih rezultiralo stvarnom prijetnjom narušavanja javnog reda. Međutim, u odnosnom dijelu prijedloga za produženje pritvora kantonalna tužiteljica nije navela da se u konkretnom slučaju radi o posebno teškom krivičnom djelu, a što je jedan od uvjeta za produženje pritvora po ovom zakonskom osnovu. Usljed toga, produženje pritvora osumnjičenima na osnovu člana 146. stav 1. tačka d) ZKP FBiH, uz utvrđivanje od strane suda da je u konkretnom slučaju riječ o posebno teškom krivičnom djelu, predstavlja odlučivanje izvan prijedloga kantonalne tuželjice za produženje pritvora.

Stoga, a s obzirom da se pritvor na osnovu člana 149. stav 3. ZKP FBiH može produžiti samo na obrazloženi prijedlog tužitelja, ovaj sud nalazi da se osnovano žalbom branitelja osumnjičenog M.M. ističe da u konkretnom slučaju nije bilo uvjeta za produženje pritvora ovom osumnjičenom i po osnovu iz člana 146. stav 1. tačka d) ZKP FBiH.“

(Rješenje Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine, broj: 09 0 K 024677 15 Kž 2 od 17.12.2015. godine)

Nemogućnost naknadnog uvođenja zapisnika o iskazu svjedoka iz istrage na glavnom pretresu

13.

Član 288. stav 1. Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine

PREDSJEDNIK VIJEĆA JE PRAVILNO POSTUPIO KADA JE NA GLAVNOM PRETRESU ODBIO PRIJEDLOG BRANITELJA DA SE NAKNADNO U DOKAZE UVEDE ISKAZ SVJEDOKINJE IZ ISTRAGE, JER TAJ NJEZIN ISKAZ NIJE BIO KORIŠTEN PRILIKOM NJENOG ISPITIVANJA, A NITI JOJ JE DATA MOGUĆNOST DA OBJASNI ILI POBIJE TAJ SVOJ ISKAZ, KAKO JE TO PROPISANO U ODREDBI ČLANA 288. STAV 1. ZKP FBiH, PA KAO TAKAV NE MOŽE PREDSTAVLJATI DOKAZ IZVEDEN NA GLAVNOM PRETRESU, A NITI SE NA NJEMU MOŽE ZASNOVATI PRESUDA.

Iz obrazloženja:

Neosnovan je i žalbeni prigovor branitelja optuženog kojim ukazuje da je prvostepeni sud povrijedio pravo na odbranu optuženog. U vezi s tim branitelj u žalbi navodi da je prvostepeni sud neosnovano odbio prijedlog branitelja da se kao dokaz prihvati zapisnik o saslušanju svjedokinje u PU Mostar dana 29.01.2013. godine. Naime, i po ocjeni ovoga suda, naknadno uvođenje ovog zapisnika kao dokaza samog za sebe, nije prihvatljivo s obzirom da je svjedokinja neposredno ispitana na glavnom pretresu I pri tome joj nije predočavan iskaz iz istrage dat u PU Mostar dana 29.01.2013. godine odnosno nije joj bila data mogućnost da objasni ili pobije svoj prethodni iskaz, kako to propisuje odredba člana 288. stav 1. ZKP F BiH, a kako je pravilno zaključio i prvostepeni sud. Osim toga, potrebu izvođenja ovog dokaza na glavnom pretresu njegovim čitanjem i uvođenjem u spis odbrana nije utemeljila s potrebnim stupnjem relevantnosti, pa niti sada u žalbi.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj: 07 0 K 0081744 13 Kž 2 od 02.10.2013. godine)

Povreda prava na odbranu

14.

Član 312. stav 1. tačka d) Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine

PROPUST SUDA DA ODLUČI O PRIJEDLOGU OPTUŽENOG DA MU SE UMJESTO POSTOJEĆEG POSTAVI NOVI BRANITELJ PREDSTAVLJA BITNU POVREDU ODREDBA KRIVIČNOG POSTUPKA IZ ČLANA 312. STAV 1. TAČKA D) ZKP FBiH.

Iz obrazloženja:

“... iz spisa predmeta proizilazi da je optuženi na glavnom pretresu održanom dana 21.04.2014. godine na prvostepenom sudu predlagao da mu se dotadašnji branitelj po službenoj dužnosti advokat H.H. razriješi i postavi novi navodeći konkretne razloge za taj svoj zahtjev. Iste prijedloge optuženi je navodio i u svojim podnescima od 17.08.2013. godine, 12.09.2013. godine, 17.04.2014. godine, 22.04.2014. godine, 05.05.2014., 06.05. 2014. godine (a te je prijedloge ponavljao i na glavnim pretresima). Međutim, umjesto da sud donese odluku povodom prijedloga optuženog, sud je taj prijedlog ignorirao nastavljajući sa glavnim pretresima, sa istim braniteljem, na kojim je provedena većina dokaza, sve dok optuženi nije sam izabrao novog branitelja dana 05.05.2014. godine, s tim, da mu je braniteljica kojoj je optuženi potpisao punomoć advokat S.Dž. tek rješenjem prvostepenog suda od 06.10.2014. godine postavljena za braniteljicu po službenoj dužnosti. Pri svemu je bitna i okolnost da se optuženom sudi za krivično djelo za koje je po odredbi člana 59. stav 3. ZKP F BiH obavezano da ima branitelja već u vrijeme dostavljanja optužnice. Osim toga iz spisa proizilazi da je optuženi slabog materijalnog stanja što je bio i razlog da ga sud u pobijanoj presudi oslobodi od troškova krivičnog postupka (strana 16.presude). Dakle, na opisani način sud je učinio još jednu bitnu povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka d) ZKP F BiH koja se takođe odnosi na povredu prava na odbranu optuženog.”

(Rješenje Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine, broj: 09 0 K 017366 14 Kž 12 od 21.01.2015. godine)

Dužnost suda da uzme u razmatranje činjenice i dokaze na koje se, u vezi postojanju osnovane sumnje da je učinjeno krivično djelo, poziva tužitelj u prijedlogu za produženje pritvora

15.

Član 312. stav 1. tačka k) Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine

PRI OCJENI POSTOJANJA OSNOVANE SUMNJE DA JE OSUMNJIČENI UČINIO KRIVIČNO DJELO ZBOG KOJEG SE PROTIV NJEGA VODI ISTRAGA KAO OPĆEG UVJETA ZA PRODUŽENJE PRITVORA, SUD JE DUŽAN UZETI U RAZMATRANJE ČINJENICE I DOKAZE NA KOJE SE U PRIJEDLOGU ZA PRODUŽENJE PRITVORA POZVAO TUŽITELJ I ODREĐENO SE IZJASNITI DA LI IZ TIH DOKAZA PROIZILAZI POSTOJANJE OSNOVANE SUMNJE DA JE OSUMNJIČENI UČINIO KRIVIČNO DJELO ZA KOJE SE TERETI.

Iz obrazloženja:

“Iz ranije navedenog je vidljivo da se zaključak prvostepenog suda da prijedlog tužitelja za produženje pritvora osumnjičenom Č.H. ne nudi dokaze na osnovu kojih bi se moglo utvrditi postojanje osnovane sumnje da je on učinio krivično djelo Neovlaštena proizvodnja i stavljanje u promet opojnih droga iz člana 238. stav 2. u vezi sa stavom 1. KZ FBiH zasniva na listi onoga što je kantonalni tužitelj, po mišljenju prvostepenog suda, propustio navesti u svom prijedlogu za produženje pritvora osumnjičenom Č.H.. Međutim, prvostepeni sud se u svom rješenju ne osvrće na ono što je kantonalni tužitelj naveo u prijedlogu za produženje pritvora. Naime, pobijano rješenje ne sadrži analizu dokaza na koje se tužitelj pozvao u svom prijedlogu za produženje

pritvora – iskaza svjedokinje Č.M., izvještaja o izvršenom pretresu M.S., Č.H. i Č.M., potvrde o privremenom oduzimanju predmeta od osumnjičenih Č.H. i M.S., te od Č.M., zapisnika o uviđaju FUP-a od 29.06.2014. godine povodom pronalaska crne platnene torbe ispod podvožnjaka Kamberović polje, u blizini Tržnog centra „Džananović“, u kojoj torbi se nalazilo veće pakovanje NN zeljaste materije, transkripata presretnutih telefonskih razgovora između osumnjičenih Č.H. i M.S., te nalaza i mišljenja FUP-a, Centra za hemijska i toksikološka vještačenja od 11.02.2015. godine. Budući da se prvostepeni sud u obrazloženju svoga rješenja propustio određeno izjasniti u vezi ovih konkretnih dokaza na koje se pozvao kantonalni tužitelj u prijedlogu za produženje pritvora kao dokaza iz kojih proizilazi postojanje osnovane sumnje da je osumnjičeni Č.H. učinio krivično djelo za koje se protiv njega vodi istraga, osnovano se žalbom kantonalnog tužitelja tvrdi da pobijano rješenje ne sadrži razloge o odlučnim činjenicama te da je time učinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka k) ZKP FBiH.”

(Rješenje Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine, broj: 09 0 K 022122 15 Kž 20 od 02.07.2015. godine)

Propust da se cijene razlike u iskazima svjedoka

16.

Član 312. stav 1. tačka k) Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine

AKO U PRVOSTEPENOJ PRESUDI NISU CIJENJENE RAZLIKE U ISKAZIMA KOJE SU SVJEDOCI DALI U ISTRAZI I NA GLAVNOM PRETRESU, A NITI BITNE RAZLIKE U ISKAZIMA SVJEDOKA KOJE SU DALI NA GLAVNOM PRETRESU UČINJENA JE BITNA POVREDA ODREDBA KRIVIČNOG POSTUPKA IZ ČLANA 312. STAV 1. TAČKA K) ZKP FBiH.

Iz obrazloženja:

Ovaj sud nalazi da se osnovano žalbom branitelja optuženog B.S. ukazuje da je prvostepeni sud u obrazloženju svoje presude, suprotno odredbi člana 305. stav 7. ZKP FBiH, propustio dati ocjenu vjerodostojnosti protivrječnih dokaza te da, usljed toga, pobijana presuda ne sadrži razloge o odlučnim činjenicama a što predstavlja bitnu povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka k) ZKP FBiH. Takođe, ovaj sud nalazi da se osnovano žalbom branitelja ističe da je prvostepeni sud propustio, u skladu sa članom 296. stav 2. ZKP FBiH, izvršiti savjesnu ocjenu svih dokaza pojedinačno i u njihovoj međusobnoj vezi, te da je to moglo imati utjecaja na zakonito i pravilno donošenje presude, čime je prvostepeni sud učinio i bitnu povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 2. ZKP FBiH.

Obrazlažući navedene tvrdnje, branitelj je u žalbi sasvim određene naveo slučajeve u kojima je prvostepeni sud, pri ocjeni iskaza određenih svjedoka, propustio cijeliti pojedine dijelove iskaza tih svjedoka sa glavnog pretresa, koji se odnose na odlučne činjenice pa je, usljed toga, ako je riječ o iskazima svjedoka koji su se drugačije izjašnjavali prilikom njihovog saslušanja u istrazi, izostala ocjena vjerodostojnosti protivrječnih dokaza a u odnosu na ostale

svjedoke ili vještake izostala savjesna ocjena njihovih iskaza pojedinačno i u međusobnoj vezi sa ostalim dokazima.

Tako, iz obrazloženja pobijane presude (strana 4.) proizilazi da se utvrđenje prvostepenog suda da je optuženi učinio krivična djela za koja je oglašen krivim zasniva, između ostalog, na iskazu svjedoka – oštećenog B.A, datom u toku istrage, kada je ovaj svjedok rekao da je samo sjekirom mogao zadobiti povrede na glavi i da zna da su prijatelji optuženog oteli od njega (oštećenog) sjekiru tj. da je on nije imao u rukama kada je zadobio povredu glave. Međutim, kako se to osnovano ukazuje u žalbi branitelja, ovaj svjedok je prilikom ispitivanja na glavnom pretresu izjavio da mu je udarac u glavu optuženi zadao čakijom odnosno nečim kao ribarskim nožem kao i da je on na optuženog nalijetao sjekirom. Dakle, iskazi ovog svjedoka iz istrage i sa glavnog pretresa, u pogledu ovih odlučnih činjenica, su međusobno protivrječni, pa je sud bio dužan, u skladu sa članom 305. stav 7. ZKP FBiH, izvršiti ocjenu vjerodostojnosti ovih protivrječnih dokaza i određeno navesti koji od ovih iskaza svjedoka – oštećenog B.A. nalazi vjerodostojnim i iz kojih razloga. Kako je prvostepeni sud to propustio, učinio je bitnu povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka k) ZKP FBiH.

(Rješenje Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine, broj: 04 0 K 004977 14 Kž od 19.08.2015.godine)

Nerazumljivost izreke presude i nedostatak razloga o odlučnim činjenicama 17.

Član 312. stav 1. tačka k) Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine

- 1) NEPOSTOJANJE U ČINJENIČNOM OPISU DJELA U IZRECI PRESUDE ČINJENICA I OKOLNOSTI IZ KOJIH PROIZILAZI SUBJEKTIVNI ODNOS UČINITELJA PREMA DJELU ČINI IZREKU PRESUDE NERAZUMLJIVOM.
- 2) SUD JE DUŽAN U OBRAZLOŽENJU PRESUDE NAVESTI RAZLOGE ZA IZVRŠENJE ČINJENIČNE MODIFIKACIJE OPISA DJELA U PRESUDI U ODNOSU NA OPIS DJELA U OPTUŽNICI.

Iz obrazloženja:

Uvidom u izreku prvostepene presude utvrđeno je da je tom presudom optuženi P.F. oglašen krivim što je: „dana 28.09.2012. godine, oko 21,50 sati, u ulici U.U.do broja 19, općina Ilidža, nakon višegodišnjih međusobnih nesuglasica i nesporedazuma sa S.S. u momentu kada oštećeni S.S. vozeći se na mjestu suvozača u p.m.v. marke „Mercedes“, reg. br. T40-A-000, kojim je upravljao njegov sin S.A., prolazio prilaznim putem ka svojoj kući, a pored ugostiteljskog objekta vlasništvo optuženog, koji je sjedio u bašti, stao sa vozilom a P.F.sa udaljenosti od 3 m pištoljem marke Magnum, cal 357, fabr. br. CBT 1729, ispalio jedan metak u pravcu S.S. koji ga je pogodio u dio desne prednje regije i nanio mu povredu u vidu prostrelne rane sa prelomom desne ključne kosti, koje povrede su teške“, čime je počinio krivično djelo ubistva iz člana 166. stav 1. u vezi sa članom 28. KZ FBiH. Osnovano žalbe ukazuju da je ovakva izreka presude nerazumljiva, da u sebi ne sadrži subjektivne elemente

koji određuju krivično djelo za koje je optuženi oglašen krivim i da se stoga presuda ne može pravno definisati na način kako je to uradio prvostepeni sud. Žalbe saglasno ukazuju na činjenicu da je prvostepeni sud iz činjeničnog opisa optužnice Kantonalnog tužiteljstva u Sarajevu izostavio riječi „u namjeri da ga liši života“, a da takvo izostavljanje navedenih obilježja krivičnog djela prvostepeni sud nije obrazložio u prvostepenoj presudi. Određivanje subjektivnih elemenata krivičnog djela ubistva koje je optužnicom stavljeno na teret optuženom predstavlja bitno obilježje tog krivičnog djela, koje uz navođenje objektivnih radnji koje optuženi preuzima predstavlja nephodan uslov da bi se određeno ponašanje moglo pravno kvalifikovati kao krivično djelo ubistva iz člana 166. stav 1. KZ FBiH, pa izostanak ovog subjektivnog elementa čini izreku presude nerazumljivom. Osnovano ukazuju žalbe da je posljedica nerazumljivosti izreke presude to da je nejasno koje krivično djelo je optuženi počinio, jer se samo na osnovu objektivnih obilježja djela sadržanih u izreci prvostepene presude, radnje optuženog mogu pravno kvalifikovati kao neko drugo krivično djelo, i to prema navodima žalbi kao krivično djelo teške tjelesne povrede iz člana 172. stav 1. KZ FBiH. Nadalje, žalbe osnovano ukazuju da prvostepeni sud ne daje nikakve razloge za izostavljanje iz izreke presude riječi „u namjeri da ga liši života“, niti u izreci presude navodi bilo kakve druge riječi koje bi se odnosile na subjektivni odnos optuženog prema izvršenju djela, odnosno koje bi predstavljale subjektivne elemente krivičnog djela za koje je oglašen krivim. Okolnost da prvostepeni sud bez obrazloženja koje se tiče njegove odluke da iz izreke presude izostavi navedene riječi i bez promjene subjektivnih elemenata u izreci presude, u obrazloženju presude navodi da je optuženi prilikom izvršenja djela postupao sa eventualnim umišljajem ne dajući pri tome nikakve razloge za takav zaključak, ni u kom slučaju ne utiče na zaključak da je izreka presude nerazumljiva.

Obzirom na iznijete razloge žalbeni prigovori da je prvostepenom presudom počinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka k) ZKP FBiH-izreka presude je nerazumljiva, su osnovani, te je stoga u skladu sa odredbom člana 330. ZKP FBiH drugostepeni sud žalbu tužitelja uvažio, a žalbu branitelja djelimično uvažio, prvostepenu presudu ukinuo, predmet vratio prvostepenom sudu na ponovno suđenje.

(Rješenje Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine, broj: 09 0 K 016252 13 Kž 5 od 06.11.2014.godine)

Ne dostavlja se na odgovor žalba izjavljena na rješenje o pritvoru

18.

Član 338. u vezi sa članom 317. Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine

U POSTUPKU PO ŽALBI PROTIV RJEŠENJA, U SMISLU ČLANA 338. ZKP FBiH, NE PRIMJENJUJE SE ODREDBA ČLANA 317. ISTOG ZAKONA PA NIJE BILA OBAVEZA SUDA DA ŽALBU IZJAVLJENU PROTIV RJEŠENJA DONESENOG POVODOM PRIJEDLOGA ZA ODREĐIVANJE PRITVORA OPTUŽENOM DOSTAVLJA NA ODGOVOR SUPROTNOJ STRANI, ZBOG ČEGA SE NEOSNOVANIM UKAZUJU I ŽALBENI NAVODI BRANITELJA OPTUŽENOG DA MU JE POVRIJEĐENO PRAVO NA

ODBRANU ZATO ŠTO NIJE BIO U MOGUĆNOSTI IZJASNITI SE NA ŽALBU
KANTONALNOG TUŽITELJA.

(Rješenje Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine, broj: 07 0 K 011762 15 Kž od
18.03.2015.godine)

GRADANSKO PRAVO

OBLIGACIONO PRAVO – OPŠTI DIO

19.

Član 89. stav 1., član 91. stav 1. Zakona o obligacionim odnosima

AKO TREĆE LICE NIJE ZNALO NITI JE MOGLO ZNATI DA JE PUNOMOĆNIK PREŠAO GRANICE UGOVORENIH, ODNOSNO DATIH MU OVLAŠĆENJA I UPUTSTAVA, OBAVLJENI PRAVNI POSAO DOVEO BI DO ZASNIVANJA PRAVNOG ODNOSA IZMEĐU VLASTODAVCA I TREĆEG LICA. VLASTODAVAC ĆE TAJ PRAVNI POSAO MORATI PRIZNATI ZA SVOJ I PREUZETI OBAVEZE I PRAVA KOJI ZA NJEGA PROIZILAZE IZ OVOG PRAVNOG POSLA.

VLASTODAVCU OSTAJE NA RASPOLAGANJU SAMO PRAVO DA ZAHTJEVA NAKNADU ŠTETE OD PUNOMOĆNIKA KOJA MU JE NA TAJ NAČIN PROUZROKOVANA. MEĐUTIM, AKO JE TREĆE LICE ZNALO ILI MORALO ZNATI DA JE PUNOMOĆNIK PREŠAO GRANICE DATOG MU OVLAŠĆENJA ILI POSTUPIO PROTIVNO DATIM MU UPUTSTVIMA, OBAVLJENI PRAVNI POSAO NEĆE IMATI DEJSTVO PREMA VLASTODAVCU, TJ. NEĆE SE SMATRATI NJEGOVIM, NEĆE GA OBAVEZIVATI.

Iz obrazloženja:

U ovoj pravnoj stvari radi se o razrješenju pravnih odnosa nastalih između tužitelja i prvotuženog zaključenjem ugovora o punomoćstvu, te izvršenjem tog ugovora, tj. obavljanjem pravnog posla, koji je bio predmet ugovora o punomoćstvu, obligacionog odnosa između vlastodavca, odnosno punomoćnika sa trećim licem, drugotuženim.

Sporno pravno pitanje koje se pojavljuje u ovoj, revizijskoj fazi postupka, jeste pitanje da li je punomoćnik postupio protivno datom ovlašćenju pri obavljanju pravnog posla i da li je obavljeni pravni posao doveo do zasnivanja pravnog odnosa između vlastodavca – tužitelja i trećeg lica - drugotuženog.

Dakle, radi se o ugovoru o punomoćstvu kojim tužitelj ovlašćuje prvotuženog da u njegovo ime i za njegov račun, kao njegov punomoćnik, proda stan tužitelja i o ugovoru o kupoprodaji nekretnina kojim prodavac, tužitelj zastupan po punomoćniku prvotuženom prodaje svoj stan u Sarajevu kupcu, drugotuženom. Uvidom u punomoć, kao pismenu izjavu vlastodavca i dokaz o postojanju konkretnog ugovora o punomoćstvu, sačinjenom u Sarajevu 04.04.2003. godine, ovjerena kod Osnovnog suda u Srpskom Sarajevu pod brojem Ov 1049/03, nižestepeni

sudovi utvrđuju da tužitelj naročito ovlašćuje V.M.: „Da može za moj račun i u moje ime prodati moj stan u ul. ... stan broj 14, koji se sastoji od trpezarije, dnevnog boravka i soba i nus prostorije. Da može prenos vlasništva, knjiženje izvršiti po uplati pansiona broj 5 kod AD „K.“ S. Da kupca može uvesti u posjed stana i uzeti nadoknadu za prodati stan.“ Izvršenjem ugovora o punomoćstvu prvotuženi, punomoćnik tužitelja i prodavca zaključuje sa drugotuženim, kupcem 07.04.2003. godine Kupoprodajni ugovor o prodaji stana ovjeren pod brojem Ov 1989/03 07.04.2003. godine kod Općinskog suda Sarajevo II za kupoprodajnu cijenu od 40.000,00 KM, koja se prema odredbi člana 2. tog Ugovora prodavcu isplaćuje odmah po potpisivanju ugovora i ovjeri potpisa od strane nadležnog suda. Članom 5. Ugovora određeno je da je prodavac saglasan da kupac može na osnovu ugovora i bez njegove posebne saglasnosti (clausula intabulandi), a kada se zato stvore zakonski uslovi u svim evidencijama o vlasništvu na nekretninama, koje se vode kod sudova i drugih državnih organa i organizacija izvršiti u svoju korist (na svoje ime) prenos prava vlasništva na nekretninama iz člana 1. Ugovora. U postupku pred nižestepenim sudovima utvrđeno je da je drugotuženi kao kupac kupoprodajnu cijenu iz ugovora platio punomoćniku tužitelja, da je uveden u posjed stana i da se upisao kao vlasnik stana 1/1 u Knjizi položenih ugovora Općinskog suda u Sarajevu. Takođe je utvrđeno da je cijena pansiona broj 5 iznosila 28.000 eura, da punomoćnik tužitelja nije izvršio uplatu cijene pansiona, niti da je primljenu cijenu iz kupoprodajnog ugovora predao prodavcu, da je presudom Općinskog suda u Sarajevu broj 065-0-K-06-000595 od 25.12.2006. godine (pravosnažna 22.02.2007. godine) V.M. oglasen krivim za počinjeno produženo krivično djelo prevare i osuđen na kaznu zatvora u trajanju od jedne godine i šest mjeseci. Istom presudom krivični sud je usvojio imovinsko pravni zahtjev oštećenih i obavezao optuženog da oštećenim isplati štetu i to tužitelju u iznosu od 56.000,00 KM.

Članom 89. stav 1. Zakona o obligacionim odnosima (dalje – ZOO) propisano je da je punomoćje ovlašćenje za zastupanje koje vlastodavac pravnim poslom daje punomoćniku, dok stav 2. istog člana propisuje da su postojanje i obim punomoćja nezavisni od pravnog odnosa na čijoj je podlozi punomoćje dato.

Prema odredbi člana 91. stav 1. ZOO punomoćnik može poduzimati samo one pravne poslove za čije je poduzimanje ovlašćen.

Polazeći od navedenih činjeničnih utvrđenja, posebno da primljenu kupoprodajnu cijenu punomoćnik tužitelja nije iskoristio za uplatu pansiona broj 5 kod AD „K.“ S., a što je bio uslov za prenos prava vlasništva na kupca stana, da je prenos prava vlasništva izvršen neovisno od tog uslova, nižestepeni sudovi zaključuju da je kupoprodajni ugovor zaključen mimo punomoći zbog čega da je ništav u smislu odredbe člana 103. stav 1. Zakona o obligacionim odnosima, a što je osnov za usvajanje tužbenog zahtjeva.

Pravni zaključak nižestepenih sudova po ocjeni ovog suda nije pravilan.

Izvršenje ugovora o punomoćstvu od strane punomoćnika, tj. obavljanje pravnog posla od punomoćnika sa trećim licem u ime i za račun vlastodavca može imati različito dejstvo.

Tužitelj svoj tužbeni zahtjev temelji na tvrdnjama da zaključeni ugovor o kupoprodaji stana, koji je punomoćnik zaključio sa drugotuženim, pravno ne obavezuje tužitelja kao

vlastodavca, iako ga je punomoćnik obavio u ime i za račun vlastodavca, jer da se punomoćnik nije kretao u granicama datih mu ovlaštenja i uputstava pri obavljanju pravnog posla.

Za ocjenu osnovanosti postavljenog tužbenog zahtjeva značajno je da li se punomoćnik kretao u granicama ovlaštenja i uputstava navedenih u ugovoru, odnosno datih mu od vlastodavca ili nije, te da li je treće lice pri zaključenju pravnog posla bilo savlasno ili nije.

Ovaj sud zapaža da u punomoći opisana posebna ovlaštenja za prodaju stana nisu jasno definisana, da nije određena cijena stana i da su ovlaštenja prema utvrđenim uputstvima bila da je ugovorena cijena pansiona sa AD „K.“ iznosila 28.000 eura, što bi upućivalo i na cijenu stana, a koji podatak kupac nije mogao znati, nego je obavezan na isplatu cijene iz ugovora. Ako treće lice nije znalo niti je moglo znati da je punomoćnik prešao granice ugovorenih, odnosno datih mu ovlaštenja i uputstava, obavljani pravni posao doveo bi do zasnivanja pravnog odnosa između vlastodavca i trećeg lica. Vlastodavac će taj pravni posao morati priznati za svoj i preuzeti obaveze i prava koji za njega proizilaze iz ovog pravnog posla. Vlastodavcu ostaje na raspolaganju samo pravo da zahtjeva naknadu štete od punomoćnika koja mu je na taj način prouzrokovana. Međutim, ako je treće lice znalo ili moralo znati da je punomoćnik prešao granice datog mu ovlaštenja ili postupio protivno datim mu uputstvima, obavljani pravni posao neće imati dejstvo prema vlastodavcu, tj. neće se smatrati njegovim, neće ga obavezivati. Treće lice je poslovalo nesavjesno, pa je dužno i da snosi posljedice nesavjesnog poslovanja. Na vlastodavcu, u predmetnom slučaju tužitelju, je teret dokazivanja da je treće lice znalo ili moglo znati da je punomoćnik prešao granice datog mu ovlaštenja.

U predmetnom sporu, po ocjeni ovog suda, punomoćnik tužitelja koji je učinio krivično djelo prevare, koji je stan tužitelja prodao po nižoj cijeni od cijene prema uputstvima od vlastodavca za kupovinu pansiona broj 5 i koji primljeni iznos cijene po zaključenom ugovoru sa drugotuženim nije predao vlastodavcu, je postupao nesavjesno i njegovo nesavjesno postupanje je dovelo do njegove odgovornosti vlastodavcu kome je prouzrokovana šteta, a što je utvrđeno pravomoćnom krivičnom presudom kojom je i obavezan da štetu isplati tužitelju.

Tokom postupka tužitelj nije dokazao da je drugotuženi, kupac bio nesavjestan, da je znao ili mogao znati da punomoćnik tužitelja postupa prevarno i mimo datih ovlaštenja i uputstava. To ne proizilazi iz uslova u punomoći o prenosu prava vlasništva, jer tužitelj nije dokazao da je kupac znao ili mogao znati kolika je cijena pansiona i da punomoćnik neće izvršiti uplatu pansiona, odnosno da je nije izvršio po prijemu cijene prodatog stana.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj: 65 0 P 041666 14 Rev od 12.05.20015. godine)

20.

Član 360. Zakona o obligacionim odnosima

PRILIKOM ODLUČIVANJA O PRIGOVORU ZASTARJELOSTI POTRAŽIVANJA, ZA PRAVILNU PRIMJENU MATERIJALNOG PRAVA, POTREBNO JE UTVRDITI ČINJENICE KADA JE ZASTARJELOST POČELA TEČI, DA LI JE BILO EVENTUALNIH ZASTOJA ZASTARJEVANJA I KADA JE DOŠLO DO PREKIDA ZASTARJELOSTI. PRI TOME JE IRELEVANTNO ZA KOJI VREMENSKI PERIOD JE POSTAVLJEN TUŽBENI ZAHTJEV,

TJ. DA LI JE TUŽBENI ZAHTEJEV POSTAVLJEN NA PERIOD KOJI JE KRAĆI OD ZASTARNOG ROKA KOJI SE IMA PRIMIJENITI NA KONKRETAN SLUČAJ.

Iz obrazloženja:

Predmet spora je zahtjev tužitelja za naknadu troškova korištenja poslovnog prostora tužitelja, naknadu troškova za utrošenu vodu, naknadu troškova PTT usluga, naknadu troškova za odvoz smeća, na ime utrošene električne energije i na ime naknade za plate radnicima tužitelja, a sve za vremenski period od 21.05.1997. do 01.01.2000. godine.

Tužba u ovoj pravnoj stvari je podnesena dana 21.05.2001. godine, a tuženi je u toku postupka istakao materijalnopravni prigovor zastarjelosti potraživanja. Odlučujući o tom prigovoru prvostepeni sud nalazi da je isti djelimično osnovan i odbija zahtjev tužitelja za isplatu svih potraživanja koja su dospjela do 21.05.1998. godine, zauzimajući pravni stav da se u konkretnom slučaju ima primjeniti trogodišnji rok zastarjelosti iz odredbe člana 374. Zakona o obligacionim odnosima (reguliše pitanje zastare međusobnih potraživanja pravnih lica iz ugovora o prometu roba i usluga).

Odlučujući o žalbi tužitelja na prvostepenu presudu u odnosu na odbijajući dio tužbenog zahtjeva drugostepeni sud zauzima pravni stav da se u konkretnom slučaju prilikom odlučivanja o prigovoru zastarjelosti potraživanja nije mogla primjeniti odredba člana 374. ZOO, koja reguliše trogodišnji rok zastarjelosti, nego odredba člana 371. ZOO, koja reguliše petogodišnji rok zastarjelosti potraživanja. Međutim, po pravnom stavu drugostepenog suda ovaj rok zastarjelosti potraživanja ne može se primjeniti iz razloga što je tužbeni zahtjev postavljen na kraći period, tj. na period od 21.05.1997. do 01.01.2000. godine, u čijim granicama sud odlučuje. Zbog toga drugostepeni sud odbija žalbu tužitelja i potvrđuje prvostepenu presudu u odbijajućem dijelu tužbenog zahtjeva.

Pravilan je pravni stav drugostepenog suda da se u konkretnom slučaju stranke nisu nalazile u ugovornom odnosu prometa roba i usluga i da se stoga na konkretan slučaj ne može primjeniti trogodišnji rok zastarjelosti potraživanja propisan odredbom člana 374. ZOO. Po ocjeni ovog suda pravni osnov tužbenog zahtjeva je odredba člana 218. ZOO (izdatak za drugog) za koji nije propisan poseban rok zastarjelosti potraživanja, pa se ima primjeniti opšti rok zastarjelosti potraživanja iz odredbe člana 371. ZOO, kako je to pravilno zaključio drugostepeni sud. Međutim, osnovano revizija tužitelja ukazuje da je drugostepeni sud pogrešno primjenio materijalno pravo, a na pravilnu primjenu materijalnog prava u skladu sa odredbom člana 241. Zakona o parničnom postupku („Službene novine FBiH“ broj 53/03, 73/05 i 19/06 - u daljem tekstu: ZPP) ovaj sud pazi i po službenoj dužnosti, kada je zaključio da se na konkretan slučaj ne može primjeniti petogodišnji rok zastarjelosti potraživanja iz odredbe člana 371. ZOO iz razloga što je tužbeni zahtjev postavljen na period kraći od pet godina. Prilikom odlučivanja o prigovoru zastarjelosti potraživanja, za pravilnu primjenu materijalnog prava, potrebno je utvrditi činjenice kada je zastarjelost počela teći, da li je bilo eventualnih zastoja zastarjevanja i kada je došlo do prekida zastarjevanja (ove činjenice u skladu sa pravilom o teretu dokazivanja dužna je dokazati ona strana koja se na njih poziva). Pri tome je irelevantno za koji vremenski period je postavljen tužbeni zahtjev, tj. da li je tužbeni zahtjev postavljen na period koji je kraći od zastarnog roka koji se ima primjeniti na konkretan slučaj. Kako je u ovom predmetu utvrđeno da je najstarije potraživanje dospjelo za naplatu 01.06.1997. godine, a tužba u ovoj pravnoj stvari, kojom je u

skladu sa odredbom člana 388. ZOO prekinuto zastarjevanje, podignuta je dana 21.05.2001. godine, to znači da u skladu sa odredbom člana 371. ZOO ni za jedno utuženo potraživanje nije nastupila zastarjelost, pa su nižestepeni sudovi pogrešno primjenili materijalno pravo kada su odbili tužbeni zahtjev za potraživanja koja su dospjela do 21.05.1998. godine.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj: 32 0 Ps 058210 14 Rev od 08.09.20015. godine)

OBLIGACIONO PRAVO – NAKNADA ŠTETE

21.

Član 137. stav 1. Zakona o zdravstvenoj zaštiti FBiH

Član 154. stav 1. i član 170. Zakona o obligacionim odnosima

MEDICINSKA GREŠKA PODRAZUMJEVA NESAVJESNO POSTUPANJE LJEKARA, MEDICINSKE SESTRE, FARMACEUTA, ZDRAVSTVENIH TERAPEUTA I DRUGIH MEDICINSKIH RADNIKA KOJI SE BRINU O ZDRAVSTVENOJ ZAŠTITI PACIJENATA, ODNOSNO GRAĐANA.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj: 43 0 P 019379 13 Rev od 23.03.2015. godine)

22.

Član 155. u vezi sa članom 172. stav 1. Zakona o obligacionim odnosima

Član 40. Zakona o rudarstvu

OPĆINA ODGOVARA ZA ŠTETU PROUZROKOVANU OŠTEĆENJEM GRAĐEVINSKIH OBJEKATA USLJED IZVOĐENJA RUDARSKIH RADOVA, PO NAČELU ODGOVORNOSTI ZA POSTUPKE ORGANA AKO JE NJEN ORGAN IZDAO GRAĐEVINSKU DOZVOLU, UPRKOS TOME ŠTO JE ZNAO, ILI PREMA OKOLNOSTIMA MOGAO ZNATI, DA SE ZAHTJEV INVESTITORA ODNOSI NA GRAĐENJE NA RUDARSKOM EKSPLOATACIONOM POLJU, A PRETHODNO NIJE PRIBAVIO MIŠLJENJE RUDARSKE ORGANIZACIJE O MOGUĆNOSTI PODIZANJA GRAĐEVINSKIH OBJEKATA, S OBZIROM NA RUDARSKE RADOVE, KADA SE TAKVO MIŠLJENJE TRAŽILO PO ZAKONU. U TOM SLUČAJU, ODGOVORNOST RUDNIKA JE ISKLJUČENA.

Iz obrazloženja:

Protivno stanovištu revizije, nižestepeni sudovi su pravilno ocijenili da postoji odgovornost I-tužene općine za spornu štetu na kući tužitelja s obzirom da je nadležni organ njenog prednika izdao (05.03.1986.g.) odobrenje za građenje na zemljištu u granicama eksploatacionog polja, a predhodno da nije pribavljeno mišljenje rudarske organizacije shodno

članu 40. stav 1. Zakona o rudarstvu¹ (na pravnoj snazi u vrijeme davanja odobrenja za građenje). Ovo, neovisno od toga što tužitelji, kao investitori nisu priložili mišljenje rudarske organizacije, jer općinski organ nije to od njih zahtijevao naknadno, a prije izdavanja odobrenja za građenje znao je za ranije proglašeno eksploataciono polje (10.08.1962.g.). Da je to mišljenje pribavio, znao bi da li je moguće izdati odobrenje za građenje i zavisno od toga donio bi odgovarajuću odluku koja je mogla biti i drugačija od donijete, i ne može stoga odgovornost prebaciti na II-tuženog, a kako to pravilno zaključuje drugostepeni sud.

Ne mogu se prihvatiti kao osnovane tvrdnje revizije I-tužene da je drugostepeni sud propustio sankcionisati pogrešnu primjenu materijalnog prava od strane prvostepenog suda kroz navode da je građevinskim vještačenjem utvrđeno da su tužitelji odstupili od projekta za kojeg su dobili građevinsku dozvolu.

Ovo, jer pojašnjem tog nalaza i mišljenja na glavnoj raspravi (18.04.2014.g.) vještak građevinske struke je zaključio da bespravno dograđeni dio objekta (graža i terasa) nemaju uticaja na nastanak oštećenja. Takođe, iako je tačno, da nakon završetka stambenog objekta tužitelji nisu pribavili upotrebnu dozvolu, to samo po sebi, ne može biti osnov njihove subjektivne odgovornosti, a kako to revizija neosnovano smatra.

Protivno stanovištu revizije, po mišljenju i ovog suda, pitanje odgovornosti za štetu prouzrokovanu izvođenjem rudarskih radova na građevinskim objektima izgrađenim na eksploatacionom rudnom polju, od perioda kada, prema pozitivnim propisima, je bila predviđena obaveza pribavljanja građevinske dozvole za njihovu izgradnju, treba prosuđivati prema tome, da li je nadležni organ u vrijeme izdavanja te dozvole, znao, ili je prema konkretnim okolnostima mogao znati da se zahtjev investitora odnosi na građenje na eksploatacionom polju. U slučaju da je znao, općina odgovara za štetu po načelu odgovornosti za postupke organa (čl.172.st.1. ZOO). Kako se nadležni organ pasivno držao uprkos izričite obaveze da mora, prije izdavanja odobrenja za izgradnju građevinskog objekta, pribaviti mišljenje rudarske organizacije o mogućnosti podizanja građevinskog objekta s obzirom na rudarske radove (čl. 40. st. 1. Zakona o rudarstvu), to je tim propustom općina preuzla rizik za oštećenja objekta uslijed izvođenja rudarskih radova i stoga je odgovorna za naknadu te štete, a odgovornost II-tuženog (rudnika) je isključena. Zakonodavac je izričito odredio da nadležni organ neće izdati odobrenje za izgradnju građevinskog objekta ako prema obrazloženom mišljenju rudarske organizacije može nastati šteta uslijed izvođenja rudarskih radova (čl. 40. st. 2. Zakona o rudarstvu), pa iako su tačni navodi revizije I-tužene da su rudarski radovi uzrok oštećenja stambenog objekta tužitelja, to u okolnostima predmetnog slučaja, ne znači da postoji odštetna odgovornost II-tuženog, a kako su to pravilno zaključili nižestepeni sudovi.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj: 32 0 P 042962 15 Rev od 13.10.2015. godine)

STAMBENO PRAVO

¹ "Sl.list SRBiH" 4/84

23.

Član 9. Zakona o prodaji stanova na kojima postoji stanarsko pravo**Član 254. stav 2. Porodičnog zakona Federacije BiH**

STAN OTKUPLJEN OD STRANE JEDNOG BRAČNOG PARTNERA (ZA VRIJEME TRAJANJA BRAČNE ZAJEDNICE) KAO ČLANA UŽEG PORODIČNOG DOMAĆINSTVA NOSITELJA STANARSKOG PRAVA UZ NJEGOVU SAGLASNOST I ŽELJU NOSITELJA STANARSKOG PRAVA DA TO PRAVO OSTVARI SAMO TAJ BRAČNI PARTNER, PREDSTAVLJA POSEBNU IMOVINU TOG BRAČNOG PARTNERA.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj: 42 1 P 000133 13 Rev od 12.03.2015. godine)

24.

Član 8. Evropske konvencije o zaštiti osnovnih ljudskih prava i sloboda

PRAVO NA POŠTOVANJE DOMA OBUHVATA PRAVO NA POŠTOVANJE POSTOJEĆEG DOMA, A NE ŽELJENOG DOMA ILI ONOGA ŠTO OSOBA NAMJERAVA DA JOJ BUDE DOM.

(Rješenje Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj: 65 0 P 040454 14 Rev 2 od 11.12.2014. godine)

25.

Član 19. stav 2. Zakona o stambenim odnosima**Član 7., 9. Zakona o prodaji stanova na kojima postoji stanarsko pravo****Član 252. i 263. Porodičnog zakona**

NESMATRA SE VANBRAČNOM STEČEVINOM STAN OTKUPLJEN ZA VRIJEME TRAJANJA VANBRAČNE ZAJEDNICE OD STRANE NOSITELJA STANARSKOG PRAVA (VANBRAČNOG SUPRUGA KOJI JE SVOJSTVO SUNOSITELJA STANARSKOG PRAVA STEKAO U BRAČNOJ ZAJEDNICI, A PO RAZVODU BRAKA RJEŠENJEM SUDA ODREĐEN ZA ISKLJUČIVOG NOSITELJA STANARSKOG PRAVA).

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj: 65 0 P 202044 13 Rev od 17.03.2015. godine)

RADNO PRAVO

26.

Član 96. stav 2. tačka 2. Zakona o radu

DA BI SE MOGLA OSTVARITI NEMATERIJALNA ŠTETA POVODOM NEZAKONITE ODLUKE POSLODAVCA PREMA ČLANU 200. ZAKONA O OBLIGACIONIM ODNOSIMA POTREBNO JE DA JE TA ODLUKA KOJOM JE POVRIJEĐENO PRAVO IZ

RADNOG ODNOSA KOD ZAPOSLENIKA IZAZVALA OZBILJNIJE POREMEĆAJE EMOCIONALNE I PSIHIČKE RAVNOTEŽE, A POSEBNO UKOLIKO JE TAJ POREMEĆAJ PRODUKT ŠIKANE.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj: 65 0 Rs 201785 14 Rev od 10.02.2015. godine)

27.

Član 97. stav 2. Zakona o radu

PRIHVATANJE ILI NEPRIHVATANJE PONUDE I POTPISIVANJE IZMIJENJENOG UGOVORA O RADU NIJE USLOV ZA SUDSKU ZAŠTITU U SPORU RADI PONIŠTENJA ODLUKE O OTKAZU. I U SLUČAJU KADA ZAPOSLENIK NE PRIHVATI IZMIJENJENI UGOVOR O RADU, POSLIJE DONOŠENJA ODLUKE O OTKAZU MOŽE SA USPJEHOM ISTICATI POSTOJANJE USLOVA ZA NEZAKONITOST IZMIJENJENOG UGOVORA KAKO U MATERIJALNOM TAKO I U FORMALNOM SMISLU.

(Rješenje Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj: 58 0 Rs 056905 11 Rev od 27.12.2012. godine)

28.

Stav usvojen na sjednici Građanskog odjeljenja održana dana 12.03.2015. godine

PROMJENA VLASNIČKE STRUKTURE POSLODAVCA, SAMA PO SEBI, NE SPRIJEČAVA PRENOS DOTADAŠNJIH UGOVORA O RADU ZAPOSLENIKA, SA SVIM STEČENIM PRAVIMA, ZASNOVANIM NA NORMATIVNOM DIJELU GKU KOJI JE DO TADA OBAVEZIVAO POSLODAVCE.

29.

Član 25. stav 1. Granskog kolektivnog ugovora u oblasti rudarstva

„NORMALNI REZULTATI“, KOJE IMA U VIDU ODREDBA ČLANA 24. STAV 3. GRANSKOG KOLEKTIVNOG UGOVORA, PREDSTAVLJAJU DOPRINOS ZAPOSLENIKA U RADU, ODNOSNO ONO ŠTO SE OD NJEGA NORMALNO I UOBIČAJENO OČEKUJE U IZVRŠAVANJU PREUZETIH OBAVEZA. STOGA SE „NORMALNI REZULTATI“ NE MOGU DOVODITI U VEZU SA REZULTATIMA POSLOVANJA POSLODAVCA.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj: 32 0 Rs 008666 13 Rev od 20.04.2015. godine)

30.

Član 76. Kolektivnog ugovora o pravima i obavezama poslodavaca i zaposlenika u oblasti rudarstva u Federaciji BiH

Član 5. stav 1. i član 10. stav 2. Zakona o radu

ODREDBA GRANSKOG KOLEKTIVNOG UGOVORA, IZ ČIJE SADRŽINE PROIZILAZI DA SU PRAVA IZ TOG UGOVORA REZERVISANA ISKLJUČIVO ZA ZAPOSLENIKE

KOJI SU ČLANOVI SINDIKATA KOJI JE POTPISNIK TOG UGOVORA, JE DISKRIMINATORSKA I KAO TAKVA APSOLUTNA NIŠTAVA.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj: 33 0 P 004791 13 Rev od 09.01.2015. godine)

PORODIČNO PRAVO

31.

Član 264. stav 2. Porodičnog zakona Federacije BiH

U BRAČNU STEČEVINU ULAZI I OSNIVAČKI UDIO U PREDUZEĆU KOJE JE OSNOVANO ZA VRIJEME TRAJANJA BRAČNE ZAJEDNICE.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj: 65 0 P 038929 14 Rev od 08.09.2015. godine)

NASLJEDNO PRAVO

32.

Član 35. Zakona o nasljeđivanju

POTOMAK OSTAVIOCA IMA PRAVO ZAHTJEVATI DA SE IZ OSTAVINE IZDVOJI DIO KOJI ODGOVARA NJEGOVOM DOPRINOSU U POVEĆANJU VRIJEDNOSTI OSTAVIOČEVE IMOVINE, NEOVISNO OD TOGA DA LI JE OVAJ NJEGOV DOPRINOS NASTAO U VRIJEME KAD NIJE ČLAN DOMAĆINSTVA OSTAVIOCA. ŽIVLJENJE U ZAJEDNICI SA OSTAVIOCEM PREDSTAVLJA ŠIRI OBLIK OD ŽIVLJENJA U ZAJEDNIČKOM DOMAĆINSTVU.

Iz obrazloženja:

Za izdvajanje imovine u smislu citirane odredbe člana 35. Zakona o nasljeđivanju potrebno je postojanje slijedećih pretpostavki: (1) da su ostaviočevi potomci živjeli u zajednici sa ostaviocem; (2) da su oni ostavioocu svojim trudom zaradom ili na drugi način pomagali u privređivanju; (3) da je njihovo zajedničko privređivanje sa ostaviocem imalo kao rezultat povećanje vrijednosti ostaviočeve imovine.

Za razliku od drugostepenog suda, pravilno je prvostepeni sud ocijenio da za ostvarenje prve pretpostavke nije potrebno da su potomci sa ostaviocem živjeli u zajedničkom domaćinstvu. Življenje u zajednici predstavlja širi oblik zajedničkog života od zajedničkog domaćinstva. Ovaj revizijski sud prihvata pravilnim pravni stav prvostepenog suda, a uvažavanjem svih okolnosti i prilika ostavioca i potomaka, da je tužiteljica dokazala da je postojala zajednica privređivanja između nje i ostavioca u vrijeme gradnje stambenog objekta u Neumu. Ovo, imajući u vidu

utvrđene činjenice da je tužiteljica pomagala ocu u privređivanju sa svojim suprugom, da je ona bila zaposlena, da se to pomaganje sastojalo u tome da je pribavila materijal za etažu iznad prizemlja (kompletno vanjsko zidanje i salijevanje ploče), plaćala majstore, pomagala i svojim radom, spremala hranu radnicima, autom prevozila, opremila i namjestila stan od 55,43 m² na toj etaži sa zasebnim ulazom i nakon rata taj stan adaptirala. Prigovori revidenta da je presuda zahvaćena povredom odredaba prničnog postupka kroz navode da sud ne daje objašnjenje o kakvoj zajednici života se radilo nisu osnovani (čl. 209. u vezi sa čl. 191.st. 4. ZPP). Ovo, jer prvostepeni sud je jasno naveo: „ ..u konkretnom slučaju tužiteljica sa ostaviteljem je bila u zajednici u smislu zajedničkog privređivanja radi gradnje stambene kuće u Neumu“ (str. 10, predzadnji pasus). Primjena odredbe člana 35. Zakona o nasljeđivanju je moguća i u slučaju kada je zajednica, koja je postojala između ostavioca i njegovih potomaka, nije trajala do konca ostaviočeva života, već je prestala izvjesno vrijeme prije njegove smrti, ako su ostvarene ostale pretpostavke koje se traže za izdvajanje imovine u korist potomaka. Prvostepeni sud je osnovano zaključio da su ostvarene ostale pretpostavke. Tužiteljica je dokazala da je pomaganjem za vrijeme postojanja zajednice privređivanja sa ostaviocem, u gradnji etaže iznad prizemlja i stana na toj etaži površine 55,43 m², imalo za rezultat njen doprinos u stambenom objektu ostavioca u iznosu od 52.167,00 KM, i da je u tom iznosu povećana vrijednost te imovine ostavioca, a ne njen opseg. Stoga, je prvostepeni sud pravilno primjenio materijalno pravo kada je prihvatio kao osnovan tužbeni zahtjev u dosuđujućem dijelu, s obzirom da vrijednost tog doprinosa tužiteljice (52.167,00 KM) naprema vrijednosti cijelog stambenog objekta ostavioca (249.917,00 KM) odgovara alikvotnom dijelu kojeg je tražila tužbenim zahtjevom (1/6).

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj: 53 0 P 003122 15 Rev od 30.09.2015. godine).

33.

Član 76. Zakona o nasljeđivanju

U INTERPRETACIJI NAVEDENE ZAKONSKE ODREDBE SUDSKA PRAKSA JE ZAUZELA STAV DA POJAM „IZUZETNE PRILIKE“ OBUHVATA SVE OKOLNOSTI OBJEKTIVNE I SUBJEKTIVNE PRIRODE ZBOG KOJIH TESTATOR NIJE BIO U MOGUĆNOSTI NAPRAVITI PISMENI TESTAMENT, A DA LI SU TAKVE PRILIKE POSTOJALE PROSUĐUJE SUD OD SLUČAJA DO SLUČAJA. PRI TOME, POSTOJANJE „IZUZETNIH PRILIKA“ TREBA PROSUĐIVATI PREMA TRENUTKU IZJAVE USMENOG TESTAMENTA, A NE PREMA VREMENU PRIJE ILI POSLIJE TOGA.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj: 39 0 P 000535 14 Rev 2 od 30.10.2014. godine)

ZABRANA DISKRIMINACIJE

34.

Član 13. stav 2. Zakona o zabrani diskriminacije

REVIZIJA JE UVIJEK DOZVOLJENA U ANTIDISKRIMINACIONIM POSTUPCIMA PROPISANIM ODREDBOM ČLANA 12. ZAKONA O ZABRANI DISKRIMINACIJE. KAKO PREMA ODREDBI ČLANA 4. STAV 3. ZAKONA O ZABRANI DISKRIMINACIJE

MOBING PREDSTAVLJA OBLIK DISKRIMINACIJE TO JE REVIZIJA BEZ OBZIRA NA VRIJEDNOST POBIJANOG DIJELA PRAVOMOĆNE PRESUDE UVIJEK DOPUŠTENA.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj: 43 0 P 001202 14 Rev od 23.07.2015. godine)

35.

Član 4. stav 3. Zakona o zabrani diskriminacije

NE MOGU SE SMATRATI MOBINGOM AKTIVNOSTI POSLODAVCA KOJE SU OPRAVDANE ZBOG EFIKASNIJE ORGANIZACIJE POSLA ILI UNAPREĐENJA RADNE DISCIPLINE.

NI POVREMENE RAZLIKE U MIŠLJENJIMA, ODNOSNO PROBLEMI I KONFLIKTI KOJI NASTAJU U VEZI SA POSLOM UKOLIKO NEMAJU DUGOVREMENSKI, SISTEMSKI I PONIŽAVAJUĆI KARAKTER, NE MOGU SE SMATRATI MOBINGOM.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj: 43 0 P 001202 14 Rev od 23.07.2015. godine)

PARNIČNI POSTUPAK

36.

Član 54. Zakona o parničnom postupku

SMISAO TUŽBE ZA UTVRĐENJE JE DA SPRIJEČI POVREDU SUBJEKTIVNOG PRAVA I UČINI KRAJ JEDNOJ NEIZVJESNOJ SITUACIJI, ODNOSNO DA STVORI PRAVNU SIGURNOST KAKO BI TUŽITELJ MOGAO DA ODREDI SVOJE BUDUĆE PRAVNE POSTUPKE.

Iz obrazloženja:

U konkretnoj pravnoj stvari postoji neizvjesnost i nesigurnost u pravnom odnosu između drugotužitelja, kao nosioca stanarskog prava na predmetnom stanu (drugotužitelju je potvrđeno stanarsko pravo i stan vraćen u posjed) i revidenata, koji osnovom spornih ugovora polažu vlasnička prava na tom stanu. Predmetnom tužbom drugotužitelj, kao nosilac stanarskog prava, opravdano je očekivao pravnu korist koju na drugi način ne može ostvariti, tako da predmetna presuda njegovu pravnu situaciju spram spornog stana čini povoljnijom.

Neosnovano revidenti ističu da je petotuzena vlasnik predmetnog stana postala na osnovu presude Općinskog suda u Mostaru broj: P-293/2000 od 11.05.2000. godine, jer iz navedene presude proizilazi da je činjenični i pravni osnov tog zahtjeva upravo bio kupoprodajni ugovor od 22.06.1999. godine. Drugotužitelju predstoji otkup predmetnog stana kojom prilikom će mu pobijana presuda omogućiti da se suprostavi eventualnim vlasničkim pretenzijama revidenata.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj: 58 0 P 012998 14 Rev 2 od 09.01.2015. godine)

37.

Član 56. stav 1. Zakona o parničnom postupku

IZMIJENJENO SHVATANJE TUŽITELJA ILI SUDA O TOME KOJE BI PRAVNE PROPISE TREBALO PRIMIJENITI PRILIKOM RJEŠAVANJA TUŽBENOG ZAHTJEVA SAMO PO SEBI NE PREDSTAVLJA PREINAKU TUŽBE.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj: 32 0 Ps 002298 14 Rev od 14.07.2015. godine)

38.

Član 102. stav 1. Zakona o parničnom postupku

NE MOŽE SE TUŽITELJU STAVITI NA TERET DA DOKAZUJE ČINJENICE KOJE BI TUŽBENI ZAHTJEV ČINILE NEOSNOVANIM.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj: 23 0 P 003798 14 Rev od 05.02.2015. godine)

39.

Član 126. Zakona o parničnom postupku

POSTOJANJE ADEKVATNE UZROČNOSTI IZMEĐU POSTUPKA LJEKARA, ODNOSNO MEDICINSKOG OSOBLJA I ŠTETE UVIJEK DOKAZUJE TUŽITELJ, ODNOSNO OŠTEĆENI.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj: 43 0 P 019379 13 Rev od 23.03.2015. godine)

40.

Član 127. Zakona o parničnom postupku

Član 195. i 201. stav 3. Zakona o obligacionim odnosima

KAD SUD ODLUČUJE O VISINI NAKNADE ŠTETE PREMA SVOJOJ OCJENI U SMISLU ČLANA 127. ZPP-a TADA U POGLEDU VISINE ŠTETE NE PRIMJENJUJE PRAVILO O TERETU DOKAZIVANJA.

Iz obrazloženja:

Ne mogu se prihvatiti tvrdnje tuženog da drugostepeni sud kad je rješavao njegovu žalbu propustio sankcionisati pogrešnu primjenu čl. 127. ZPP kroz navode da na okolnosti visine štete tužitelji nisu provodili dokaze i da je osnovom pravila o teretu dokazivanja prema čl. 126. ZPP tužbeni zahtev za štetu na ime tuđe njege i pomoći trebalo odbiti. Protivno tome, drugostepeni sud je izveo pravilan zaključak da je bilo mjesta da o visini naknade te štete prvostepeni sud odluči prema svojoj ocjeni, osnovom ovlasti iz čl. 127. ZPP. Tada u pogledu visine iznosa isključuje se primjena pravila o teretu dokazivanja (čl.126. ZPP), a kojem bi inače bilo mjesta da nema ovlaštenja iz čl. 127.

ZPP. Naime, osnovanost tužbenog zahtjeva za naknadu materijalne štete za tuđu njegu i pomoć proizilazi iz čl. 195. ZOO, jer su dokazane činjenice o teškom tjelesnom oštećenju tužiteljice D.G. i njenoj invalidnosti od 90% i da po izlasku (18.02.2008.g.) iz bolnice joj je svakodnevno potrebna tuđa njega i pomoć, kao i u čemu se ista sastoji. Troškovi tuđe njege i pomoći su materijalni troškovi nastali za one usluge oštećenom licu koje omogućavaju zadovoljenje njegovih osnovnih bioloških potreba ako navedene potrebe ne može sam zadovoljiti usljed invalidnosti.

Tačno je da na okolnosti cijene tih materijalnih troškova tužiteljica nije provodila dokaze (npr. potvrdu ili cjenovnik odgovarajuće ustanove koja pruža ovaj vid usluga), međutim visinu te štete, zbog njene prirode nije moguće izraziti sasvim preciznim mjerilima, odnosno mogla bi se utvrditi samo sa nesrazmjernim teškoćama. Po mišljenju i ovog suda, drugostepeni sud je u smislu čl. 127. ZPP, prema svom ličnom iskustvu, općem životnom iskustvu, te pravilima logičkog mišljenja, visinu odmjerio adekvatno stvarnom stanju troškova usluga mjesečno nemedicinskog lica u skladu sa obimom tuđe njege i pomoći koju je potrebno ukazati pet sati dnevno tužiteljici D.G. (po 400 KM), koja je starosne dobi preko 67 godina. Ta naknada rezultat je logičnog odmjeravanja koja omogućava zadovoljenje njezinih osnovnih bioloških potreba (uzimanje hrane, oblačenje i svlačenje, lična higijena, vršenje redovnih fizioloških potreba, kretanje uz pomoć osoba odnosno invalidskih pomagala), pa su neosnovani prigovori revidenta o nepravilnosti i nezakonitosti pobijane presude kroz navode o previsoko odmjerenoj naknadi te štete.

Takođe, nisu prihvatljivi prigovori tuženog u odnosu na odluku o naknadi nematerijalne štete po osnovu naročito teškog invaliditeta, jer priznavanje ovog prava tužitelju J.G. zasniva se na čl. 201. st. 3. ZOO. Tačno je da na okolnosti promjena u kvaliteti života, tužitelj nije saslušan kao stranka, međutim visinu te štete, zbog njene prirode nije moguće izraziti sasvim preciznim mjerilima, odnosno mogla bi se utvrditi samo sa nesrazmjernim teškoćama (osjećaji tužitelja prema stanju u kojem se nalazi njegova supruga), pa su nižestepeni sudovi pravno utemeljeno odmjerili u smislu čl. 127. ZPP – prema svojoj ocjeni, odnosno ličnom i općem životnom iskustvu i pravilima logičkog mišljenja. Pošto se u pogledu visini te odštete isključuje primjena pravila o teretu dokazivanja iz čl. 126. ZPP, to su neprihvatljivi prigovori revidenta o nepravilnosti i nezakonitosti pobijane presude. Tužitelj je predložio da se visina ove odštete utvrdi prema stavu sudske prakse, cijeneći sve okolnosti konkretnog slučaja. Protivno stanovištu revidenta, visina naknade (15.000,00 KM) rezultat je logičnog odmjeravanja utemeljenog na prikupljenim pomoćnim elementima (medicinske dokumentacije o neuropsihijatrijskim specijalističkim pregledima tužitelja Jakova Grubišića od 31.03.2008.g. i 10.10.2011.g.), a što je u skladu sa principima norme čl. 127. ZPP o čemu su nižestepeni sudovi dali pravno utemeljene razloge kroz obrazloženje svojih presuda i materijalno pravnu odredbu čl. 200. ZOO pravilno primjenili. Po ocjeni i ovog suda u kvaliteti života ovog tužitelja promjene postoje i koje opravdavaju dosuđenje naknade za duševne bolove u uslovima životne zajednice sa suprugom koja je naročito teškog invaliditeta, a prilikom odmjeravanja njene visine nižestepeni sudovi su se kretali u okviru Orjentacionih kriterija o visini naknade nematerijalne štete ovog suda iz 2006.godine i sudske prakse u sličnim slučajevima.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj: 58 0 P 043889 13 Rev od 21.11.2014. godine)

41.

Član 362. stav 1. tačka 2. Zakona o parničnom postupku u vezi sa članom 393.

ODLUKA O TROŠKOVIMA PARNIČNOG POSTUPKA U SLUČAJU SUPARNIČARSTVA ZAVISI OD OBLIKA SUPARNIČARSTVA. OBIČNI SUPARNIČARI (ČLAN 362. STAV 1. TAČKA 2. ZPP-a) PODMIRUJU SVOJE TROŠKOVE NA JEDNAKE DIJELOVE, JER JE SVAKI OBIČNI FORMALINI SUPARNIČAR SAMOSTALNA STRANKA U POSTUPKU. PREMA TOME, SUD TREBA ODLUČITI O TROŠKOVIMA POSTUPKA KOJE PROTIVNA STRANKA SVAKOM SUPARNIČARU TREBA ZASEBNO NADOKNADITI.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj: 65 0 P 044531 14 Rev od 14.07.2015. godine)

42.

Član 396. stav 3. Zakona o parničnom postupku

Član 277. stav 1. Zakona o obligacionim odnosima

Član 28. stav 2. Zakona o izvršnom postupku

OBAVEZA NAKNADE PARNIČNIH TROŠKOVA JE NOVČANA OBAVEZA KOJA DOSPJEVA DONOŠENJEM ODLUKE NA KOJU JE PROTIVNA STRANA OBAVEZANA PLAĆATI ZAKONSKU KAMATU OD DONOŠENJA ODLUKE DO ISPLATE.

Iz obrazloženja:

Tužitelj osnovano ukazuje na nepravilnost odluke nižestepenih sudova u pogledu zahtjeva za plaćanje zakonskih zateznih kamata na dosuđene troškove parničnog postupka, a iz slijedećih razloga:

U odnosu na ovo, u revizijskom stadiju postupka sporno pravno pitanje, valja pomenuti da ZPP u dijelu kojim uređuje parnične troškove, ne sadrži odredbu o zateznoj kamati. Obaveza naknade parničnih troškova je novčana obaveza, jer se sastoji u plaćanju određene svote novca. Specifična je samo po tome što ne nastaje voljom stranaka nego na osnovu zakona i odlukom suda, ali se time ne mijenja njena priroda novčane obaveze. Dakle, zakonska je obligacija, bez obzira što predstavljaju sporedno potraživanje, te nema osnova za izuzimanje tih potraživanja iz režima ostalih novčanih obaveza, pa se primenjuje pravilo o zateznoj kamati iz člana 277. stav 1. ZOO. Tom odredbom je propisano da dužnik koji zadocni sa ispunjenjem novčane obaveze duguje, pored glavnice, i zateznu kamatu po stopi utvrđenoj zakonom. O naknadi parničnih troškova (član 396. stav 1. ZPP) odlučuje sud na određeni zahtjev stranke, koja je (stav 2. te odredbe) dužna da određeno navede troškove za koje traži naknadu. Podnošenjem takvog zahtjeva stranka poziva svog protivnika da ispuni zakonsku obavezu naknade parničnih troškova i na taj način, u smislu člana 324. stav 2. ZOO, ispunjene su pretpostavke za nastupanje dužničke docnje. O tom zahtjevu, kako je to propisano članom 396. stav 3. ZPP, sud odlučuje u presudi ili rješenju kojim se završava postupak pred tim sudom. Zato je obaveza naknade parničnih troškova dospjela danom donošenja odluke prvostepenog suda i od tada teče obaveza na plaćanje zatezne kamate na iznos parničnih troškova koji je tom odlukom dosuđen.

Ovakav pravni zaključak ima uporište u ZIP koji sadrži odredbu kojom je uredio plaćanje zateznih kamata na troškove postupka. Naime, odredbom člana 28. stav 2. tog zakona propisano je “ako plaćanje zateznih kamata na troškove postupka nije određeno već u samoj izvršnoj ispravi

sud će, na prijedlog tražioca izvršenja, u rješenju o izvršenju odrediti naplatu tih kamata po propisanoj stopi od dana donošenja odluke odnosno zaključenja poravnanja do naplate.“

Imajući u vidu da je tom zakonskom odredbom priznato pravo tražiocu izvršenja na zakonske zatezne kamate na parnični troškove i onda kad u izvršnoj ispravi nema odluke o plaćanju zakonskih zateznih kamata na parnične troškove, to s obzirom na takav sadržaj citirane zakonske odredbe, koja je materijalno pravne prirode, iako se nalazi u okviru izvršnog procesnog zakona, opravdava i zahtjev za plaćanje zakonskih zateznih kamata kada je podnesen prije donošenja izvršne isprave, kao što je slučaj u ovom predmetu. Dakle, obaveza naknade parničnih troškova je novčana obaveza koja dopijeva donošenjem odluke na koju je protivna strana obavezna plaćati zateznu kamatu od donošenja odluke do isplate. Stoga, tužitelj u reviziji osnovano ukazuje da je odluka o kamati zasnovana na pogrešnoj primjeni člana 177. stav 1. ZPP (trošak postupka dospio zaključivanjem glavne rasprave).

Na osnovu svega izloženog valjalo je primjenom odredbe člana 250. stav 1. ZPP reviziju tužitelja djelimično usvojiti i odlučiti kao što je bliže navedeno u drugom stavu izreke ove presude, dok je primjenom odredbe člana 248. ZPP revizija tužitelja u ostalom dijelu odbijena kao neosnovana (stav tri izreke ove presude), a revizija tuženog u cijelosti kao neosnovana odbijena (stav prvi izreke ove presude).

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj: 65 0 Rs 133319 13 Rev od 14.09.2015. godine)

UPRAVNO PRAVO

43.

Član 25 stav 1. tačka 1. Zakona o upravnim sporovima F BiH

Član 55. Zakona o upravnim sporovima F BiH

ODREDBE ZAKONA O PARNIČNOM POSTUPKU KOJE SE PRIMJENJUJU SHODNO ODREDBI ČLANA 55. ZAKONA O UPRAVNOM SPORU SE IMAJU PRIMJENJIVATI SAMO UKOLIKO ZAKON O UPRAVNIM SPOROVIMA NE SADRŽI ODREDBE O POSTUPKU ZA TU KONKRETNU PRAVNU STVAR.

PA UKOLIKO SUD UTVRDI DA NEKI AKT NIJE UPRAVNI AKT PRIMJENOM ČLANA 25. STAV 1. TAČKA 2. ZAKONA O UPRAVNIM SPOROVIMA, TREBA TUŽBU ODBACITI, A NE OGLASITI SE STVARNO I MJESNO NENADLEŽNIM.

Iz obrazloženja:

Rješenjem Kantonalnog suda u Livnu, broj: 10 0 U 002673 14 U od 20.08.2014. godine taj sud se oglasio stvarno nenadležnim da rješava o radno-pravnom statusu tužitelja M.B., te odredio da će se cijeli spis dostaviti kao stvarno i mjesno nadležnom Općinskom sudu u Sarajevu.

Protiv navedenog rješenja Kantonalnog suda u Livnu tužitelj je podnio zahtjev za vanredno preispitivanje sudske odluke. U zahtjevu navodi (kao i u tužbi) da se cijeli postupak oko prestanka radnog odnosa proveo po odredbama Zakona o upravnom postupku pa da prema tome i stoji nadležnost Kantonalnog suda u Livnu za rješavanje po njegovoj tužbi za ispitivanje zakonitosti rješenja o prestanku radnog odnosa, a sve iz razloga što on nema uvjete za penzionisanje. Ističe da je tužbu podnio zbog šutnje uprave, jer po njegovom izjavljenom vanrednom pravnom lijeku nije riješeno preko 60 dana. Predložio je da se postupi po „materijalnom Zakonu“.

Tuženi nije dostavio odgovor na podneseni zahtjev za vanredno preispitivanje sudske odluke.

Ovaj sud je na osnovu člana 45. Zakona o upravnim sporovima (“Službene novine F BiH”, broj: 9/05) ispitao zakonitost pobijanog rješenja u granicama zahtjeva i povrede propisa iz člana 41. stav 2. istoga zakona, pa je odlučio kao u izreci iz sljedećih razloga:

Iz predmetnog spisa proizlazi da se prvostepeni sud rješenjem oglasio stvarno nenadležnim za suđenje u ovoj pravnoj stvari, jer u konkretnom slučaju akt koji se tužbom pobija o prestanku radnog odnosa nije upravni akt iz člana 4. stav 2. Zakona o upravnim sporovima, a prema članu 27. stav 2. tačka a. Zakona o sudovima Federacije Bosne i Hercegovine je propisano da općinski sudovi su stvarno nadležni da u prvom stepenu sude u svim građanskim sporovima.

U pogledu tužbenog zahtjeva tužitelja za ispitivanje zakonitosti rješenja tuženog od 04.03.2014. godine, kojim je otkazan radni odnos podnosiocu zahtjeva, odnosno 09.04.2014. godine- kojim je odbijena njegova žalba, ovaj sud je prethodno ispitao da li postoje procesno-pravne pretpostavke za podnošenje tužbe protiv osporenog rješenja i njegovo meritorno rješavanje, pa je našao da ne postoje iz sljedećih razloga:

Osporeno rješenje kojim se odbija žalba kao i prvostepeno rješenje o prestanku radnog odnosa tužitelja ne predstavljaju upravne akte i protiv njih se ne može ni pokrenuti upravni spor, a sve na osnovu odredbi članova 9. i 12. Zakona o upravnim sporovima. Naime, upravni spor se ne može voditi protiv akata donesenih u stvarima u kojima je sudska zaštita osigurana van upravnog spora (član 12. stav 1. tačka 1. ZUS-a), a upravo radni sporovi su u nadležnosti redovnih sudova u parničnom postupku (odredbe članova 419. do 422. Zakona o parničnom postupku). Rješenje o prestanku radnog odnosa u smislu Zakona o radu ("Službene novine F BiH", broj: 43/99 i 32/00) ne predstavlja upravni akt, jer se njime ne rješava neka upravna stvar, već se njime odlučuje o radnom odnosu po navedenom zakonu, pa se zaštita tog prava iz radnog odnosa ostvaruje kod nadležnog suda u redovnom parničnom postupku.

Kada je odredbama Zakona o upravnim sporovima regulisano neko pravno pitanje tada i ne može doći do primjene člana 55. istoga zakona tj. shodna primjena odgovarajuće odredbe zakona kojim je uređen parnični postupak, a u konkretnom slučaju sa jedne strane (kako je to gore navedeno) sporni akt nije upravni akt, a sa druge strane riječ je o stvari o kojoj se prema odredbama ovoga Zakona ne može voditi upravni spor (član 25. člav 1. tačka 5. ZUS-a), jer je članom 11. stav 1. tačka 1. istoga zakona regulisano da se upravni spor ne može voditi u stvarima u kojima je sudska zaštita osigurana izvan upravnog spora.

Prema tome, pravilno je prvostepeni sud zaključio da u ovoj pravnoj stvari treba rješavati sud u parničnom postupku no međutim, nije trebao niti mogao se iz tih razloga oglasiti nenadležnim, nego tužbu odbaciti u upravnom sporu jer se tužbom osporava akt koji nije upravni akt i radi se o stvari o kojoj se ne može voditi upravni spor, a potom predmet će ustupiti nadležnom sudu.

Prigovor tužitelja da je on tužbom tražio rješavanje spora zbog šutnje uprave nisu tačni, jer tužbom na 6. stranica niti jednim slovom to ne spominje, nego upravo traži ispitivanje zakonitosti osporenih rješenja o prestanku radnog odnosa, a sem toga tužitelju i ovom sudu je poznato da je već podnosio tužbu zbog šutnje uprave, kao i da je već u toku radni spor kod Općinskog suda u Sarajevu.

Prema tome kako je rješenje prvostepenog suda doneseno uz povrede pravila federalnog zakona o postupku koja su mogla biti od uticaja na rješenje stvari to je ovaj sud na osnovu člana 46. stav 1. i 2. a u vezi sa članom 25. stav 1. tačka 2. i 5. Zakona o upravnim sporovima, zahtjev tužitelja za vanredno preispitivanje sudske odluke uvažio, pobijano rješenje preinačio i na osnovu člana 36. istoga zakona, njegovu tužbu odbacio iz razloga gore navedenih.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH“, broj: 10 0 U 002673 14 Uvp od 15.01.2015. godine i Pravno shvatanje na Sjednici Upravnog odjeljenja Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine od 03.02.2015. godine)

44.**Član 41. stav 2. i 3. Zakona o upravnim sporovima**

ZA ODLUČIVANJE DA LI ĆE RJEŠAVANJE PO PODNESENOM ZAHTJEVU ZA VANREDNO PREISPITIVANJE SUDSKE ODLUKE BITI STVARNO NADLEŽAN KANTONALNI ILI VRHOVNI SUD FEDERACIJE BIH, KAO KRITERIJ UZIMA SE DA LI JE PRAVOSNAŽNOM ODLUKOM PRVOSTEPENOG SUDA POVRIJEĐEN FEDERALNI MATERIJALNI ZAKON ILI DRUGI FEDERALNI MATERIJALNI PROPIS, ILI JE PRVOSTEPENA ODLUKA DONESENA PRIMJENOM KANTONALNOG MATERIJALNOG ZAKONA I DRUGOG KANTONALNOG MATERIJALNOG PROPISA U KOJEM BI SLUČAJU BIO NADLEŽAN KANTONALNI SUD.

Iz obrazloženja:

Presudom Kantonalnog suda u Sarajevu broj: 09 0 U 011329 11 U od 13.05.2014.godine odbijena je tužba tužitelja podnesena protiv osporenog rješenja tuženog organa, broj i datum naveden u uvodu ovog rješenja, kojim je odbijena kao neosnovana žalba tužitelja izjavljena protiv rješenja Kantonalne uprave za inspeksijske poslove, Inspektorata rada, zaštite na radu, socijalne zaštite i obrazovanja, broj: 14-09/10-38-11999-4/10 od 07.10.2010.godine. Ovim prvostepenim rješenjem od (07.10.2010.godine) naloženo je tužitelju da: (tačkom) 1. dodjelu zvanja studentima nakon završetka magistarskog studija 4+1 koji je organiziran na osnovu konkursa od 12.novembra 2009.godine i konkursa od 04. decembra 2009. godine izvrši u skladu sa Zakonom o visokom obrazovanju i Pravilnikom o korištenju akademskih titula i sticanju naučnih i stručnih zvanja na visokoškolskim ustanovama u Kantonu Sarajevo broj: 11-09-28928/08 od 14.10.2008.godine; 2. naplatu cijene studija na magistarskom studiju 4+1 koji se organizira na Odsjecima koji su naznačeni u tekstu konkursa od od 12.novembra 2009.godine i konkursa od 04. decembra 2009.godine izvrši u skladu sa Odlukom Vlade Kantona o davanju saglasnosti na visinu participacije cijena usluga, upisnina i drugih troškova studija Univerziteta u Sarajevu, te fakulteta i akademija u njegovom sastavu broj: 02-05-19288-9/09 od 11.06.2009.godine; 3. na javan i transparentan način i to putem oglasne ploče Fakulteta i objavom na WEB-stranici Fakulteta obavijesti upisane studente o naplati cijene magistarskog studija iz tačke 1. i 2. ovog rješenja u skladu sa Odlukom Vlade Kantona iz tačke 2. ovog rješenja; 4. utvrđuje se rok za izvršenje upravne mjere iz tačke 2. dispozitiva ovog rješenja od 30 dana od dana prijema rješenja, a za izvršenje upravne mjere iz tačke 3. dispozitiva ovog rješenja 15 dana od dana prijema rješenja; 5. da najkasnije u roku od tri dana od dana isteka rokova utvrđenih za izvršenje upravnih mjera naloženih ovim rješenjem, kantonalnom prosvjetnom inspektoru dostavi pisanu informaciju sa dokazima o izvršenju naloga iz tačke 2. i 3. ovog rješenja i 6. žalba ne odlaže izvršenje rješenja.

Protiv pobijane presude prvostepenog suda tužitelj je dana 07.07.2014.godine podnio zahtjev za vanredno preispitivanje sudske odluke, koji je Kantonalni sud u Sarajevu sa spisom predmeta i uz dopis od 31.07.2014.godine dostavio ovom sudu na dalje postupanje. U zahtjevu se presuda Kantonalnog suda u Sarajevu pobija zbog povrede pravila federalnog zakona o postupku koja je mogla biti od uticaja na rješenje stvari i zbog povrede kantonalnog materijalnog zakona- Zakona o visokom obrazovanju („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj: 43/08), Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o visokom obrazovanju („Službene novine Kantona Sarajevo“;

broj: 18/10) i podzakonskih akata: Pravilnika o korištenju akademskih titula i sticanje naučnih i stručnih zvanja objavljen u „Službenom listu Kantona Sarajevo“ broj: 43/08, Spisak objavljenih zvanja u „Službenom listu Kantona Sarajevo“ broj: 26/12, Odluke Vlade Kantona Sarajevo broj: 02-05-19288-9/09 od 11.06.2009.godine, iz razloga detaljno navedenih u obrazloženju zahtjeva i predlaže da se zahtjev uvaži, nižestepena presuda preinači tako što će se tužba uvažiti, osporeno rješenje poništiti i predmet vratiti tuženom na ponovno odlučivanje ili da se presuda ukine i predmet vrati Kantonalnom sudu u Sarajevu na ponovno odlučivanje.

Prema odredbi člana 17. stav 1. Zakona o parničnom postupku ("Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine", broj: 53/03, 73/05 i 19/06), koja se u postupku u upravnim sporovima shodno primjenjuje na osnovu člana 57. Zakona o upravnim sporovima ("Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine", broj 9/05), svaki sud tokom cijelog postupka, po službenoj dužnosti pazi na svoju stvarnu nadležnost.

Stvarna nadležnost za rješavanje po zahtjevima za vanredno preispitivanje sudske odluke određena je odredbom člana 41. stav 1. Zakona o upravnim sporovima, prema kojoj protiv pravomoćne odluke kantonalnog suda donesene u upravnom sporu stranka može podnijeti zahtjev za vanredno preispitivanje sudske odluke Vrhovnom sudu Federacije ili kantonalnom sudu. Prema odredbi člana 41. stav 2. Zakona o upravnim sporovima, Vrhovni sud je stvarno nadležan da odlučuje po zahtjevu za vanredno preispitivanje sudske odluke zbog povrede federalnog zakona ili drugog federalnog propisa ili zbog povrede pravila federalnog zakona o postupku koja je mogla biti od uticaja na rješenje stvari, a prema odredbi stava 3. istoga člana kantonalni sud je stvarno nadležan da odlučuje po zahtjevu za vanredno preispitivanje sudske odluke zbog povrede kantonalnog zakona ili drugih kantonalnih propisa ili zbog povrede pravila federalnog zakona o postupku koja je mogla biti od uticaja na rješenje stvari.

Iz citiranih zakonskih odredbi proizilazi da je stvarna nadležnost za odlučivanje po zahtjevu za vanredno preispitivanje sudske odluke određena zavisno od toga da li je pravosnažna odluka donesena primjenom federalnih ili kantonalnih materijalnih zakona i drugih propisa, odnosno da li se pravosnažna odluka pobija zbog povrede federalnih ili kantonalnih materijalnih zakona i drugih materijalnih propisa. Kada se pravosnažna odluka pobija samo zbog povrede pravila federalnog zakona o postupku koja je mogla biti od uticaja na rješenje stvari tada bi i Vrhovni sud Federacije kao i kantonalni sud mogli biti stvarno nadležni za odlučivanje po zahtjevu za vanredno preispitivanje, a kao kriterij za određivanje stvarne nadležnosti između Vrhovnog suda Federacije i kantonalnog suda u tom slučaju uzima se ocjena da li je pravosnažnom odlukom povrijeđen federalni materijalni zakon i drugi federalni materijalni propis, odnosno da li se pravomoćna odluka pobija zbog primjene takvog zakona i propisa, pa bi Vrhovni sud Federacije bio stvarno nadležan da odlučuje po takvom zahtjevu. U suprotnom ako je pravomoćna odluka donesena primjenom kantonalnog materijalnog zakona i drugog kantonalnog materijalnog propisa, odnosno ako se pobija zbog primjene takvog zakona i propisa za odlučivanje po zahtjevu stvarno nadležan je kantonalni sud.

U konkretnom slučaju presuda Kantonalnog suda u Sarajevu broj 09 0 U 011329 11 U od 13.05.2014.godine pobija se zbog povreda pravila federalnog zakona o postupku, i povrede kantonalnih materijalnih propisa: Zakona o visokom obrazovanju („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj: 43/08), Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o visokom obrazovanju („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj: 18/10), Pravilnika o korištenju akademskih titula i

sticanje naučnih i stručnih zvanja objavljen u „Službenom listu Kantona Sarajevo“ broj: 43/08, Spisak objavljenih zvanja u „Službenom listu Kantona Sarajevo“ broj: 26/12 i Odluke Vlade Kantona Sarajevo broj: 02-05-19288-9/09 od 11.06.2009.godine. Prema tome, pobijana presuda je donesena primjenom kantonalnih materijalnih propisa (zakona i podzakonskih akata), a ista se ne pobija zbog povrede federalnog materijalnog propisa. Stoga je u skladu sa citiranim odredbom člana 41. stav 3. Zakona o upravnim sporovima, Kantonalni sud u Sarajevu stvarno nadležan za odlučivanje po podnesenom zahtjevu tužitelja. Inače, u skladu sa odredbom člana 42. stav 4. Zakona o upravnim sporovima, kada o zahtjevu za vanredno preispitivanje odlučuje kantonalni sud, taj sud odlučuje u vijeću sastavljenom od trojice sudija koji nisu učestvovali u donošenju odluke.

S obzirom na sve navedeno ovaj sud se, primjenom člana 41. stav 3. Zakona o upravnim sporovima, a u vezi sa članom 17. stav 1. Zakona o parničnom postupku, oglasio stvarno nadležnim za odlučivanje po zahtjevu tužitelja za vanredno preispitivanje sudske odluke, pa je primjenom člana 20. stav 1. Zakona o parničnom postupku, ustupio predmet stvarno nadležnom Kantonalnom sudu u Sarajevu na odlučivanje po podnesenom zahtjevu.

(Rješenje Vrhovnog suda Federacije BiH, broj: 09 0 U 011329 14 Uvp od 27.11.2014. godine i Pravno shvatanje na Sjednici Upravnog odjeljenja Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine od 03.02.2015. godine)

45.

Član 60. stav 1. i 2. i član 46. Uredbe o šumama

Član 27. Zakona o šumama F BiH

KOD PRIMJENE ZAKONA O ŠUMAMA I UREDBE O ŠUMAMA, NEOVISNO OD ČINJENICE O KOJEM SE KONTROLISANOM PERIODU RADI, ISKLJUČIVO SE PRIMJENJUJE ODREDBA ČLANA 60. STAV 1. ILI 2. UREDBE O ŠUMAMA.

KOJI ĆE SE ZAKON ILI UREDBA PRIMIJENITI ZAVISI OD ČINJENICE KADA JE ZAPOČET POSTUPAK, TJ. DA LI JE ZAPOČET UPRAVNI POSTUPAK (INSPEKCIJSKI NADZOR) PRIJE PRESTANKA ZAKONA O ŠUMAMA ILI NAKON PRESTANKA PRIMJENE ZAKONA O ŠUMAMA.

Iz obrazloženja:

Presudom Kantonalnog suda u Sarajevu, broj 09 0 U 014531 12 U od 29.10.2014. godine, odbijena je tužba tužitelja podnesena protiv osporenog rješenja tuženog organa broj i datum navedeni u uvodu ove presude kojim je odbijena žalba izjavljena protiv prvostepenog rješenja Federalne uprave za inspekcijske poslove - Šumarski inspektorat, broj: UP/I-13-02-26-5-1481-6/10 od 06.10.2010. godine, a kojim je tužitelju, privrednom društvu i odgovornom licu u privrednom društvu, naloženo da izvrši uplatu naknade za korištenje opće korisnih funkcija šuma za period od 01.01.2005. godine do 27.11.2009. godine u ukupnom iznosu od 146.682,00 KM, na način kako je to propisano odredbama člana 60. Zakona o šumama („Službene novine Federacije BiH“ broj: 20/02, 29/03 i 37/04) i kako je propisano odredbama člana 48. Uredbe o šumama i odredbama Pravilnika o načinu uplate javnih prihoda budžeta i vanbudžetskih fondova na teritoriji Federacije BiH („Službene novine Federacije BiH“ broj: 41/09, 46/09, 56/09, 63/09, 77/09, 2/10 i 10/10) u roku od 15 (petnaest) dana od dana prijema rješenja i da u roku od 3 (tri)

dana nakon izvršenja rješenja prvostepenom organu dostavi dokaze o uplati naknade za korištenje opće korisnih funkcija šume.

Protiv citirane presude prvostepenog suda tužitelj je podnio zahtjev za vanredno preispitivanje zbog pogrešne primjene materijalnog prava. Ističe da je tužitelju naložena uplata naknade za korištenje opće korisnih funkcija šume za period od 2005. godine do 2009. godine, na način kako je to propisano odredbama člana 60. Zakona o šumama i člana 48. Uredbe o šumama, odredbama Pravilnika o načinu uplate javnih prihoda budžeta i vanbudžetskih fondova na teritoriji F BiH, pa kako je Odlukom Ustavnog suda Federacije BiH, broj: 26/08, Zakon o šumama proglašen neustavnim, to se isti nije mogao primjeniti na kontrolirani period, kako to pogrešno zaključuje sud u svojoj presudi. Stoga predlaže da se zahtjev za vanredno preispitivanje uvaži, pobijana presuda Kantonalnog suda u Sarajevu ukine i predmet vrati na ponovno rješavanje ili pobijana presuda preinači na način da se uvaži tužba tužitelja te osporeno i prvostepeno rješenje ponište i predmet vrati prvostepenom organu na ponovno rješavanje.

U odgovoru na zahtjev tuženi je predložio da se zahtjev odbije kao neosnovan.

Ovaj sud je na osnovu člana 45. Zakona o upravnim sporovima („Službene novine FBiH“, broj:9/05) ispitao zakonitost pobijane presude u granicama zahtjeva i povreda propisa iz člana 41. stav 2. toga zakona, pa je odlučio kao u izreci ove presude iz sljedećih razloga:

Prema podacima iz spisa predmeta se vidi da je Federalni šumarski inspektor dana 09.06.2010. godine kod tužitelja izvršio kontrolu obračuna i uplate naknade za općekorisne funkcije šuma za period od 2005. godine do 2009. godine, da je o tome sačinjen zapisnik broj: UP/I-13-02-26-5-1481/10 u kome je konstatovan ukupni prihod tužitelja, da je tužitelj na taj prihod izvršio obračun naknade za korištenje općekorisnih funkcija šuma (za 2005. godinu u iznosu od 19.220,00 KM, za 2006. godinu u iznosu od 27.285,00 KM, za 2007. godinu u iznosu od 31.312,00 KM, za 2008. godinu u iznosu od 34.484,00 KM i za 2009. godinu u iznosu od 38.999,00 KM), da navedene iznose nije uplatio, te da je po sačinjavanju zapisnika (pozivajući se na Odluku Ustavnog suda F BiH, broj: U-26/08) tražio od prvostepenog organa da izvrši ispravku obračuna predmetne naknade za 2009. godinu tako da istu obračuna za period od 01.01.2009. godine do 27.11.2009. godine (do prestanka važenja Zakona o šumama), da je prvostepeni organ sačinio dopunu zapisnika (usvajajući prigovor tužitelja) tako da naknada za korištenje općekorisnih funkcija šume, na ukupan prihod od 34.381.182,00 KM (za taj period) iznosi 34.381,00 KM, odnosno za period od 01.01.2005. godine do 27.11.2009. godine ukupno 146.682,00 KM na plaćanje kojeg iznosa je prvostepeni organ obavezao tužitelja rješenjem od 06.10.2010. godine, te da je tuženi rješenje prvostepenog organa ocijenio pravilnim i na zakonu zasnovanim, te žalbu tužitelja odbio kao neosnovanu.

Međutim, tužitelj je u izjavljenoj žalbi, a i podnesenoj tužbi (što ponavlja i navodima zahtjeva) isticao da mu predmetna naknada nije mogla biti utvrđena primjenom Zakona o šumama, obzirom da je isti prestao da važi sa danom 27.11.2009. godine, te da i u vrijeme njegovog važenja nisu bili pokrenuti bilo kakvi postupci u cilju razreza, obračuna i uplate naknade za opće korisne funkcije šuma, radi čega nije postajao zakonski osnov da se i temeljem Uredbe o šumama, koja se primjenjivala od 31.12.2009. godine, naknadno vrši predmetni razrez i naplata, pogotovo što retroaktivna primjena novog propisa, na koji se pozvao prvostepeni organ u svome rješenju, nije moguća. Tuženi organ, a i prvostepeni sud su

u obrazloženju svojih odluka decidno tvrdili da je tužitelju naknada za opće korisne funkcije šuma, za period od 01.01.2005. godine do 27.11.2009. godine, obračunata isključivo primjenom Zakona o šumama (u periodu važenja, odnosno njegove primjene), a što ne proizilazi iz dispozitiva prvostepenog rješenja, kojim je, kako je to navedeno, predmetna naknada utvrđena primjenom člana 60. ranije važećeg Zakona o šumama ("Službene novine Federacije BiH", br. 20/02, 29/03 i 37/04) i člana 48. Uredbe o šumama ("Službene novine Federacije BiH", br. 83/09, 26/10, 33/10 i 38/10).

Nadalje, prema predmetnom činjeničnom utvrđenju jasno proizilazi da je u vrijeme kontrole obračuna i uplate predmetne naknade, kao i u vrijeme donošenja prvostepenog i osporenog rješenja, bila na snazi samo Uredba o šumama ("Službene novine Federacije BiH", br. 83/09, 26/10, 33/10 i 38/10), koja je stupila na snagu dana 31.12.2009. godine (a prestala se primjenjivati dana 06.12.2011. godine shodno presudi Ustavnog suda Federacije BiH, broj: U-28/10 od 23.03.2011. godine, a objavljenoj u "Službenim novinama Federacije BiH", broj 34/11 od 06.06.2011. godine), dok se navedeni Zakon o šumama primjenjivao do dana 27.11.2009. godine, shodno presudi Ustavnog suda Federacije BiH, broj U-26/08 od 14.04.2009. godine, a objavljenoj u "Službenim novinama Federacije BiH", broj 36/09 od 27.05.2009. godine.

Treba istaći da se kod primjene Zakona o šumama i Uredbe o šumama, neovisno od činjenice o kojem se kontrolisanom periodu radi, primjenjuju odredba člana 60. stav 1. ili 2. Uredbe o šumama, odnosno da će se: (1) Postupci započeti do dana prestanka primjene Zakona o šumama („Službene novine Federacije BiH broj: 20/02, 29/03 i 37/04) rješavati u skladu sa odredbama tog Zakona, a (2) Postupci započeti od dana prestanka primjene Zakona o šumama, rješavati u skladu sa odredbama ove Uredbe, tako da se i navodi tužitelja u tom pogledu ukazuju osnovanim, pa će u ponovnom postupku prvostepeni organ, zavisno od činjenice kada je započet postupak inspeksijskog nadzora, utvrditi da li postoji obaveza tužitelja za plaćanjem predmetne naknade po odredbama citiranog Zakona o šumama ili Uredbe o šumama.

Prema naprijed iznesenom ovaj sud je, primjenom člana 46. stav 1. i 2. Zakona o upravnim sporovima, uvažavanjem zahtjeva za vanredno preispitivanje sudske odluke rješio kao u izreci ove presude.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine, broj:09 0 U 014531 15 Uvp od 12.11.2015. godine i Pravno shvatanje sa sjednice Upravnog odeljenja Vrhovnoga suda Federacije BiH od 13.10.2015. godine)

46.

Član 41. stav 1., 2. i 3. Zakona o upravnim sporovima F BiH

ZAHTJEV ZA VANREDNO PREISPITIVANJE SUDSKE ODLUKE PROTIV ODLUKE KANTONALNOG SUDA KOJOM JE ODLUČENO O PODNESENOM ZAHTJEVU ZA VANREDNO PREISPITIVANJE SUDSKE ODLUKE NIJE DOZVOLJEN, JER JE VEĆ RJEŠENO O ISTOM VANREDNOM PRAVNOM SREDSTVU.

Iz obrazloženja:

Rješenjem Kantonalnog suda u Širokom Brijegu, broj: 08 0 U 001282 13 Uvp 2 od 27.06.2013. godine, odbačen je zahtjev tužitelja za vanredno preispitivanje sudske odluke podnesen protiv rješenja istog suda, broj: 08 0 U 001282 11 U od 20.01.2012. godine. Tim rješenjem prvostepenog suda od 20.01.2012. godine u upravnom sporu je odbačena tužba tužitelja podnesena protiv osporenog rješenja tuženog (broj i datum navedeni u uvodu ovog rješenja) kojim je poništeno rješenje policijskog komesara Ministarstva unutarnjih poslova Županije Zapadnohercegovačke Ljubuški broj: 02-2-458-14/11 od 01.09.2011. godine (kojim je tužitelju dodjeljen čin stariji narednik) i predmet vraćen prvostupanjskom tijelu na ponovni postupak, te poništeno po pravu nadzora rješenje policijskog komesara Ministarstva unutarnjih poslova Županije zapadnohercegovačke Ljubuški broj: 02-2-2244-21/09 od 01.09.2008. godine (kojim je tužitelju dodjeljen čin mlađi inspektor).

Protiv pobijanog rješenja prvostepenog suda od 27.06.2013. godine (koju odluku je Kantonalni sud u Širokom Brijegu donio rješavajući po zahtjevu tužitelja za vanredno preispitivanje sudske odluke podnesenom protiv pravosnažnog rješenja istog suda od 20.01.2012. godine) tužitelj je podnio ovom sudu zahtjev za vanredno preispitivanje sudske odluke, iz razloga pobliže navedenih u tom zahtjevu, te predložio da Vrhovni sud Federacije BiH donese presudu kojom će zahtjev za vanredno preispitivanje sudske odluke uvažiti i temeljem člana 45. i 46. stav 2. Zakona o upravnim sporovima pobijano rješenje preinačiti na način da se usvoji njegova tužba ili da se pobijano rješenje ukine i predmet vrati prvostepenom sudu na ponovni postupak i odlučivanje, uz naknadu troškova postupka.

Ovaj sud je prethodno ispitao da li u konkretnom slučaju postoje procesno-pravni uslovi za podnošenje Vrhovnom sudu Federacije BiH zahtjeva tužitelja za vanredno preispitivanje sudske odluke i njegovo meritorno rješavanje, pa je našao da ne postoje iz slijedećih razloga:

Odredbama člana 41. Zakona o upravnim sporovima ("Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine", broj 9/05) propisano je da protiv pravomoćne odluke kantonalnog suda donesene u upravnom sporu stranka može podnijeti zahtjev za vanredno preispitivanje sudske odluke Vrhovnom sudu Federacije (zbog povrede federalnog zakona ili drugog federalnog propisa ili zbog povrede pravila federalnog zakona o postupku koja je mogla biti od uticaja na rješenje stvari putem kantonalnog suda) ili kantonalnom sudu (zbog povrede kantonalnog zakona ili drugih kantonalnih propisa ili zbog povrede pravila federalnog zakona o postupku koja je mogla biti od uticaja na rješenje stvari), dok je odredbom člana 44. stav 1. istog zakona propisano da će nedozvoljen ili neblagovremen zahtjev iz člana 41. ovog zakona ili zahtjev koji je podnijelo neovlašteno lice, nadležni sud rješenjem odbaciti.

Prema citiranim odredbama člana 41. Zakona o upravnim sporovima, jasno proizilazi da se zbog povreda kantonalnih propisa može podnijeti zahtjev za vanredno preispitivanje pravomoćne sudske odluke samo kantonalnom sudu koji je takvu odluku i donio u upravnom sporu, dok je isključena bilo kakva mogućnost da, zbog povreda kantonalnih propisa, Vrhovni sud Federacije rješava bilo po podnesenom zahtjevu za vanredno preispitivanje pravosnažne odluke kantonalnog suda donesene u upravnom sporu primjenom kantonalnih propisa, bilo po zahtjevu za vanredno preispitivanje odluke kantonalnog suda, a kojom je taj sud već rješavao po zahtjevu za vanredno preispitivanje pravosnažne odluke tog suda donesene u upravnom sporu.

Prema tome, kako je u konkretnom slučaju prvostepeni sud pobijanim rješenjem, broj: 08 0 U 001282 13 Uvp 2 od 27.06.2013. godine, već odlučio o zahtjevu tužitelja za vanredno preispitivanje sudske odluke podnesenim protiv pravosnažnog rješenja tog suda (od 20.01.2012. godine) donesenog u upravnom sporu, to se isto više ne može pobijati kod Vrhovnog suda Federacije zahtjevom tužitelja za vanredno preispitivanje sudske odluke, pa je takav zahtjev nedozvoljen, jer ni citiranim članom 41, a ni bilo kojom drugom odredbom navedenog zakona, nije propisana mogućnost za njegovo podnošenje (radi se o vanrednom pravnom sredstvu čija primjena nije dozvoljena protiv sudske odluke kojom je već riješeno o istom vanrednom pravnom sredstvu).

S obzirom na navedene razloge ovaj sud je, primjenom odredbe člana 44. stav 1. Zakona o upravnim sporovima, rješio kao u izreci ovog rješenja.

(Rješenje Vrhovnog suda Federacije BiH, broj: 08 0 U 001282 13 Uvp 4 od 08.10.2015. godine)

47.

Član 21. i 24. stav 1. Zakona o upravnim sporovima F BiH

Član 334. Zakona o parničnom postupku F BiH

NE MOŽE SE SMATRATI DA TUŽBA SADRŽI NEDOSTATKE KOJI SPREČAVAJU RAD SUDA, AKO JE TUŽBA DOSTAVLJENA U JEDNOM PRIMJERKU, JER JE ODREDBOM ČLANA 21. STAV 1. ZAKONA O UPRAVNIM SPOROVIMA PROPISANO ŠTA ISTA MORA DA SADRŽI, PA NEMA SUPSIDIJARNE PRIMJENE ODREDBE ČLANA 334. ZAKONA O PARNIČNOM POSTUPKU.

Iz obrazloženja:

Rješenjem Kantonalnog suda u Bihaću, broj: 01 0 U 005448 11 U od 22.11.2012. godine, odbačena je kao neuredna tužba tužitelja podnesena protiv rješenja tuženog broj: UP-II-10-26-18-1/11E.G. od 09.02.2011.godine, kojim je odbijena njegova žalba izjavljena protiv rješenja Federalne uprave za inspekcijske poslove-Šumarski inspektorat broj: UP-I-12-26-2819-1/08 od 11.01.2011. godine i potvrđeno to rješenje. Tim prvostepenim rješenjem tužitelj je odbijen sa zahtjevom za oglašavanje ništavim rješenja broj: UP/I-12-26-2819/08 od 10.06.2008. godine.

Protiv navedenog rješenja Kantonalnog suda u Bihaću, tužitelj je podnio zahtjev za vanredno preispitivanje zbog povrede Zakona o upravnim sporovima. Zahtjev obrazlaže navodeći da je postupio po rješenju prvostepenog suda od 17.10.2012. godine time kojim ga je sud pozvao da uredi i dopuni tužbu pa se tužba nije mogla odbaciti na osnovu člana 24. stav 2. Zakona o upravnim sporovima samo iz razloga što je taj podnesak dostavljen samo u jednom primjerku. Smatra da njegova tužba sadrži sve elemente propisane odredbom člana 21. Zakona o upravnim sporovima. Predložio je da se njegov zahtjev uvaži i pobijano rješenje ukine.

U odgovoru na zahtjev za vanredno preispitivanje tuženi je predložio da se zahtjev odbije.

Ovaj sud je na osnovu člana 45. Zakona o upravnim sporovima ("Službene novine Federacije BiH", broj: 9/05), ispitao zakonitost pobijanog rješenja u granicama zahtjeva i

povrede propisa iz člana 41. stav 2. tog zakona, pa je odlučio kao u izreci ove presude iz sljedećih razloga:

Prema obrazloženju pobijanog rješenja proizilazi da je prvostepeni sud tužbu tužitelja podnesenu dana 18.03.2011. godine odbacio kao neurednu, primjenom člana 24. stav 2. Zakona o upravnim sporovima, jer tužitelj nije postupio po rješenju suda od 17.10.2012. godine kojim je pozvan da u ostavljenom roku otkloni nedostatke tužbe analogno odredbama člana 334. stav 1. i 2. Zakona o parničnom postupku Federacije BiH i člana 21. Zakona o upravnim sporovima, posebno u dijelu označavanja zakonskog zastupnika tužitelja i tuženog i opredjeljenja tužbenog zahtjeva, pa kako je tužitelj dostavio podnesak kojim nije dopunio tužbu na način kako je to sud tražio, odnosno dostavio dva primjerka uređene i dopunjene tužbe, već samo jedan primjerak, njegova tužba je ostala nepotpuna, zbog čega je prvostepeni sud istu odbacio, jer se radi o nedostacima tužbe koji sprečavaju rad suda.

Ovakva odluka prvostepenog suda je pogrešna i donesena suprotno odredbama federalnog zakona o postupku tj. Zakona o upravnim sporovima ("Službene novine Federacije BiH", broj : 9/05).

Tačno je da član 24. stav 1. Zakona o upravnim sporovima propisuje da ako je tužba nepotpuna ili nerazumljiva, sud će prema potrebi pozvati tužitelja da u ostavljenom roku ukloni nedostatke tužbe. Pri tome će ga poučiti šta i kako treba učiniti i ukazati mu na posljedice koje će nastati ako ne postupi po traženju suda. Stavom dva istog člana je propisano da ako tužitelj u ostavljenom roku ne ukloni nedostatke tužbe, a oni su takvi da sprečavaju rad suda, sud će rješenjem odbaciti tužbu kao neurednu.

Iz prednjih zakonskih odredbi jasno proizilazi da samo u slučajevima kada su nedostaci tužbe takvi da sprečavaju rad suda, sud poziva tužitelja da iste otkloni. Međutim, u konkretnom slučaju tužba tužitelja od 18.03.2011. godine uopšte nije sadržavala nedostatke koji bi sprečavali rad suda, jer iz same tužbe je vidljivo da ona sadrži sve elemente propisane članom 21. stav 1. Zakona o upravnim sporovima, odnosno naznačen je tačan naziv tužioca i njegovog punomoćnika, tačan naziv tuženog organa i njegovo sjedište (što je bilo dovoljno da se tužba dostavi tuženom organu na odgovor), sasvim je jasno koje rješenje se tužbom pobija i ko ga je donio (što je takođe naznačeno u tužbi) i predloženo da se upravna stvar riješi na način da se rješenja upravnih organa ponište u cijelosti kao nezakonita. U konkretnom slučaju Zakon o upravnim sporovima je u navedenoj odredbi člana 21. tačno propisao šta sve tužba treba da sadrži, pa u konkretnom slučaju nije bilo potrebe za primjenu odredaba člana 334. Zakona o parničnom postupku, čije odredbe se primjenjuju samo u slučaju da određena oblast nije regulisana Zakonom o upravnim sporovima. Zakon o upravnim sporovima u navedenoj odredbi ne propisuje da se, pored naziva i sjedišta tužioca i tuženog, u tužbi moraju naznačiti i njihovi zakonski zastupnici označeni imenom i prezimenom, kako je to od tužitelja tražio prvostepeni sud. Pravne subjekte po zakonu zastupaju njihovi zakonski zastupnici, što u tužbi iz tog razloga ne treba ni naznačavati, a lica ovlaštena za zastupanje se iz određenih razloga često mijenjaju, pa je navođenje imena i prezimena tih lica u tužbi potpuno bespredmetno. Kada se ovome doda da je tužitelj opredijeljenim zahtjevom jasno tražio poništavanje tačno određenih prvostepenog i drugostepenog rješenja, (što proizilazi i iz podneska kojim je tužba dopunjena i uređena), znači da je tužba tužitelja sadržavala sve elemente propisane odredbom člana 21. stav 1. Zakona o upravnim sporovima, pa tužitelja praktično nije ni trebalo pozivati da je uredi, niti se može

smatrati da tužba sadrži nedostatke koji sprečavaju rad suda, posebno nakon što je podneskom od 25.10.2012. godine tužba praktično nepotrebno uređena po nalogu prvostepenog suda, a koji je mogao biti fotokopiran na teret tužitelja i dostavljen suprotnoj strani na odgovor.

Iz navedenih razloga prvostepeni sud je pogrešno postupio kada je tužbu tužitelja odbacio kao neurednu, pa je ovaj sud primjenom odredbe člana 46. stav 1. i 2. Zakona o upravnim sporovima zahtjev za vanredno preispitivanje sudske odluke uvažio, rješenje prvostepenog suda ukinuo i predmet vratio prvostepenom sudu da u skladu sa primjedbama ovog suda odluči o podnesenoj tužbi.

(Rješenje Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine, broj: 01 0 U 005448 13 Uvp od 20.08.2015. godine)

48.

Član 264. stav 1. tačka 3. i 5. Zakona o upravnom postupku F BiH

Član 103. Zakona o obligaciono pravnim odnosima

Član 8. stav 2. Zakona o privatizaciji preduzeća

Član 4. stav 1. Zakona o prometu nepokretnosti

U POGLEDU PRIMJENE INSTITUTA OGLAŠAVANJA NIŠTAVIM NEKOGA AKTA PO ODREDBAMA ČLANA 264. STAV 1. TAČKA 3. I 5. ZAKONA O UPRAVNOM POSTUPKU F BIH, NE MOGU SE PRIMIJENITI ODGOVARAJUĆE ODREDBE IZ ZAKONA O OBLIGACIONIM ODNOSIMA, PA JE IZ TOGA RAZLOGA MOGUĆE NEKO RJEŠENJE OGLASITI NIŠTAVIM I DIJELIMIČNO, A NE U CIJELOSTI.

Iz obrazloženja:

Presudom Kantonalnog suda u Tuzli, broj: 03 0 U 012442 14 U od 18.12.2014. godine (stavom I izreke presude), uvažene su tužbe tužitelja, pa su osporeni akti tuženog, brojevi i datumi navedeni u uvodu ove presude, kao i prvostepeno rješenje Kantonalne agencije za privatizaciju Tuzlanskog kantona Tuzla, broj 01-135/2014 od 05.02.2014. godine, poništeni i ova upravna stvar rješena tako što se rješenje Kantonalne agencije za privatizaciju Tuzlanskog kantona Tuzla, broj 19/01-021-5490/2001 od 19.11.2001. godine, djelimično poništava i to u dijelu u kojem su u početni bilans i ukupni kapital JKP "Komunalac" Gradačac ušla dobra u opštoj upotrebi, tako da isto nakon djelimičnog poništenja glasi: I - Odobrava se upis izvršene privatizacije u Sudski registar preduzeću JKP "Komunalac" Gradačac, sa sjedištem u Gradačcu, JMB registra preduzeća 1006207. II - Ukupan kapital sa stanjem na dan 30.06.2001. godine iznosio je 1.397.243,00 KM ili 100%. Nominalna vrijednost državnog kapitala iznosila je 1.397.243,00 KM ili 100%. III - Državni-društveni kapital koji je privatizovan po Zakonu o privatizaciji preduzeća prodat je u procesu javne ponude dionica, drugi talas - prvi krug, koji je objavljen u dnevnom listu "Dnevni avaz" dana 15.10.2001. godine, iznosi 684.649,00 KM ili 49% ukupnog kapitala i prodat je kupcima-dioničarima navedenim na stranama 1. do zaključno sa 1. ovjerene Liste novih dioničara, nastalih u procesu javne ponude dionica za drugi talas - prvi krug za preduzeće JKP "Komunalac" Gradačac, JMB preduzeća 1006207. Ovjerena Lista novih dioničara sastavni je dio ovog Rješenja. Stavom II izreke prvostepene presude rješeno je da je tužena strana dužna tužiteljima na ime naknade troškova upravnog spora isplatiti iznos od 1.123,20 KM u roku od 30 dana od dana prijema presude, pod prijetnjom izvršenja, dok se sa

viškom zahtjeva u pogledu troškova postupka tužitelji odbijaju. Inače, osporenim rješenjima tuženog odbijene su kao neosnovane žalbe tužitelja izjavljene protiv prvostepenog rješenja Kantonalne agencije za privatizaciju TK Tuzla broj 01-135/2014, od 05.02.2014. godine, kojim je, pod tačkom 1. dispozitiva, u cijelosti oglašeno ništavim rješenje istog prvostepenog tijela o odobravanju korigovanog početnog bilansa JKP "Komunalac" Gradačac, broj 19/01-021-4140/2001 od 06.09.2001. godine; pod tačkom 2. dispozitiva utvrđeno da vrijednost državnog kapitala u kapitalu tog javnog preduzeća nakon izvršenog isknjižavanja javnih dobara i dobara u opštoj upotrebi iznosi 1.397.243,00 KM, ili 100% sa stanjem na dan 30.06.2001. godine; pod tačkom 3. dispozitiva za navedeno preduzeće u cijelosti oglašeno ništavim rješenje prvostepenog tijela o odobravanju upisa izvršene privatizacije u sudski registar, broj 19/01-021-5490/2001, od 19.11.2001. godine; pod tačkom 4. dispozitiva poništene su sve pravne posljedice koje su proizvela rješenja u tačkama 1. i 3. dispozitiva tog rješenja; te pod tačkom 5. dispozitiva naloženo predmetnom preduzeću da u roku od 60 dana od dana izvršnosti tog rješenja Opštinskom sudu u Tuzli podnesu prijavu za upis u registar promjena podataka od značaja za pravni promet, kojim će tražiti: 5.1. Promjenu vrijednosti osnovnog kapitala sa stanjem u tekućem periodu, preračunatu u odnosu na vrijednost kapitala u iznosu od 1.397.243,00 KM sa stanjem na dan 30.06.2001. godine, a u skladu sa knjigovodstvenom ispravkom vrijednosti javnog preduzeća utvrđenoj u tački 2. ovog Rješenja, 5.2. Brisanje privatnog kapitala iz osnovnog kapitala javnog preduzeća. 5.3. Brisanje privatnih vlasnika iz članstva javnog preduzeća. 5.4. Zadržavanje Općine Gradačac kao jedinog člana preduzeća i upis visine njenog uloga u osnovnom kapitalu u iznosu preračunatom sa stanjem u tekućem periodu u odnosu na kapital od 1.397.243,00 KM ili 100% sa stanjem na dan 30.06.2001. godine. 5.5. Promjenu oblika organizovanja javnog preduzeća (iz dioničkog društva u društvo sa ograničenom odgovornošću).

Podnesenim zahtjevom za vanredno preispitivanje sudske odluke Općina Gradačac, kao zainteresovano lice putem Općinskog pravobranilaštva Gradačac, osporava zakonitost i pravilnost pobijane presude prvostepenog suda zbog povrede pravila upravnog postupka i upravnog spora i povrede federalnih materijalnih zakona i propisa. Ističe da je pobijana presuda donesena uz povredu člana 34. stav 1. Zakona o upravnim sporovima, obzirom da je suprotno tužbenim zahtjevima poništeno i prvostepeno rješenje, čime se sud kretao izvan granica postavljenog zahtjeva iz tužbe, te propustio ocjeniti pri tome i navode tužbe, za koje je, shodno citiranoj odredbi, samo mogao utvrditi da nisu osnovani. Dalje tvrdi da je na osnovu pravilno i potpuno utvrđenog činjeničnog stanja sud trebao odbiti tužbeni zahtjev i potvrditi prvostepeno rješenje od 05.02.2014. godine, kojim su u cijelosti oglašeni ništavim rješenje o odobravanju početnog bilansa od 06.09.2001. godine i rješenje prvostepenog tijela o odobravanju upisa izvršene privatizacije u sudski registar od 19.11.2001. godine. Ovo iz razloga što se pored osporenih upravnih akata mora imati u vidu i obligaciono pravni režim provedene privatizacije, jer su u prodavani dio 49% i u ostatak državnog kapitala uključena dobra u opštoj upotrebi i sa njima izjednačena dobra (68% ukupnog kapitala) protivno prinudnim propisima, zbog čega je u tom dijelu nedopušten predmet prodaje, koji je nakon toga prodat kupcima dioničarima, tj. koji je stavljen u pravni promet, iako se na osnovu odredaba člana 103. stav 1. Zakona o obligacionim odnosima, radi o apsolutno ništavom pravnom osnovu. Pored toga ističe da je isknjižavanjem javnih dobara iz početnog bilansa bitno narušen predmet prodaje po strukturi, količini i vrijednosti kapitala (obligaciono pitanje koje se isprepliće sa upravno pravnim obzirom na prirodu ovog postupka prodaje preduzeća javnim upisom dionica), radi čega djelimično poništavanje privatizacije nije ni pravno, a ni ekonomski bilo moguće. Predlaže da sud zahtjev

uvaži, pobijanu presudu preinači, te odbije tužbe tužitelja kao neosnovane, ili da pobijanu presudu ukine i predmet vrati prvostepenom sudu na ponovni postupak.

Tužitelji u podnesenom zahtjevu za vanredno preispitivanje pobijaju presudu prvostepenog suda u dijelu kojim je odlučeno o visini ukupnog kapitala predmetnog preduzeća, iz razloga što na te okolnosti uopšte nisu bili izvođeni dokazi, niti se vidi o konkretno kojim se to javnim dobrima radi (koje vlasnik istih), a čija je vrijednost isknjižena iz ranije pravilno utvrđenog kapitala preduzeća. Obzirom i na povredu odgovarajućih odredaba Zakona o vodama i Zakona o svojinsko-pravnim odnosima u tom pogledu (regulišu šta je to vodno dobro, odnosno dobra u opštoj upotrebi), predlaže da se zahtjev uvaži, pobijana presuda ukine u dijelu u kojem se osporava, te predmet vrati prvostepenom sudu na ponovni postupak.

Kantonalna agencija za privatizaciju Tuzlanskog kantona Tuzla, kao i tuženi-Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Tuzlanskog kantona Tuzla, svojim zahtjevima za vanredno preispitivanje su osporili zakonitost i pravilnost pobijane presude, zbog povrede pravila federalnih zakona o postupku, te povrede federalnih zakona i drugih propisa, a iz razloga koji su u zahtjevima navedeni i detaljno obrazloženi, sa prijedlogom da sud njihove zahtjev za vanredno preispitivanje sudske odluke uvaži, osporenu presudu preinači tako da tužbe tužitelja odbije kao neosnovane ili da uvaži zahtjev, ukine presudu prvostepenog suda i predmet vrati istom sudu na ponovno rješavanje.

Općina Gradačac, zastupana po Općinskom pravobranilaštvu Gradačac, u odgovoru na zahtjev tužitelja za vanredno preispitivanje sudske odluke je predložila da se isti odbije kao neosnovan, ostajući pri tome u cijelosti kod svih navoda svoga zahtjeva podnesenog protiv pobijane presude prvostepenog suda. Kada su u pitanju zahtjevi za vanredno preispitivanje podneseni od strane tuženog, kao i Kantonalne agencije za privatizaciju TK, ističe da podržava stavove navedenih podnositelja zahtjeva da je izvršena privatizacija u ovoj stvari apsolutno ništav pravni posao.

Tužitelji su u odgovoru na podnesene zahtjeve za vanredno preispitivanje sudske odluke istakli da, Agencija za privatizaciju Tuzlanskog kantona (kao prvostepeni organ), kao i Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Tuzlanskog kantona (kao tuženi organ), nisu ovlašteni za podnošenje ovog vanrednog pravnog lijeka, a zahtjev za vanredno preispitivanje podnesen od strane Općine Gradačac, putem Općinskog pravobranilaštva Općine Gradačac, smatraju neosnovanim, jer se ni jednim postupkom tužitelja ne dira u prava Općine Gradačac.

Kantonalna agencija za privatizaciju Tuzlanskog kantona u odgovoru na navedene zahtjeve za vanredno preispitivanje sudske odluke je predložila da ovaj sud uvaži zahtjeve Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Tuzlanskog kantona i Općinskog pravobranilaštva Općine Gradačac, pobijanu presudu preinači i tužbu tužitelja odbije kao neosnovanu ili da uvaži navedene zahtjeve, ukine pobijanu prvostepenu presudu i predmet vrati istom sudu na ponovni postupak, dok se u odnosu na zahtjev tužitelja za vanredno preispitivanje pobijane presude predlaže da sud isti odbije kao neosnovan.

Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Tuzlanskog kantona je u odgovoru na zahtjeve za vanredno preispitivanje Kantonalne agencije za privatizaciju Tuzlanskog kantona i Općinskog pravobranilaštva Općine Gradačac predložilo da sud iste uvaži, pobijanu presudu

preinači i tužbu tužitelja odbije kao neosnovanu ili da uvaži navedene zahtjeve, ukine pobijanu prvostepenu presudu i predmet vrati istom sudu na ponovni postupak, dok se u odnosu na zahtjev tužitelja za vanredno preispitivanje pobijane presude predlaže da sud isti odbije kao neosnovan.

Ovaj sud je na osnovu člana 45. Zakona o upravnim sporovima ("Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine", broj: 9/05) ispitao zakonitost pobijane presude u granicama zahtjeva i povrede propisa iz člana 41. stav 2. tog zakona, pa je odlučio kao u izreci presude iz slijedećih razloga:

Prema predmetnom (nespornom) činjeničnom utvrđenju proizilazi da je ranijim rješenjem prvostepenog tijela, broj 19/01-021-4140/2001 od 06.09.2001. godine, odobren korigovani početni bilans predmetnog preduzeća, prema kojem je ukupan kapital iznosio 4.427.672,00 KM (u vrijednost ukupnog bilansa bila je uračunata i vrijednost dobara u opštoj upotrebi u iznosu od 3.030.429,00 KM), da je u procesu javne ponude dionica došlo do privatizacije 49% ukupnog kapitala tog preduzeća ili 2.169.559,00 KM, da je ranijim rješenjem prvostepenog tijela, broj 19/01-021-5490/2001 od 19.11.2001. godine, odobren upis izvršene privatizacije predmetnog preduzeća u sudski registar, kojim rješenjem je utvrđeno da je ukupan kapital iznosio 4.427.672,00 KM, s tim što državni kapital koji je privatizovan iznosi 2.169.559,00 KM ili 49% ukupnog kapitala, da je Opštinsko vijeće Gradačac donijelo tri odluke kojima dijelove nekretnina i vodoprivrednih objekata predmetnog preduzeća proglašava dobrima u opštoj upotrebi i to Odluku broj 01-31-523/00 od 16.08.2000. godine ("Službeni glasnik Opštine Gradačac", broj 4/2000) o proglašenju objekata Fabrike vode i prečistača otpadnih voda sa pratećim sadržajima u Gradačcu dobrom u opštoj upotrebi, Odluku broj 01-31-1879/02 od 10.09.2002. godine o proglašenju preostalih objekata i zemljišta u vlasništvu predmetnog preduzeća dobrom u opštoj upotrebi i Odluku broj 01-05-81/09 od 05.03.2009. godine o proglašenju dobrima u opštoj upotrebi naknadno utvrđenih objekata i zemljišta predmetnog preduzeća, da je predmetno preduzeće donijelo korigovani početni bilans iz kojeg su isknjižene vrijednosti dobara koja su Odlukama Opštinskog vijeća proglašena dobrima u opštoj upotrebi, čija ukupna vrijednost je iznosila 3.030.429,00 KM, da je preduzeće tim povodom prvostepenom tijelu podnijelo zahtjev za odobravanje novog korigovanog početnog bilansa, da je prvostepeno tijelo utvrdilo vrijednost evidentiranih i proglašanih javnih dobara u predmetnom preduzeću po korigovanom bilansu i donijelo rješenje, broj 01-751/2012 od 02.10.2012. godine, o odobravanju Novog korigovanog početnog bilansa predmetnog preduzeća, kojim je utvrđeno da ukupan kapital tog preduzeća na dan 30.06.2001. godine iznosi 4.427.672,00 KM, da vrijednost evidentiranih i proglašanih javnih dobara u predmetnom preduzeću iznosi 3.030.429,00 KM, koji iznos predstavlja 68% ukupnog kapitala tog preduzeća, te da ukupan kapital nakon što je iz početnog bilansa isknjižen iznos ukupne vrijednosti dobara u opštoj upotrebi, po Novom korigovanom početnom bilansu na dan 30.06.2001. godine iznosi 1.397.243,00 KM, s tim što je tačkom V izreke tog rješenja, prvostepeno tijelo stavilo van snage svoje ranije rješenje o odobravanju korigovanog početnog bilansa predmetnog preduzeća, broj 19/01-021-4140/2001 od 06.09.2001. godine.

Dalje slijedi da su prvostepenim rješenjem od 05.02.2014. godine (donesenim u ponovnom postupku u izvršenju ranije presude prvostepenog suda od 20.01.2014. godine i rješenja o ispravci te presude od 30.01.2014. godine), pored ostalog opisanog u prvom stavu obrazloženja ove presude, pod tačkom 1. i 3. dispozitiva, u cijelosti oglašena ništavim rješenja prvostepenog tijela i to rješenje o odobravanju korigovanog početnog bilansa predmetnog preduzeća, broj 19/01-021-4140/2001 od 06.09.2001. godine i rješenje o odobravanju upisa

izvršene privatizacije istog preduzeća u sudski registar, broj 19/01-021-5490/2001, od 19.11.2001. godine, obzirom da su se u strukturi kapitala nalazila i javna dobra i dobra u opštoj upotrebi, odnosno da je odobrena privatizacija nekretnina koje po odredbama člana 8. stav 2. Zakona o privatizaciji preduzeća ("Službene novine Federacije BiH", br. 27/97, 8/99, 32/00, 45/00, 54/00, 61/01, 27/02, 33/02, 28/04, 44/04, 42/06 i 4/09), uopšte nisu mogle biti predmet privatizacije, da prema odredbama stava 7. istog člana takvim sredstvima preduzeće ne može raspolagati u pravnom prometu i dužno ih je koristiti pažnjom dobrog privrednika do konačnog rješavanja statusa tih sredstava u skladu sa posebnim propisom, da je odredbama člana 7. stav 1. i 4. Zakona o vlasničko-pravnim odnosima ("Službene novine Federacije BiH", br. 6/98 i 29/03), propisano da su u prometu samo stvari na kojima postoji pravo vlasništva, a da stvari u opštoj upotrebi nisu u prometu, da je prema navedenim Odlukama Opštinskog vijeća Gradačac vrijednost evidentiranih i proglašanih javnih dobara u predmetnom preduzeću iznosila 3.030.429,00 KM, koji iznos predstavlja 68% ukupnog kapitala tog preduzeća koji je bio predmet privatizacije, čime su povrijeđene i odredbe člana 4. stav 1. Zakona o prometu nepokretnosti ("Službeni list SRBiH" br. 38/78, 4/89, 29/90 i 22/91, te "Službeni list R BiH", br. 21/92, 3/93, 13/94, 18/94 i 33/94), koje zabranjuju pravni promet javnih dobara i dobara u opštoj upotrebi, člana 23. Zakona o vodama Tuzlanskog kantona ("Službene novine Tuzlanskog kantona", broj 15/99), kojima je propisano da su vodoprivredni objekti od inetresa za Kanton i u vlasništvu opština, te člana 103. Zakona o obligacionim odnosima ("Službeni list R BiH", br. 2/92, 13/93 i 13/94, i "Službene novine Federacije BiH", broj 29/03 i 42/11), jer je predmetna privatizacijska prodaja suprotna pravilima javnog poretka i moralu društva, zbog kojih nedostataka su prema navodima obrazloženja prvostepenog akta navedena rješenja morala biti oglašena u cijelosti ništavim na osnovu odredaba člana 264. stav 1. tačka 3. i 5. Zakona o upravnom postupku ("Službene novine Federacije BiH", br. 2/98 i 48/99).

Osporenim rješenjima tuženog organa, brojevi i datumi navedeni u uvodu ove presude, odbijene su kao neosnovane žalbe tužitelja izjavljene protiv prvostepenog rješenja od 05.02.2014. godine. Nakon toga, protiv osporenih akata, tužitelji su prvostepenom sudu podnijeli tužbe za pokretanje upravnog spora, pa obzirom da su žalbe tužitelja u svim predmetima bile izjavljene protiv istog prvostepenog akta, prvostepeni sud je rješenjem, broj 03 0 U 012442 14 U od 17.11.2014. godine, izvršio spajanje postupka radi zajedničkog raspravljanja i donošenja jedne presude pod brojem 03 0 U 012442 14 U.

Po ocjeni ovog suda prvostepeni sud je pravilno i zakonito postupio kada je (uvažavajući tužbe), osporene akte tuženog, kao i prvostepeno rješenje od 05.02.2014. godine poništio i upravnu stvar riješio tako što je rješenje o odobravanju upisa izvršene privatizacije navedenog preduzeća u sudski registar od 19.11.2001. godine djelimično poništio (a ne u cijelosti kako su to uradili nadležni upravni organi pod tačkom 3. dispozitiva prvostepenog rješenja, a što bi jedino i bilo predmetom spora u konkretnoj stvari) i to u dijelu u kojem su u početni bilans i ukupni kapital ušla dobra u opštoj upotrebi (na način opisan u prvom stavu obrazloženja ove presude), jer je u smislu odredaba člana 264. stav 1. tačka 3. i 5. Zakona o upravnom postupku bio ispunjen procesno pravni osnov za njegovo oglašavanje ništavim (jer izvršenje tog akata nije moguće, obzirom da bi se njegovim izvršenjem dobra u opštoj upotrebi, protivno navedenim izričitim zakonskim zabranama, našla u pravnom prometu, budući da su bila predmet izvršene privatizacije tog preduzeća i da je tim rješenjem odobren upis izvršene privatizacije u sudski registar), ali samo djelimično, jer se kao razlog za oglašavanje ništavim tog rješenja pojavljuje činjenica ulaska dobara u opštoj upotrebi u početni bilans predmetnog preduzeća, dok u

procesnom i materijalnom zakonodavstvu nema valjanog zakonskog osnova da se zbog te činjenice predmetno rješenje oglasi ništavim u cijelosti (u odnosu na preostali kapital preduzeća). Pri tome je prvostepeni sud pravilno našao da se odredbe člana 103. Zakona o obligacionim odnosima (a na čiju primjenu se pozivaju podnosioci zahtjeva) tiču isključivo obligaciono-pravnih, a ne i upravno-pravnih odnosa, i da se po tom osnovu mogu poništavati samo ugovori, a ne i upravni akti upravnih organa i tijela koje oni donose isključivo u upravnom postupku, zbog čega se predmetni akt mogao oglasiti ništavim isključivo pozivanjem na odredbe Zakona o upravnom postupku. Nadalje, u pogledu rješenja prvostepenog tijela o odobravanju početnog bilansa predmetnog preduzeća od 06.09.2001. godine, prvostepeni sud je pravilno našao da oglašavanje tog rješenja ništavim (tačkom 1. dispozitiva prvostepenog rješenja) nije bilo moguće iz razloga što je to rješenje prije donošenja prvostepenog akta već bilo stavljeno van snage (prestalo je da postoji) i to rješenjem prvostepenog tijela od 02.10.2012. godine, o odobravanju novog korigovanog početnog bilansa stanja sa korigovanim programom privatizacije predmetnog preduzeća, u kojem su u cijelosti već bila isknjižena dobra u opštoj upotrebi, te utvrđena nova ukupna visina kapitala navedenog preduzeća (a kako je to i bilo navedeno u tački 2. dispozitiva prvostepenog rješenja).

Kako donošenjem pobijane presude prvostepeni sud nije povrijedio federalni zakon niti pravila federalnog zakona o postupku koja su mogla biti od uticaja na rješenje stvari, to se po ocjeni ovog suda zahtjevi tužitelja, kao i Općine Gradačac za vanredno preispitivanje sudske odluke ukazuje neosnovanim. Naime, prvostepeni sud je za svoju odluku (kako u pogledu poništavanja prvostepenog rješenja, tako i rješavanja ove upravne stvari) dao jasne i precizne razloge, ocjenivši pri tome i sve navode tužitelja, nadležnih upravnih organa i zainteresovanog lica kroz obrazloženje pobijane presude, a date razloge upotpunosti prihvata kao svoje i ovaj sud.

Pored toga, ne mogu se prihvatiti ni prigovori zainteresovanog lica-Općine Gradačac da se prvostepeni sud svojom odlukom, poništavajući i prvostepeno rješenje, kretao izvan granica zahtjeva iz tužbe, postupajući tako protivno odredbama člana 34. stav 1. Zakona o upravnim sporovima, obzirom da je pobijanom presudom upravna stvar riješena u sporu pune jurisdikcije i to primjenom člana 58. istog zakona (na podlozi pravilno i potpuno utvrđenog činjeničnog stanja, a prvostepeno tijelo nije postupilo po pravnom shvatanju zauzetom u ranijoj odluci prvostepenog suda), a pri tome su i sami tužitelji na javnoj raspravi zatražili da prvostepeni sud sam odluči o ovoj stvari, bez vraćanja predmeta na ponovni postupak. Ne mogu se prihvatiti ni navodi zahtjeva zainteresovanog lica da je sud u pobijanoj presudi zauzeo shvatanje da za predmetnu privatizaciju nije postojao valjan zakonski osnov, pa da je u skladu s tim tužbe trebao odbiti, obzirom da takva konstatacija uopšte ne stoji, već je prvostepeni sud naprotiv pravilno našao da nema valjanog zakonskog osnova da se zbog činjenice ulaska dobara u opštoj upotrebi u početni bilans preduzeća predmetno rješenje oglasi ništavim u cijelosti (već samo djelimično), a pogotovo takvo shvatanje ne proizilazi ni iz odredbe člana 3. stav 3. Zakona o privatizaciji preduzeća, obzirom da je istom regulisana samo mogućnost, ali ne i obaveza da se preduzeća iz oblasti komunalnih djelatnosti privatiziraju po posebnim propisima. Neosnovanim se ukazuje i pozivanje zainteresovanog lica na obligaciono pravni režim provedene privatizacije (nedopušten predmet prodaje koji je stavljen u pravni promet čini apsolutno ništavim predmetni pravni posao-ugovor, a isknjižavanjem javnih dobara bitno narušen predmet prodaje, radi čega djelimično poništavanje privatizacije nije ni pravno, a ni ekonomski bilo moguće), obzirom da se, shodno odgovarajućim odredbama Zakona o privatizaciji preduzeća, kao i Zakona o federalnoj, a i kantonalnoj agenciji za privatizaciju, odobravanje i sprovođenje postupka privatizacije preduzeća, vrši donošenjem

upravnih akata i to u skladu sa Zakonom o upravnom postupku, zbog čega se u konkretnoj upravnoj stvari (donošenja rješenja o upisu u sudski registar izvršene privatizacije) predmetno rješenje moglo oglasiti ništavim isključivo pozivanjem na odgovarajuće odredbe Zakona o upravnom postupku, a kako je to pravilno u svojoj odluci ocijenio i prvostepeni sud. Pri tome treba istaći da se, suprotno prigovorima zainteresovanog lica, o uplaćenju cijeni za predmet prodaje ne rješava u ovoj upravnoj stvari gdje se primjenom Zakona o upravnom postupku pravilno i zakonito rješavalo samo o oglašavanju ništavim rješenja o upisu izvršene privatizacije u sudski registar i gdje je prvostepeni sud pravilno našao da zbog ulaska dobara u opštoj upotrebi u početni bilans predmetnog preduzeća nema valjanog zakonskog osnova da se predmetno rješenje ogласi ništavim u cijelosti (i u dijelu u kojem u početni bilans nisu ušla dobra u opštoj upotrebi).

S obzirom na navedeno treba istaći i da je prvostepeni sud u obrazloženju pobijane presude odgovorio i na navode tužitelja (koji u podnesenom zahtjevu za vanredno preispitivanje presudu prvostepenog suda pobijaju samo u dijelu kojim je odlučeno o visini ukupnog kapitala predmetnog preduzeća), te pravilno našao da je o pitanjima koja se tiču definisanja i određivanja dobara u opštoj upotrebi u predmetnom preduzeću bilo odlučeno ranijim konačnim i pravosnažnim rješenjem od 02.10.2012. godine o odobravanju Novog korigovanog početnog bilansa stanja (koje je doneseno prije prvostepenog akta), u kome je bila utvrđena nova ukupna visina kapitala preduzeća, a čije poništavanje nije ni bilo predmetom ovog upravnog postupka, tako da su se te činjenice mogle osporavati samo u postupku donošenja tog rješenja od 02.10.2012. godine.

Imajući u vidu naprijed izneseno, ovaj sud je i ostale navode zahtjeva tužitelja i zainteresovanog lica-Opštine Gradačac ocijenio neosnovanim, pa je primjenom člana 46. stav 1. navedenog zakona, odlučio kao u stavu I izreke ove presude.

U pogledu zahtjeva za vanredno preispitivanje presude prvostepenog suda, podnesenih od strane Kantonalne agencije za privatizaciju Tuzlanskog kantona i tuženog organa-Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Tuzlanskog kantona, ovaj sud je prethodno ispitao da li postoje procesno-pravne pretpostavke za podnošenje navedenih zahtjeva i njihovo meritorno rješavanje, te je našao da ne postoje iz sljedećih razloga:

Odredbama člana 41. stav 1. i 2. Zakona o upravnim sporovima ("Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine", broj: 9/05) propisano je da protiv pravomoćne odluke kantonalnog suda donesene u upravnom sporu stranka može podnijeti zahtjev za vanredno preispitivanje sudske odluke Vrhovnom sudu Federacije, zbog povrede federalnog zakona ili drugog federalnog propisa ili zbog povrede pravila federalnog zakona o postupku koja je mogla biti od uticaja na rješenje stvari putem kantonalnog suda, dok je odredbom člana 44. stav 1. istog zakona propisano da će nedozvoljen ili neblagovremen zahtjev iz člana 41. ovog Zakona ili zahtjev koji je podnijelo neovlašteno lice, nadležni sud rješenjem odbaciti.

Prema citiranim odredbama člana 41. Zakona o upravnim sporovima jasno se vidi da samo stranka može Vrhovnom sudu Federacije podnijeti zahtjev za vanredno preispitivanje odluke kantonalnog suda, pa prvostepenom organu, kao donosiocu prvostepenog upravnog akta i tuženom organu, kao donosiocu akta koji se tužbom osporava, nedostaje aktivna stranačka legitimacija za podnošenje zahtjeva za vanredno preispitivanje odluke kantonalnog suda

donesene u upravnom sporu. Obzirom da navedeni organi nisu nosioci prava i obaveza o kojima je rješavano u predmetnoj upravnoj stvari, niti je ovim upravnim aktima povrijeđen njihov neposredni lični interes zasnovan na zakonu, to ni prvostepeni, a ni tuženi organ nisu stekli ona svojstva stranke u upravnom sporu koja Zakon o upravnim sporovima (član 2.) propisuje za stranku, radi čega nisu ni ovlašteni za podnošenje zahtjeva za vanredno preispitivanje sudske odluke.

S obzirom na navedene razloge ovaj sud je, kao što je navedeno u stavu II izreke ove presude, primjenom odredbe člana 44. stav 1. Zakona o upravnim sporovima, zahtjev Kantonalne agencije za privatizaciju Tuzlanskog kantona, kao i zahtjev Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Tuzlanskog kantona, za vanredno preispitivanje sudske odluke odbacio kao podnesene od neovlaštenih lica.

(Presuda Vrhovnoga suda Federacije BiH, broj: 03 0 U 012442 15 Uvp od 08.10.2015. godine)

49.

Član 12. Zakona o upravnom postupku

Član 9 stav 1. Zakona o upravnim sporovima F BiH

KADA JE PO ŽALBI STRANKE PONIŠTENO PRVOSTEPENO RJEŠENJE I PREDMET VRAĆEN NA PONOVRNO ODLUČIVANJE PRVOSTEPENOM UPRAVNOM ORGANU, PRVOSTEPENI SUD NE MOŽE TUŽBU ODBACITI ZBOG NEDOSTAKA PRAVNOG INTERESA ZASNOVANOG NA ZAKONU, NEGO MORA CIJENITI DA LI JE DRUGOSTEPENI ORGAN PRI DONOŠENJU RJEŠENJA POSTUPAO U SKLADU SA ZAKONOM I DA LI JE U SKLADU SA PROPISIMA IMAO DOVOLJNO RAZLOGA ZA PONIŠTENJE TOGA AKTA ILI NE, PA O TOME MORA DONIJETI MERITORNU ODLUKU KOJOM ĆE TUŽBU ODBITI ILI UVAŽITI.

Iz obrazloženja:

Rješenjem Kantonalnog suda u Livnu broj 10 0 U 002155 13 U od 13.03.2013. godine, odbačena je tužba tužiteljice podnesena protiv rješenja tuženog, broj i datum navedeni u uvodu ove presude, kojim je poništeno rješenje broj: 07-23-7-322/04 od 12.04.2010. godine Službe za graditeljstvo, prostorno uređenje i stambeno-komunalne poslove Općine Livno i predmet vraćen prvostepenom organu na ponovni postupak. Navedenim prvostepenim rješenjem odbijena je molba tužiteljice za vraćanje u posjed stana na ime G.B. u Livnu, ul. ... (sada ...).

Protiv navedenog rješenja Kantonalnog suda u Livnu tužiteljica je podnijela zahtjev za vanredno preispitivanje zbog pogrešne primjene materijalnog prava i povrede pravila postupka, a posebno zbog povrede osnovnih prava zagaranovanih Evropskom konvencijom o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda, bliže navedenih u zahtjevu, smatrajući da prvostepeni sud pogrešno tumači odredbe člana 9. stav 1. Zakona o upravnim sporovima i da je morao utvrditi osnovanost njene tužbe, a ne tužbu odbaciti. Predložila je da se njen zahtjev uvaži i pobijano rješenje ukine.

U odgovoru na zahtjev za vanredno preispitivanje tuženi organ je predložio da se zahtjev odbije.

Ovaj sud je na osnovu člana 45. Zakona o upravnim sporovima („Službene novine Federacije BiH“, broj: 9/05), ispitao zakonitost pobijanog rješenja u granicama zahtjeva i povrede propisa iz člana 41. stav 2. tog zakona, pa je odlučio kao u izreci presude iz sljedećih razloga:

Pobijanim rješenjem Kantonalnog suda u Livnu od 13.03.2013. godine odbačena je tužba tužiteljice podnesena protiv osporenog rješenja tuženog broj: 07-23-3-3/05 od 25.10.2012. godine iz razloga što se osporeno rješenje tuženog u smislu člana 9. stav 1. Zakona o upravnim sporovima ne može smatrati konačnim upravnim aktom protiv koga se može voditi upravni spor, jer je prvostepeno rješenje poništeno i predmet vraćen prvostepenom organu na ponovni postupak. Pri tome se prvostepeni sud nije pozvao ni na jednu zakonsku odredbu prema kojoj bi tužbu trebalo odbaciti.

Odredbama člana 25. Zakona o upravnim sporovima izričito je propisano kada će nadležni sud odbaciti tužbu, pa bilo kakav drugi razlog koji se navodi u obrazloženju pobijanog rješenja prvostepenog suda ne može biti osnov za odbacivanje tužbe, ako nije propisan citiranim odredbama. Prvostepeni sud je pogrešno postupio kada je tužbu odbacio u obrazloženju rješenja citirao i pogrešno tumačio odredbu člana 9. Zakona o upravnim sporovima, jer je odredbom člana 12. je pogrešno postupio kada je tužbu odbacio u obrazloženju rješenja je pogrešno tumačena i odredba člana 8. Zakona o upravnim sporovima, jer je odredbom člana 12. Zakona o upravnom postupku određen pojam konačnosti rješenja. Iz obrazloženja pobijanog rješenja, kao i iz stanja spisa proizilazi da je osporenim rješenjem tuženog, koje je doneseno u upravnom postupku po žalbi tužiteljice, poništeno rješenje prvostepenog organa broj: 07-23-7-322/04 od 12.04.2010. godine i predmet vraćen istom organu na ponovni postupak, a iz razloga što je tuženi organ našao da je rješenje prvostepenog organa doneseno na osnovu pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja i pogrešne primjene materijalnog prava odnosno da je prvostepeni organ negativno odlučio o zahtjevu tužiteljice za vraćanje stana u posjed, a da nije postupio u skladu sa odredbama člana 8. i 141. Zakona o upravnom postupku („Službene novine Federacije BiH“, broj: 2/98 i 48/99).

Kako je u ovom slučaju osporenim rješenjem tuženog, po žalbi tužiteljice poništeno rješenje prvostepenog organa, prvostepeni sud nije mogao samo iz tog razloga tužbu odbaciti, nego je trebao da cijeni da li je tuženi u skladu sa propisima imao dovoljno osnova za poništenje tog akta ili ne i da o tome donese meritornu odluku kojom će tužbu odbiti ili uvažiti.

Donošenjem pobijanog rješenja prvostepeni sud je povrijedio pravila federalnog zakona o postupku zbog čega je, po ocjeni ovog suda, zahtjev za vanredno preispitivanje sudske odluke osnovan, pa je ovaj sud primjenom člana 46. stav 3 Zakona o upravnim sporovima, odlučio kao u izreci ove presude, da bi u ponovnom postupku prvostepeni sud donio zakonitu odluku.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH, broj: 10 0 U 002155 13 Uvp od 28.05.2015. godine).

50.

Član 41. i 44. stav 1. Zakona o upravnim sporovima

PROTIV ODLUKE VRHOVNOG SUDA FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE NIJE DOZVOLJENO PODNOŠENJE ZAHTJEVA ZA VANREDNO PREISPITIVANJE SUDSKE ODLUKE.

Iz obrazloženja:

Presudom Vrhovnog suda Federacije BiH (broj i datum navedeni u izreci ovog rješenja) odbijen je zahtjev tužitelja za vanredno preispitivanje sudske odluke - presude Kantonalnoga suda u Sarajevu broj: 09 0 U 005546 10 U od 13.06.2011. godine kao neosnovan.

Protiv navedene presude ovog suda tužitelj je podnio zahtjev za vanredno preispitivanje sudske odluke, iz razloga koje je u zahtjevu detaljno naveo. Predložio je da Vrhovni sud Federacije BiH zahtjev uvaži i udovolji njegovom zahtjevu za povrat stana u posjed, a koji se nalazi u Sarajevu u ulici Marka Marulića broj 19/III.

Tuženi organ nije dostavio odgovor na zahtjev za vanredno preispitivanje sudske odluke.

Ovaj sud je prethodno ispitao da li postoje procesno-pravne pretpostavke za podnošenje zahtjeva za vanredno preispitivanje i njegovo meritorno rješavanje, pa je našao da ne postoje iz slijedećih razloga:

Članom 41. Zakona o upravnim sporovima ("Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine", broj 9/05) propisano je da protiv pravomoćne odluke kantonalnog suda donesene u upravnom sporu stranka može podnijeti zahtjev za vanredno preispitivanje sudske odluke Vrhovnom sudu Federacije ili kantonalnom sudu. Vrhovnom sudu Federacije stranka može podnijeti zahtjev za vanredno preispitivanje zbog povrede federalnog zakona ili drugog federalnog propisa ili zbog povrede pravila federalnog zakona o postupku koja je mogla biti od uticaja na rješavanje stvari. Kantonalnom sudu stranka može podnijeti zahtjev za vanredno preispitivanje zbog povrede kantonalnog zakona ili drugih kantonalnih propisa ili zbog povrede pravila federalnog zakona o postupku koja je mogla biti od uticaja na rješavanje stvari. Dakle, nakon stupanja na snagu navedenog Zakona o upravnim sporovima (stupio na snagu dana 24.02.2005. godine i početka primjene 27.03.2005. godine) stranka može podnijeti zahtjev za vanredno preispitivanje samo protiv pravosnažne odluke kantonalnih sudova donesenih u upravnom sporu a ne i protiv odluke vijeća Vrhovnog suda Federacije donesene po vanrednom pravnom lijeku.

Kako je tužitelj podnio zahtjev za vanredno preispitivanje presude Vrhovnog suda Federacije broj: 09 0 U 005546 11 Uvp od 09.09.2011. godine donesene po podnesenom zahtjevu za vanredno preispitivanje sudske odluke - presude Kantonalnoga suda u Sarajevu broj: 09 0 U 005546 10 U od 13.06.2011. godine donesene u upravnom sporu, to je sud primjenom člana 44. stav 1. Zakona o upravnim sporovima ("Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine", broj: 9/05), njegov zahtjev odbacio kao nedozvoljen.

(Rješenje Vrhovnog suda Federacije BiH, broj: 09 0 U 005546 11 Uvp 2 od 10.05.2012. godine)

51.**Član 8. Zakona o upravnim sporovima F BiH**

ODLUKA INSPEKTORA RADA KOJIM SE UPOZORAVA TUŽITELJ DA REGULIŠE RADNO PRAVNI STATUS UPOSLENIKA NE PREDSTAVLJA UPRAVNI AKT U SMISLU ČLANA 8. ZAKONA O UPRAVNIM SPOROVIMA F BIH.

Iz obrazloženja:

Presudom Kantonalnog suda u Sarajevu broj: 09 0 U 014109 11 U od 04.03.2013. godine odbijena je tužba tužioca podnesena protiv rješenja direktora Federalne uprave za inspeksijske poslove, broj i datum navedeni u uvodu ove presude, kojim je odbijena žalba tužioca izjavljena protiv rješenja inspektora rada Kantonalne uprave za inspeksijske poslove Kantona Sarajevo broj: 14-09/13-34-7422/11 od 01.09. 2011. godine. Navedenim rješenjem upozoren je tužilac, odnosno odgovorno lice tužioca da počev od studijske 2010/2011 godine članovima akademskog osoblja reguliše radno pravni status u skladu sa važećim propisima iz ove oblasti.

Protiv navedene presude zahtjev za vanredno preispitivanje sudske odluke podnio je tužilac zbog povrede materijalnog prava. U zahtjevu navodi da drugostepeni organ nije razmotrio žalbene navode koji se odnose na odredbe Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo, a kojima je propisana obaveza raspisivanja konkursa. Navedeno je da se na tužioca pored odredaba člana 95. stav 4. Zakona o visokom obrazovanju odnose i odredbe člana 103. stav 8. i člana 104. stav 1. istog Zakona. Smatra da Kantonalni sud nije cijenio sve navode iz tužbe, koji su isticani i u žalbi, odnosno da pobijana presuda ne sadrži osvrt na istaknute činjenice da tužilac nije u mogućnosti zasnovati radni odnos sa svakim članom akademskog osoblja izabranim na fakultetu zbog načina finansiranja i odluke Vlade Kantona Sarajevo kojom se zabranjuje prijem novih uposlenika u radni odnos bez saglasnosti Vlade. Predlaže da se zahtjev za vanredno preispitivanje sudske odluke uvaži, pobijana presuda ukine i predmet vrati prvostepenom sudu na ponovno odlučivanje.

U odgovoru na zahtjev za vanredno preispitivanje sudske odluke tuženi je predloženo da se zahtjev odbije kao neosnovan iz razloga što je u postupku utvrđeno da tužilac nije zaključio Ugovor o radu sa nastavnicima koji su izvodili nastavu u skladu sa članom 2. Zakona o radu.

Ovaj sud je na osnovu člana 45. Zakona o upravnim sporovima ("Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine", broj 9/05) ispitao zakonitost pobijane presude u granicama zahtjeva i povrede propisa iz člana 41. stav 2. ovog zakona, pa je odlučio kao u izreci presude iz slijedećih razloga:

Iz obrazloženja pobijane presude i podataka u spisu predmeta proizilazi da je inspektor rada Kantonalne uprave za inspeksijske poslove Kantona Sarajevo izvršenim inspeksijskim nadzorom dana 05., 07., 08. i 11.07.2011. godine, na osnovu uvida u izuzetu dokumentaciju, utvrdio da je Medicinski fakultet Univerziteta u Sarajevu sa 86 nastavnika zdravstvenih radnika, koji su u studijskoj 2010/2011 godini izvodili nastavu na Medicinskom fakultetu, zaključio ugovor o djelu, a sa 47 nastavnika zdravstvenih radnika ugovor o radu sa nepunim radnim vremenom na određeno vrijeme do isteka izbora u zvanje. Na osnovu ovako utvrđenog činjeničnog stanja primjenom člana 130. Zakona o organizaciji organa uprave u Federaciji BiH ("Službene novine Federacije BiH", broj 35/05) doneseno je rješenje kojim se upozorava JU Medicinski fakultet Univerziteta u Sarajevu, odnosno odgovorno lice da počev od studijske 2010/2011 godine članovima akademskog osoblja radno pravni status reguliše u skladu sa važećim propisima iz ove oblasti, odnosno primjenom odredaba Zakona o radu i Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo. Tuženi organ, rješavajući žalbu tužioca izjavljenu protiv prvostepenog rješenja zaključio je da je poslodavac bio u obavezi da sa članovima akademskog osoblja zaključi ugovor o radu u smislu člana 2. Zakona o radu ("Službene novine Federacije

BiH”, broj 43/99, 32/00 i 29/03), jer Zakon o radu ne poznaje institut ugovora o djelu, te da iz zakonske odredbe člana 95. stav 4. Zakona o visokom obrazovanju (“Službene novine Kantona Sarajevo”, broj 43/08) nedvosmisleno proizilazi da je žalilac (tužilac) bio u obavezi sa akademskim osobljem zaključiti ugovor o radu, a ne ugovor o djelu iz kojih razloga je žalbu odbio kao neosnovanu. Prvostepeni sud je iz istih razloga tužbu tužioca odbio kao neosnovanu.

Odredbom člana 8. Zakona o upravnim sporovima (“Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine”, broj 9/05) propisano je, da se upravni spor može voditi samo protiv upravnog akta, a da se takvim aktom smatra akt kojim nadležni organ iz člana 4. istog zakona rješava o izvjesnom pravu ili obavezi pojedinca ili pravnog lica u nekoj upravnoj stvari.

U konkretnom slučaju, akt tuženog ne predstavlja upravni akt u smislu naprijed citiranog člana 8. Zakona o upravnim sporovima, kojim je riješeno o izvjesnom pravu ili obavezi tužioca u nekoj upravnoj stvari. Radi se o preventivnim aktivnostima, koje je inspektor rada u smislu člana 130. Zakona o organizaciji organa uprave u Federaciji BiH preduzeo zbog nedostatka i nepravilnosti u provedbi zakona, pa je u tom cilju upozorio tužioca i odgovorno lice na obaveze iz propisa, kako je i propisano navedenim članom Zakona. Odredbama navedenog člana je propisano i da će inspektor ukazati na štetne posljedice koje mogu nastati i predložiti mjere otklanjanja njihovih uzroka i druge mjere za koje cijeni da su potrebne, a fizička i pravna lica su dužna postupiti po datim preventivnim mjerama inspektora. S obzirom da je prvostepeni organ tužioca i odgovorno lice tužioca upozorio da počev od studijske 2010/2011 godine članovima akademskog osoblja reguliše radno pravni status u skladu sa važećim propisima iz ove oblasti, u ovom slučaju aktom tuženog organa nije rješavano o izvjesnom pravu ili obavezi tužioca u nekoj upravnoj stvari, nego se radi o upozorenju za regulisanje radno pravnog statusa članovima akademskog osoblja počev od studijske 2010/2011 godine u skladu sa važećim propisima iz oblasti regulisanja radnog statusa, odnosno radi se o upozorenju tužioca i odgovornog lica za regulisanje prava članova akademskog osoblja iz radnog odnosa primjenom Zakona o radu i Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo.

Iz navedenih razloga prvostepeni sud nije mogao meritorno rješavati o predmetnoj tužbi podnesenoj protiv osporene odluke tuženog koja nije upravni akt, pa je ovaj sud primjenom člana 46. stav 2. Zakona o upravnim sporovima zahtjev za vanredno preispitivanje sudske odluke uvažio zbog naprijed navedenih razloga i pobijanu presudu preinačio tako što je na osnovu člana 25. stav 1. tačka 2. istog zakona tužbu tužioca odbacio.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH, broj: 09 0 U 014109 13 Uvp od 30.09.2015. godine)

52.

Član 56. stav 1. Zakona o premjeru i katastru zemljišta

NEMA UVJETA ZA ISPRAVKU GREŠKE U KATASTARSKIM OPERATIMA AKO JE PO STAVLJENOM PRIGOVORU POSTUPLJENO I NOVO STANJE PROVEDENO U KATASTARSKIM OPERATIMA, A OD STUPANJA NA SNAGU NOVOG KATASTARSKOG OPERATA NIJE BILO NIKAKVIH PROMJENA NA NEKRETNINI.

Iz obrazloženja:

Presudom Kantonalnog suda u Bihaću broj: 01 0 U 005919 11 U od 23.11.2012. godine odbijena je tužba tužioca podnesena protiv rješenja tuženog organa, broj i datum navedeni u uvodu ove presude, kojim je odbijena njegova žalba izjavljena protiv rješenja Službe za imovinsko-pravne, geodetske i katastarske poslove Općine Cazin broj: 05-30-15/09 od 28.03.2011. godine. Navedenim prvostepenim rješenjem odbijen je zahtjev tužioca za ispravku greške u katastarskom operatu u smislu utvrđivanja da je na teret površine parcele označene kao k.č. broj 549/20 k.o. Cazin (po novom premjeru k.č. broj 1752) pomjerena granična linija u pravcu istoka za 3,05 metara, a u korist parcele označene kao k.č. broj 548/8 k.o. Cazin (po novom premjeru k.č. broj 1753/2).

Blagovremeno podnesenim zahtjevom za vanredno preispitivanje sudske odluke tužilac je osporio zakonitost presude prvostepenog suda zbog povrede pravila postupka propisanim Zakonom o upravnim sporovima FBiH, povrede odredaba federalnog Zakona o premjeru i katastru zemljišta i povrede prava na trajno korištenje dodjeljenog gradskog građevinskog zemljišta. Navodi da je u zahtjevu tražio ispravku greške u katastarskom operatu nastale prilikom uspostave, izrade novog katastarskog operata, a u smislu člana 56. stav 1. Zakona o premjeru i katastru zemljišta. Smatra da sud nije cijenio sve navode iz tužbe u smislu člana 39. stav 1. Zakona o upravnim sporovima, a koji se odnose na pismeni prigovor prilikom izlaganja podataka premjera zemljišta u smislu člana 49. stav 2. navedenog Zakona. Ističe da je u postupku dokazano da je u postupku uspostave novog katastarskog operata zapadna granica parcele k.č. 549/20 ucrтана-pomjerena za 3,05 metara na teret iste parcele koja po novom katastarskom operatu predstavlja k.č. 1752 k.o. Cazin-grad, pa zbog promjene podataka o površini parcele je i traženo da se utvrdi postojanje greške u katastarskom operatu nastale prilikom uspostave novog katastarskog operata, tako da se radi o greški tehničke, a ne pravne prirode. Ukazuje i na povredu vlasničkih prava, jer u postupku uspostave novog katastarskog operata povrijeđeno je i pravo podnosioca zahtjeva na trajno korištenje dodjeljenog građevinskog zemljišta u smislu člana 11. i 20. Zakona o građevinskom zemljištu iz 1974. godine. Predlaže da se zahtjev za vanredno preispitivanje sudske odluke uvaži i pobijana presuda preinači.

U odgovoru na za vanredno preispitivanje sudske odluke tuženi je predložio da se zahtjev odbije kao neosnovan.

Ovaj sud je na osnovu člana 45. Zakona o upravnim sporovima ("Službene novine Federacije BiH", broj 9/05) ispitao zakonitost pobijane presude u granicama zahtjeva i povrede propisa iz člana 41. stav 2. ovog zakona, pa je odlučio kao u izreci presude iz slijedećih razloga:

Prema obrazloženju pobijane presude i podataka u spisu predmeta proizilazi da je prvostepeni organ u ponovnom postupku, postupajući po uputama iz rješenja tuženog organa od 19.11.2010. godine, na osnovu provedenih dokaza (nalaz i mišljenje vještaka geometra, održane usmene rasprave na licu mjesta od 07.03.2011. godine uz prisustvo vještaka geometra i stranaka u postupku-tužioca i njegovih susjeda, koji su imali mogućnost da se izjasne na nalaz i mišljenje vještaka geometra kao i o svim pitanjima vezanim za zahtjev tužioca) rješenjem od 28.03.2011. godine odbio kao neosnovan zahtjev tužioca za utvrđivanje i ispravku greške u katastarskom operatu, a koja se odnosi na zemljište detaljno navedeno u dispozitivu prvostepenog rješenja. Na osnovu provedenih dokaza utvrđeno je da kod upisa parcela k.č. broj 1752 i k.č. broj 1753/2 k.o. Cazin (po novom katastarskom operatu) u novi katastarski plan i operat u odnosu na njihov položaj, površinu, kulturu i posjednike i granične međne linije između njih, nije bilo greške u

postupku dešifrovanja stanja sa fotoskica i skice detalja i prenosa na katastarski plan i katastarski operat, odnosno drugih nedostataka i propusta, jer je stranka u postupku izlaganja podataka za uspostavu novog katastarskog operata dala pristanak i saglasnost na stanje posjeda na terenu utvrđeno dana 30.10.1978. godine, koje su u skladu sa članom 24. Zakonom o premjeru i katastru zemljišta (“Službeni list SRBiH”, broj 14/78, 12/87, 26/90 i „Službeni list RBiH“, broj 4/93 i 13/94) obilježile same stranke, posjednici, a koje je snimljeno vjerodostojnom Skicom dopunskog premjera broj 70, a što je u skladu sa članom 45. do 50. navedenog Zakona. Članom 49. stav 5. Zakona je propisano da izvršene promjene po prigovoru podnosilac prigovora potvrđuje svojim potpisom, kako je u ovom slučaju učinjeno dana 30.10.1978. godine. Prvostepeni organ je na osnovu utvrđenih činjenica primjenom člana 56. stav 1. Zakona o premjeru i katastru zemljišta odlučio kao u dispozitivu prvostepenog rješenja. Tuženi organ je žalbu tužioca izjavljenu protiv prvostepenog rješenja odbio kao neosnovanu, jer je zaključio da je na osnovu potpuno i pravilno utvrđenog činjeničnog stanja pravilno primjenjeno materijalno pravo iz kojih razloga je i prvostepeni sud tužbu tužioca odbio kao neosnovanu.

Ovaj sud nalazi da je prvostepeni sud na osnovu utvrđenog činjeničnog stanja i pravilnom primjenom materijalnog prava pravilno i zakonito postupio kada je pobijanom presudom odbio tužbu tužioca kao neosnovanu. Odredbom člana 56. stav 1. Zakona o premjeru i katastru zemljišta je propisano, da je nadležni opštinski organ u vršenju poslova održavanja premjera i katastra zemljišta dužan da otklanja sve nedostatke i promjene u snimanju detalja, geodetskom elaboratu, planovima, karti i u katastarskom operatu. U konkretnom slučaju u postupku je utvrđeno da je u postupku izlaganja na javni uvid podataka o nekretninama stavljen prigovor i da je po tom prigovoru postupljeno na način da je izvršeno naknadno snimanje i na osnovu toga novo stanje je provedeno u katastarskom operatu, a što dokazuje spisak prigovora na upis i površinu potpisan od strane zainteresovanih lica (po svemu sudeći, po mišljenju tuženog organa, u ime oca Ferida potpisao je sam tužilac Pozderac Ibrahim, podnosilac zahtjeva, jer potpis u spisku prigovora i potpisi na svim podnescima priloženim spisu u svemu odgovaraju potpisu tužioca, a što tužilac u tužbi i zahtjevu ne osporava). Prema tome, po stavljenom prigovoru je postupljeno, novo stanje je evidentirano, odnosno provedeno u katastarskom operatu i sa takvim podacima stavljen u službenu upotrebu. Od dana stupanja na snagu novog katastarskog operata u pogledu predmetnih nekretnina, utvrđeno je da nije bilo nikakvih promjena, pa samim tim nije moglo doći do greške u provođenju. Iz zapisnika o održanoj usmenoj raspravi od 07.03.2011. godine proizilazi da je na popisnim listama broj 748, 745,750 i 746 utvrđeno stanje sa skice dopunskog premjera broj 70/34, koji je preuzet od strane tužioca i dalje nije bilo prigovora na utvrđeno činjenično stanje novog katastarskog operata poslije kojeg nije bilo promjena u upisu površina, oblika predmetne parcele. Kako je u toku upravnog postupka i upravnog spora utvrđeno da u konkretnom slučaju nema uslova za ispravku greške u skladu sa članom 56. stav 1. Zakona o premjeru i katastru zemljišta, a što prihvata i ovaj sud, tužilac svoje zahtjeve u pogledu predmetne nekretnine (spornih 3,05 metara) može ostvariti isključivo pred nadležnim sudom.

Neosnovani su prigovori tužioca da u postupku izlaganja podataka nije postupljeno po članu 49. Zakona o premjeru i katastru zemljišta, jer je Komisija za izlaganje podataka uvažila prigovore na upis i površinu predmetnih parcela i u skladu sa navedenim članom izvršila promjenu koja je upisana u spisak prigovora, koja je snimljena Skicom dopunskog premjera broj 70/34 i unesena u novi katastarski operat i u skladu sa stavom 3. člana 49. Zakona izdala rješenje o izvršenim promjenama po prigovoru. Ovaj sud nije cjenio prigovore iz zahtjeva koji se odnose na utvrđeno činjenično stanje jer je odredbom člana 41. stav 4. Zakona o upravnim sporovima

propisano da se zahtjev za vanredno preispitivanje ne može podnijet zbog povrede pravila postupka koja se odnose na pogrešno i nepotpuno utvrđeno činjenično stanje. I druge navode iz zahtjeva ovaj sud je ocjenio neosnovanim, jer nemaju uticaja na drugačije odlučivanje u ovoj upravnoj stvari.

S obzirom na navedene razloge zahtjev za vanredno preispitivanje sudske odluke se ukazuje neosnovanim, pa je na osnovu člana 46. stav 1. Zakona o upravnim sporovima odlučeno kao u izreci ove presude.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH, broj: 01 0 U 005919 13 Uvp od 30.09.2015. godine)

53.

PRAVNA SHVATANJA SA SJEDNICE UPRAVNOG ODELJENJA OD 22.09.2015. GODINE:

A.-PRIMJENA ČLANA 17. STAV 2. ZAKONA O UPRAVNIM SPOROVIMA F BIH ODREĐUJE RJEŠAVANJE ODGODE IZVRŠENJA U ROKU OD 3 DANA OD DANA PRIJEMA TAKVOGA ZAHTJEVA, PA U TIM PREDMETIMA NEMA POTREBE ZA DOSTAVLJANJE ZAHTJEVA ZA ODGODOM NA ODGOVOR.

B.-PRAVNI STAV VRHOVNOG SUDA F BIH SARAJEVO IZRAŽEN U NEKOM PREDMETU JE OBAVEZUJUĆI ZA NIŽE SUDOVE U SVIM PREDMETIMA.

C.-SVRSISHODNO JE DA SE U PREDMETIMA RIJEŠI GLAVNA STVAR (AKO JE TO PROCESNO MOGUĆE), JER SE TIME RJEŠAVA I SAMA ODGODA IZVRŠENJA, JER TADA ODGODA, U SVIM VARIJANTAMA, POSTAJE BEZPREDMETNA.

D.-VANREDNA PRAVNA SREDSTVA UPRAVO SU I PREDVIĐENA U SVIM PROCESNIM ZAKONIMA, PA I U ZUS-u, DA BI SE MOGLI ISPRAVITI NEKI NEDOSTACI POČINJENI U TOKU POSTUPKA.

E.-KOMISIJE, NADZORNI ODBORI I DRUGI KOLEKTIVNI ORGANI, KAO STRANKA U POSTUPKU, U PRAVILU SU SAMOSTALNI U POSTUPKU, PA ČLANOVI TOGA KOLEKTIVNOG ORGANA SE NE MOGU SMATRATI ZAJNTERESOVANIM LICIMA PO ODREDBAMA ZAKONA O UPRAVNIM SPOROVIMA.

F.-ČLAN 55. ZUS-a O SUPSIDIJARNOJ PRIMJENI ODREDBI ZAKONA O PARNIČNOM POSTUPKU SE PRIMJENJUJE SAMO U SLUČAJEVIMA KADA NEKA MATERIJALNIJE NIJE UOPŠTE REGULISANA ODREDBAMA ZUS-a, PA ODREDBE OKO MJERA OSIGURANJA, TUŽBE, ODGOVORA NA TUŽBU SE NE MOGU PRIMJENJIVATI PO ODREDBAMA ZPP-a, JER JE TA MATERIJALNIJE U CIJELOSTI REGULISANA ZUS-om.

G.-KAKO JE USTAVOM BIH I USTAVOM F BIH, PA I ODREDBOM ČLANA 3. STAV 2. ZAKONA O SUDOVIMA F BIH PROPISANO DA NITKO NE SMIJE UTICATI NA NEZAVISNOST I NEPRISTRASNOST SUDIJE KOD ODLUČIVANJA U NEKOM PREDMETU, TO ZNAČI DA SAMA ČINJENICA KO JE STRANKA U POSTUPKU NE MOŽE I NE SMIJE BITI OD UTICAJA NA RJEŠAVANJE, NITI NA BRZINU RJEŠAVANJA TOGA PREDMETA.

H.-KOD DONOŠENJA ODLUKE KOJOM SE TUŽBA UVAŽAVA I PREDMET VRAĆA UPRAVNOM ORGANU NA PONOVRNO RJEŠAVANJE SE NE VRIJEĐA NAČELO RAVNOPRAVNOSTI STRANAKA, JER STRANKE U PONOVRNOM POSTUPKU MOGU I DALJE DA ŠTITE SVOJE PRAVNE INTERESE.

ABECEDNI STVARNI REGISTAR 2015. GODINE

KRIVIČNO PRAVO

Dejstvo osude koja je brisana

- zakonom nije izričito predviđeno dostavljanje sudu podataka o brisanoj osudi (1)

Dužnost suda da uzme u razmatranje činjenice i dokaze na koje se, u vezi postojanju osnovane sumnje da je učinjeno krivično djelo, poziva tužitelj u prijedlogu za produženje pritvora

- prijedlog za produženje pritvora (15)

Ne dostavlja se na odgovor žalba izjavljena na rješenje o pritvoru

- nije povrijeđeno pravo na odbranu (18)

Nemogućnost naknadnog uvođenja zapisnika o iskazu svjedoka iz istrage na glavnom pretresu

- vrijeme uvođenja zapisnika o iskazu svjedoka u dokazni materijal na glavnom pretresu (13)

Nerazumljivost izreke presude i nedostatak razloga o odlučnim činjenicama

- nedostatak činjenično opisa djela (17)

Postojanje umišljaja da se oštećena liši života

- prijeljna ubistvom i nanošenje povreda po vitalnim dijelovima tijela (2)

Potreba ponovnog održavanja sjednice vijeća nakon ukidanja rješenja o pritvoru

- osumnjičeni i branitelj se već izjasnili o prijedlogu za produženje pritvora (9)

Povreda prava na odbranu

- propust suda da odluči o postavljanju novog branitelja (14)

Pretres vozila

- za pretresanje vozila potrebna naredba (6)

Pritvor zbog koluzijske opasnosti nakon što su u istrazi saslušani svjedoci

- nije isključena mogućnost produženja pritvora sve dok postoji opasnost uticaja na svjedoke (10)

Propust da se cijeni

- propust da se cijene razlike u iskazima svjedoka (16)

Propuštanje da se audio ili audio-vizuelno snimi iskaz iz istrage maloljetne osobe

- audio ili audio -vizuelno snimanje saslušanja maloljetne osobe (7)

Sadržina prijedloga za produženje pritvora

- prijedlog za produženje pritvora mora sadržavati izjašnjenje tužitelja o činjenicama i dokazima iz kojih proizilazi postojanje zakonskih uvjeta (12)

Stjecaj krivičnih djela Neovlaštena proizvodnja i stavljanje u promet opojnih droga iz člana 238. stav 2. i Neovlaštena proizvodnja i stavljanje u promet opojnih droga iz člana 238. stav 1. Krivičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine

- stjecaj krivičnih djela (3)

Sudjelovanje člana raspravnog vijeća u donošenju odluke vanraspravnog vijeća

- odluka o pritvoru koja se donosi van glavnog pretresa (5)

Višestruko prekršajno kažnjavanje kao naročita okolnost koja opravdava bojazan od ponavljanja krivičnog djela

- ponavljanje krivičnog djela kao uvjet za pritvor (11)

Zakovitost dokaza

- zaključak da je pribavljeni dokaz nezakonit (4)

Zakovitost dokaza dobivenog uzimanjem tjelesnih uzoraka od osumnjičenog odnosno optuženog

- tjelesni pregled osumnjičenog odnosno optuženog i druge radnje u vezi s tim (8)

GRADANSKO PRAVO

Diskriminacija

- antidiskriminatorski postupak (34)
- diskriminatorska odredba (30)
- mobing (35)

Evropska konvencija

- pravo na dom (24)

Kolektivni ugovor

- izmijenjeni Kolektivni ugovor (27)
- normalni uslovi rada (29)

Naknada štete

- naknada štete zbog prekoračenja ovlaštenja punomoćnika (19)
- nematerijalna šteta (26)
- nesavjesno liječenje (21)
- odgovornost pravnog lica za štetu koju prouzrokuje njegov organ (22)

Nasljedno pravo

- izdvajanje iz zaostavštine (32)
- usmeni testament (33)

Parnični postupak

- dokazivanje (38)
- pravilo o teretu dokazivanja (39 i 40)
- preinaka tužbe (37)
- troškovi parničnog postupka (41)
- tužba za utvrđenje (36)
- zatezna kamata na troškove parničnog postupka (42)

Porodično pravo

- bračna stečevina (31)
- posebna imovina (23)
- vanbračna stečevina (25)

Stambeno pravo

- otkup stana (23)

Ugovor o radu

- prenos ugovora o radu (28)

Zastarjelost

- prekid zastarjevanja (20)
- prigovor zastarjelosti (20)
- zastoje zastarjevanja (20)

UPRAVNO PRAVO

Naknada za korištenje šuma

- primjena propisa za određivanje naknade za korištenje općekorisnih funkcija šume (45)

Premjer i katastar zemljišta

- ispravka greške u katastarskom operatu (52)

Upravno pravo

- odbačaj tužbe jer nije upravni akt (43)
- kriterij za određivanje nadležnosti za rješavanje podnesenog Zahtjeva za vanredno preispitivanje sudske odluke (44)
- podnošenje vanrednog pravnog sredstva na odluku kojom je rješavano o vanrednom pravnom sredstvu (46)
- šta treba da sadrži tužba u upravnom sporu (47)
- kod primjene člana 264. ZUP-a nema primjene odredbi člana 103. ZOO (48)
- meritorno rješavanje tužbe u upravnom sporu u slučaju kada drugostepeni organ poništava odluku i vraća prvostepenom upravnom organu na ponovno rješavanje (49)
- podnošenje zahtjeva za vanredno preispitivanje sudske odluke na odluku Vrhovnoga suda F BiH (50)
- kada odluka inspektora rada nije upravni akt (51)

Načelna pravna shvatanja sa sjednice od 13.09.2015. godine (53)

- A. - odgoda izvršenja;
- B. - obaveznost odluke Vrhovnog suda F BiH;
- C. - svrsishodnost rješavanja predmeta u meritumu u slučaju i zahtjeva za odgodu;
- D. - ispravka nedostataka kroz vanredna pravna sredstva;
- E. - članovi kolektivnog organa ne mogu biti i zainteresovana lica;
- F. - supsidijarna primjena ZPP-a;
- G. - nepristrasnost i nezavisnost sudije;
- H. - načelo ravnopravnosti stranaka.

REGISTAR PRIMIJENJENIH PROPISA

KRIVIČNO PRAVO

- Evropska konvencija o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda
(“Službeni glasnik BiH”, broj 6/99)
- Krivični zakon Federacije Bosne i Hercegovine
(“Službene novine FBiH”, br. 36/03, 37/03, 21/04, 69/04, 18/05, 42/10, 42/11, 59/14 i 76/14)
- Zakon o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine
(“Službene novine FBiH”, br. 35/03, 37/03, 56/03, 78/04, 28/05, 55/06, 27/07, 53/07, 9/09, 12/10, 8/13 i 59/14)
- Zakon o osnovama bezbjednosti saobraćaja na putevima u Bosni i Hercegovini
(“Službeni glasnik BiH”, br. 6/06, 75/06, 44/07, 84/09, 48/10 i 32/13)

GRADANSKO PRAVO

- Zakon o obligacionim odnosima
(„Službeni novine FBiH“, br. 29/03 i 42/11)
- Zakon o prodaji stanova na kojima postoji stanarsko pravo
(„Službene novine FBiH“, br. 27/97, 11/98, 22/99, 27/99, 7/00, 61/01, 15/02, 54/04, 36/06, 51/07 i 72/08)
- Zakon o stambenim odnosima
(„Službeni list SRBiH“, 13/74 do 36/89 i „Službene novine FBiH“, br. 11/98 i 19/99)
- Porodični zakon Federacije BiH („Službene novine FBiH“, br. 35/05 i 41/05)
- Zakon o radu
(„Službene novine FBiH“, br. 43/99, 32/00 i 29/03)
- Kolektivni ugovor o pravima i obavezama poslodavaca i zaposlenika u oblasti rudarstva u Federaciji BiH
(„Službene novine Federacije BiH“, br. 49/00 i 53/07)
- Zakon o nasljeđivanju
(„Službeni list SRBiH“, br. 7/80, 36/90)
- Zakon o zabrani diskriminacije u Bosni i Hercegovini
(„Službeni glasnik BiH“, br. 59/09)
- Zakon o parničnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine
(„Službene novine FBiH“, br. 53/03, 73/05 i 19/06)
- Evropska konvencija o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda
(„Službeni glasnik BiH“, br. 6/99)
- Zakon o zdravstvenoj zaštiti Federacije BiH
(„Službene novine Federacije BiH“, br. 46/10)

UPRAVNO PRAVO

- Zakon o upravnom postupku
(„Službene novine F BiH“, broj: 2/98 i 48/99)
- Zakon o upravnim sporovima
(„Službene novine FBiH“, broj: 9/05)
- Zakon o šumama
(„Službene novine F BiH“, broj: 20/02, 29/03 i 37/04)
- Uredba o šumama
(„Službene novine F BiH“, broj: 83/09)
- Zakon o parničnom postupku
(„Službene novine F BiH“, broj: 53/03, 73/05 i 19/06)
- Zakon o obligacionim odnosima
(„Službeni list SFRJ“, broj: 29/78, 39/85 i 57/89)
(„Službeni list RBiH“, broj: 2/92, 13/93 i 13/94)
(„Službene novine F BiH“, broj: 29/03 i 42/11)
- Zakon o privatizaciji preduzeće
(„Službene novine F BiH“, broj: 27/97, 8/99, 32/00, 45/00, 54/00, 61/01, 27/02, 33/02,
28/04, 44/04, 42/06 i 4/09)
- Zakon o prometu nepokretnosti
(„Službeni list SRBiH“, broj: 38/78, 4/89, 29/90 i 22/91)
(„Službeni list R BiH“: broj: 21/93, 3/93, 13/94, 18/94 i 33/94)
- Zakon o premjeru i katastru zemljišta
(„Službeni list SR BiH“, broj: 14/78, 12/87 i 26/90)
(„Službeni list R BiH“, broj: 4/93 i 13/94)